TfS
TIDSKRIFT FÖR SCHACK
NR 6 ÅRGÅNG 98 1992

OS: 1) Ryssland
Sid 256

SM: 1) Karlsson
Sid 242

TfS

Tidskrift för Schack är officiellt organ och medlemsblad för Sveriges Schackförbund.

Ägare: Sveriges Schackförbund.

Kansliadress: Box 2246, 600 02 Norrköping, tel 011/10 74 20.

Redaktör och ansvarig utgivare: Bo Plato, Gethornskroken 21, 281 49 Hässleholm, tel 0451/128 50, telefax 0451/147 90.

Ekonomi: Johan Berntsen, Malmö Schackförbund, Box 30055, 200 61 Malmö, tel. 040/15 03 88.

Prenumerationer: Bo Aurell, Krutvägen 3, 281 44 Hässleholm, tel 0451/364 11.

SSF:s TfS-kommitté: Ingvar Persson, Bo Plato, Johan Berntsen, Bo Aurell, Siewert Relefors.

Prenumerationer: Samtliga prenumeranter är medlemmar av Tidskrift för Schacks Kamratförbund. Prenumerationsavgiften för 1992 är för medlemmar i Sveriges Schackförbund 245:–, för övriga 295:–. Stödprenumeration 400:-.

Annonspriser: Helsida 2 000:–, halvsida 1 200:–, kvartssida 700:–, sista sidan av omslaget 3 000:–.

För annonsörer som sysslar med schacklig verksamhet utgår 50 % rabatt.

Postgiro: 60 46 34-6.

Bankgiro: 54 41-15 33.

All korrespondens sänds till någon av ovan angivna adresser.

Tryck: Norra Skåne Offset, Hässleholm

Innehåll

Ledare **241**
SM: Stormästarseger i bantad SM-grupp **242**
Bra betyg år Borlänge **247**
Kongressen som aldrig ville ta slut **249**
Juniorkvalet **250**
Kadettävlingarna **251**
Michail Tal död **253**
Nya elolistan **254**
Läsarbrev **255**
OS: Godkänd insats **256**
Sveriges resultat **259**
Kjell Krantz: I Garris grymma grepp **260**
Vädringspaus i Manila **264**
Haningeturneringen **266**
New York Open **273**
Nya böcker **276**
Ungdomssidorna **278**
Problem **284**
Studier **286**
Jorden runt ..... **IV**

Omslagsfoto (SM): Bo Plato

Nästa nummer

beräknas utkomma i slutet av september. Ur innehållet: Nordiska Mästerskapet i Östersund, SM-resultat, OS-reportage, Förbundsaktuellt och mycket annat. Manusstopp för nr 7: 28 augusti, för nr 8 25 september!

En hektisk sommar

■ Schacksommaren 1992 har varit hektisk med olympiaden i Manila, SM i Borlänge och NM i Östersund som höjdpunkter. Mitt i den värsta sommarhettan kom nyheten om Michail Tals bortgång jämsides med allt ihärdigare rykten om att Bobby Fischer är på väg tillbaka.

❑ Schackolympiaden var som vanligt en överväldigande upplevelse. Mest anmärkningsvärt var de stora publiksiffrorna och den utmärkta service som åskådarna erhöll. De viktigaste matcherna kunde följas på TV-skärmar. Dessutom visades partierna på toppborden i nästan alla andra matcher i både herr- och damklassen på vanliga demonstrationsbräden. När sittplatserna inte räckte till satt man helt enkelt på golvet.

❑ Demonstrationsbräden förekom givetvis i både Borlänge och Östersund, men hanteringen av dem lämnade en del övrigt att önska. Om vit placerar en löpare på g5 och demonstrationsbrädet istället visar en svart kollega på b4 blir man förvirrad, minst sagt. Det är inte så lätt som man tror att sköta ett sådant bräde, och snabba dragsekvenser i spelöppning och tidsnöd kan ställa till problem även för den mest rutinerade.

❑ De elektroniska brädena med sensorer blir allt vanligare. Att följa partier på en TV-skärm samtidigt som man tar en fika och mer eller mindre högljutt diskuterar möjliga varianter med andra intresserade är naturligtvis framtidens melodi.

❑ Nog vore detta något för Sveriges Schackförbund att undersöka. Om kostnaderna inte är orimliga skulle förbundet successivt kunna köpa in utrustning för uthyrning till t ex SM-arrangörer. Sådana bräden kunde också vara någonting att fundera på för stormästarturneringar, matcher i Europacupen och Elitserien etc.

❑ Vad ska man tro om Bobby Fischer? Sund skepsis rekommenderas. Fischer har varit på väg tillbaka många gånger tidigare utan att det har blivit något av. Det vore märkligt om den excentriske amerikanen nu plötsligt skulle träda ut ur den skuggvärld där han har vistats i 20 år. Han har inte spelat ett enda tävlingsparti sedan han 1972 erövrade VM-titeln från Boris Spasskij. Alla som har erfarenhet av en längre tids tävlingsuppehåll vet hur svårt det är att börja igen.

❑ Namnet Fischer har fortfarande en magisk klang och Bobby har utan tvivel kvar sin förmåga att placera sig på världens förstasidor. Alla skulle med glädje hälsa honom välkommen tillbaka. Myten om schackets egen Garbo hade förstås inte överlevt och det vore tragiskt, sett ur både mänsklig och schacklig synpunkt, om Fischer i likhet med så många andra tvingades inse att tiden obevekligen tar sin tribut.

❑ Han är möjligen fortfarande en stark mästare. Därifrån är steget långt, mycket långt, till den VM-titel, som han uppenbarligen ännu anser sig äga.

1. L. Karlsson, Södra SASS	–	½	½	½	½	1	½	1	½	½	1	½	1	1	9
2. M. Wiedenkeller, SK Rockaden	½	–	½	½	½	0	1	½	1	½	1	1	1	1	9
3. T. Engqvist, Örebro SS	½	½	–	1	0	0	0	1	1	½	1	1	1	1	8½
4. A. Ornstein, Södra SASS	½	½	0	–	1	½	1	½	0	1	1	½	1	½	8
5. L-Å. Schneider, SS Manhem	½	½	1	0	–	1	0	½	½	½	1	1	1	½	8
6. L. Degerman, Vällingby SS	0	1	1	½	0	–	1	0	1	½	½	½	1	1	8
7. J. Johansson, Upsala ASS	½	0	1	0	1	0	–	½	1	1	½	0	1	1	7½
8. M. Eriksson, Limhamns SK	0	½	0	½	½	1	½	–	½	½	½	½	1	1	7
9. R. Wessman, Wasa SK	½	0	0	1	½	0	0	½	–	½	½	1	1	1	6½
10. C. Jepson, Lunds ASK	½	½	½	0	½	½	0	½	½	–	0	1	0	1	5½
11. J. Hellsten, Limhamns SK	0	0	0	0	0	½	½	½	½	1	–	1	0	1	5
12. M. Jonsson, SK Rockaden	½	0	0	½	0	½	1	½	0	0	0	–	½	½	4
13. J-O. Lind, Örebro SS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	½	–	½	3
14. E. Hermansson, SS Luleå	0	0	0	½	½	0	0	0	0	0	0	½	½	–	2

STORMÄSTARSEGER I BANTAD SM-GRUPP

■ SM-gruppen i Borlänge gjorde sig bemärkt på två sätt: För första gången i mannaminne (Göteborg 1964) omfattade tävlingen mindre än 16 spelare och för första gången någonsin fick vi se en stormästare i topp. Det var Lars Karlsson som tog sin första SM-titel efter en jämn tätstrid.

När anmälningstiden till årets SM-grupp gått ut visade det sig att blott 14 man hade anmält sig eller ansökt om en Cs-plats. Inom centralstyrelsen har man velat se en minskning av gruppstorleken i de tre högsta klasserna – en proposition med denna innebörd antogs för övrigt av sommarens kongress – och när nu möjligheten uppstod att på "naturlig" väg reglera förändringen grep man tillfället i flykten.

Frågan är onekligen om det inte hade gått att hitta kvalificerade spelare. Veterligen gick ingen inbjudan ut till våra titelhållare i förväg, vilket nog borde vara ett standardförfarande. Här bör det göras klart vilka åtgärder som väntas av arrangörerna och vad som eventuellt vilar på Sveriges Schackförbund.

Det betyder dock inte att årets SM-grupp var dålig, långt därifrån – möjligen en aning ojämn, men med sju titelhållare står sig toppen väl vid en jämförelse med senare års turneringar. Och att Lars Karlsson nu gjorde sin första SM-start sedan 1986 var förstås en fjäder i hatten för arrangörerna. Lasse har tidigare varit gäst vid olika Dalatävlingar och funnit sig väl till rätta.

Under senare år har Karlsson inte tävlat lika intensivt som förr och han har heller inte fått till det riktigt vid sina tidigare framträdanden i SM-gruppen. Ändå ville givetvis många hålla honom som favorit i hans egenskap av den mest meriterade spelaren.

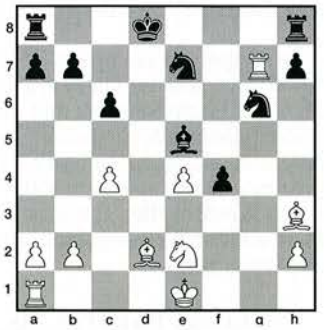
Han gick emellertid ut löst; i de tre första ronderna blev det två korta remier och en längre dito mot Richard Wessman som pressade i ett tornslutspel med tre bönder mot springare. Försvaret höll dock. Detta skulle visa sig vara det enda parti, i vilket Karlsson fick brottas med svårare problem.

I stället var det Thomas Engqvist som sin vana trogen gick ut hårdast och efter fyra ronder stod han på full poäng. I den femte infångades han på följande bryska vis:

CARO-KANN (B 10)

Lars Degerman Vällingby SS — **Thomas Engqvist** Örebro SS

1. e4 c6 2. c4 e5 3. Sf3 d6 4. d4 Lg4 5. dxe5 Lxf3 6. gxf3 dxe5 7. Dxd8† Kxd8 8. f4 f6 9. fxe5 fxe5 10. f4 Ld6 11. Tg1 exf4 12. Txg7 Sd7 13. Lh3 Se7 14. Sc3 Se5 15. Se2 S5g6 16. Ld2 Le5

17. Lc3 Lxg7 18. Lxg7 Tg8 19. Sd4 Ke8 20. Se6 Kf7 21. Ld4 Se5 22. 0–0–0 Sg4 23. Sxf4 Tad8 24. e5 b6 25. e6† Kf8 26. Sh5 Sf5 27. Lc5† Ke8 28. Lxg4 Txd1† 29. Kxd1 Txg4 30. Sf6† Kd8 31. e7† Sxe7 32. Lxe7† Kxe7 33. Sxg4 uppgivet.

I fjolårets SM-gruppsdebut tillämpade Degerman en ganska försiktig taktik. Den här gången lyste snabbremierna med sin frånvaro och under de 13 ronderna delades poängen bara en gång (genomsnitt 45 drag). Kanske hade ambitionerna skruvats upp en aning och i och med vinsten mot Engqvist låg också Vällingbyspelaren i delad ledning. Under andra veckan växlade krigslyckan och en sjätteplats blev resultatet, dock endast en poäng efter segraren.

I sjätte ronden förlorade Degerman mot Lars Karlsson, som därmed vann sitt tredje parti i följd och övertog täten. I det här läget såg det upplagt ut för stormästaren, som verkade ha fått upp ångan efter sin trevande start.

Med den här vinsten gav sig emellertid Thomas Engqvist in i toppstriden:

SPANSKT PARTI (C 73)

Emil Hermansson SS Luleå — **Thomas Engqvist** Örebro SS

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 d6 5. Lxc6† bxc6 6. d4 f6

Schlechters variant som bygger på övergardering av punkten e5.

7. Sc3 g6 8. Le3 Sh6 9. h3 Sf7 10. Dd2 Lg7 11. 0–0–0

Partiet Teichmann – Schlechter, Monte Carlo 1902, fortsatte: 11. Td1 De7 12. 0–0 0–0 13. Tfe1 h6 14. Se2 Kh7 15. Sg3 a5 16. a4 Sd8 17. Sh2 Se6 18. c3 c5 19. Se2 Lb7 med tryck mot centrum.

11. – 0–0 12. g4 h6

Ett typiskt drag i ställningar av det här slaget för att förhindra linjeöppningar på kungsflygeln.

13. Sg1

Jag hade väntat mig det normala 13. Tdg1 Kh7 14. h4.

13. – Kh7 14. Sge2 Sg5! 15. f4 exf4

Här gav 15. – Sf3? ingenting efter 16. Dd3 a5 17. Lf2.

16. Lxf4! d5!

Det är viktigt att svart spelar i centrum.

17. Sg3 Le6 18. exd5 cxd5 19. Dd3 f5! 20. h4

20. – Sh3!!

Det vackraste drag jag fick in under SM. Jag har mig veterligt aldrig tidigare sett en liknande idé, och dessutom är det tvunget att göra något extraordinärt. Det naturliga 20. – Se4 bemöts med 21. h5 och starkt angrepp för vit.

21. Txh3 fxg4 22. h5 Txf4!

Det enklaste. Det finns ingen anledning att krångla med 22. – gxh3 23. Dxg6† Kh8 24. Lxh6.

23. hxg6† Kh8 24. Th5 Tf3 25. De2 Df6 26. Te1 Lg8 27. Dd2 Dxg6 28. Teh1 Lh7

På 28. – Kh7 följer 29. Tg5!.

29. Sge2 Taf8 30. Txd5 Tf1† 31. Txf1 Txf1† 32. Sd1 g3

Fribönderna i kombination med löparparet avgör partiet.

33. Td8† Tf8 34. Sf4 De4 35. Txf8† Lxf8 36. Sc3 Dh1† 37. Dd1 g2 38. Sce2 h5 39. uppgivet.

Mitt bästa parti under SM.

(Kommentarer: Thomas Engqvist)

Det ligger nästan något hektiskt över Engqvists intensiva koncentration på både

partier och turnering. I tre tidigare SM-turneringar har han börjat starkt men inte orkat riktigt ända fram. Kanske han hörde till dem som kunde tjäna på att tävlingen denna gång var två ronder kortare?

Med tre ronder kvar delade Engqvist och Karlsson ledningen med 7½/10. En halva bakom låg 1990 års Sverigemästare Michael Wiedenkeller. Han hade under den första turneringshalvans något tuffare program tagit drygt 50 procent, som under andra veckan följdes upp med en svit om fyra segrar. Wiedenkeller har bakom sig ett år av begränsade framgångar, men här skördade hans drivna teknik goda resultat:

KUNGSINDISKT FÖRSVAR (E 81)

Michael Wiedenkeller SK Rockaden — **Mikael Jonsson** SK Rockaden

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Lg7 4. e4 d6 5. f3 0–0 6. Lg5 c5 7. d5 h6 8. Le3 e6 9. Dd2 exd5 10. cxd5 Te8 11. Sge2 Sh7 12. Sf4 Sd7 13. Le2 Se5 14. 0–0 a6 15. b3 b5 16. Tac1 h5 17. Kh1 Ld7 18. Sd3 b4 19. Sd1 a5 20. S1b2 Db8 21. Sxe5 Lxe5 22. Sc4 Lc3

23. Txc3 bxc3 24. Dxc3 Lb5 25. a4 Lxc4 26. Lxc4 Te7 27. Lc1 f6 28. Lb2 Kg7 29. Tg1 Dg8 30. Dd2 Sf8 31. Lc3 Sd7 32. Lxa5 Se5 33. Lb5 g5 34. Lc3 Dh7 35. b4 c4 36. Lc6 Tb8 37. a5 g4 38. a6 g3 39. Ta1 Kh8 40. De3 Tg8 41. a7 Sd3 42. Lxf6† Teg7 43. a8D Dg6 44. Lxg7† Dxg7 45. hxg3 uppgivet.

Ödet ville att de tre tätmännen skulle mötas inbördes i de tre slutronderna. Slutstriden blev väl också rafflande på sitt vis, men dramatiken utspelades mindre vid schackbrädena än under särskiljningsberäkningarna.

Rond 11: Engqvist – Karlsson, remi i 22 drag. Wiedenkeller vann mot Hellsten och gick upp jämsides.

Rond 12: Wiedenkeller – Engqvist, remi 22 drag. Karlsson spelade också remi, mot Jepson.

Rond 13: Karlsson – Wiedenkeller, remi i 16 drag.

Eftersom särspel vid lika poäng avskaffats inför årets tävling stod det klart att avgörandet skulle falla i Engqvists parti mot Schneider. Den som behärskade särskiljningen kunde konstatera att Karlsson låg bäst till i kraft av sin vinst mot Degerman som slagit både Engqvist och Wiedenkeller. Engqvist behövde alltså vinna för att bli Sverigemästare. Här är det avgörande partiet:

ENGELSKT PARTI (A 30)

Thomas Engqvist Örebro SS — **Lars-Åke Schneider** SS Manhem

1. Sf3 c5 2. c4 Sc6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 e6 5. g3 Db6 6. Sb3 Lb4† 7. Sc3 Se5 8. e4 Dc6 9. De2 b5 10. Sd4 Dxc4 11. Sxb5 Dc6 13. Lf4 Sg6 13. Ld2 a6 14. Sd4 Db6 15. De3 Sf6 16. Le2 Lb7 17. f3 d5 18. e5 Sd7 19. 0–0–0

På 19. f4 kunde följt 19. – Lc5.

19. – Sgxe5 20. Le1 0–0 21. f4 Sc6 22. Sa4 Da5 23. Sxc6 Lxc6 24. Lxb4 Dxb4 25. Sc3 Tfb8 26. Td2 d4 27. Dxd4 Dxd4 28. Txd4 Lxh1 29. Txd7 a5 30. Lc4 Tb7 31. Td6 Kf8 32. a4 Ke7 33. Td2 Td8 34. Te2 Tc7 35. b3 Ld5 36. Sxd5† Txd5 37. Kb2 Tdc5 38. Kc3 g6 39. Kd4 T5c6 40. Te5 Td7† 41. Ke3 Ta7 42. g4 Td6 43. h4 Td1 44. h5 Te1† 45. Le2 Kd6 46. hxg6 hxg6 47. Kf2 Tc1 48. Lc4 Tc3 49. Kg2 Ke7 50. Kf2 Ta8 51. Tb5 Th8 52. Tb7† Kf8 53. Kg2 Th4 54. uppgivet.

Som plåster på såren innebar resultatet ändå en andra (och sista!) IM-inteckning för Engqvist.

Ny Sverigemästare blev således Lars Karlsson, en av vår absolut främsta spelare under det gångna decenniet. Mot huvudkonkurrenterna tog han gärna remi – sex av dessa var 25 drag eller kortare – för att spela på vinst mot de mindre meriterade motståndarna. Taktiken gick hem med knapp marginal.

Hur var det med de tre avslutande remierna, tro? Säkrande enbart ett bra resultat? Utslag av osäkerhet i slutstriden? Iskall beräkning av sannolikheter som trots allt talade för Karlsson?

Lasse förklarade själv efteråt att han gått på säkerhet i hela turneringen. Han kunde, tyckte han, ha satsat hårdare i något parti men det var viktigt att inte förlora...

SM-gruppen rond för rond

Karlsson	½	1	1½	2½	*3½*	**4½**	**5**	**6**	*6½*	**7½**	**8**	**8½**	**9**
Wiedenkeller	½	1	2	2½	3	*4*	4	5	6	*7*	**8**	**8½**	**9**
Engqvist	**1**	**2**	**3**	**4**	**4**	*4*	**5**	**6**	**7**	**7½**	**8**	**8½**	*8½*
Ornstein	**1**	1	1½	2	3	3	4	4½	5½	6	7	7½	8
Schneider	½	1	1½	2	2	2½	3½	4½	4½	5	6	7	8
Degerman	**1**	**2**	*2½*	3	**4**	*4*	**5**	5	6	6½	6½	7	8
Johansson	0	1	2	2	2½	3½	4	4	5	6	6	6½	7½
Eriksson	½	1	1	1	1½	2	2½	3	3½	4½	5½	6	7
Wessman	0	½	½	1	1½	2½	3	4	4	4	5	6	6½
Jepson	½	½	1	2	2½	3½	3½	3½	4	4½	4½	5	5½
Hellsten	0	½	½	1	1½	2½	3½	4½	4½	4½	4½	4½	5
Jonsson	½	1	1½	2½	3	3	3	3	3½	3½	3½	3½	4
Lind	½	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3
Hermansson	½	½	½	½	1	1	1	1	1	1½	1½	2	2

halvfet = täten
kursiv = en halv poäng efter

Den som studerar tabellen kan se att remiprocenten var låg, under 40. Kampen pågick som regel tiden ut vid de allra flesta brädena inför en publik som kunde följa samtliga partier på demonstrationsbräden men som möjligen kunde ha önskat sig fler sittplatser. Som hetast glödde kampviljan i mitten av turneringen; under ronderna 6–11 noterades bara tio fredsslut.

Ett plus får utdelas för en fyllig SM-bulletin. Visserligen kunde kanske ett eller annat nummer ha språkgranskats, men publikationen innehöll en mängd partier, var väl försedd med diagram och i några fall också med kommentarer. Efter en del inledande datormankemang höll man tidsschemat.

Från den fjärde ronden hämtar vi följande, slutsegrarens i eget tycke bästa skapelse, med kommentarer av Thomas Engqvist:

FLANKSPEL (A 05)

Lars Karlsson Södra SASS — **Magnus Eriksson** Limhamns SK

1. Sf3 Sf6 2. b3

Vit vill undvika varianten 1. b3 e5!.

2. – c5

Ett logiskt drag är 2. – g6 för att neutralisera svartfältslöparen.

3. Lb2 e6 4. g3 b6 5. Lg2 Lb7 6. 0–0 Le7 7. c4 0–0 8. e3 d5 9. d3 Sc6 10. De2

Här står vits dam bekvämt till skillnad från svarts som har lite problem.

10. – Dc7 11. Sbd2 Tad8 12. a3 e5

Svart spelar helt riktigt på att besätta centrum med bönder och nu hotar 13. – d4. I partiet Karlsson – Østenstad, Oslo 1988, följde i stället 12. – Tfe8 13. Tac1 Db8 14. Tfd1 Sd7 15. Tb1 Lf6 16. b4 osv.

13. cxd5 Sxd5 14. Sc4 Lf6

Naturligtvis inte 14. – f6? 15. e4 och vit vinner pjäs.

15. Tfc1!

Rätt torn!

15. – De7 16. Tab1 g6

17. b4! b5!?

En nackdel med det här draget är att det försvagar fältet c5, men svart vill rädda b6-bonden som faller i den forcerade varianten: 17. – cxb4 18. axb4 Sdxb4 19. La3 a5 (inte 19. – Txd3? 20. Lxb4 Sxb4 21. Txb4 Dxb4 22. Dxd3 e4 23. Dd2! +-) 20. Sxb6.

Svart skulle ändå ha gått in i den här varianten eftersom han kan spela på d3-bonden med 20. – De6, t ex 21. Sa4 Le7 eller 21. Sc4 La6 osv

18. Scd2 cxb4 19. axb4 Lg7

Från och med nu kan svart aldrig ta på b4 utan att komma i nackdel: 19. – Sdxb4 20. La3 a5 (20. – Txd3 besvarar vit bäst med 21. Dxd3! Sxd3 22. Lxe7 Lxe7 23. Tc3 Sdb4 [annars faller bonden på b5] 24. Sxe5 osv, däremot inte 21. Txb4 Txa3 eller 21. Lxb4 Sxb4 22. Txb4 Dxb4 23. Dxd3 e4 24. Tb1 Dc3! 25. Dxc3 Lxc3 26. Txb5 exf3 27. Txb7 Lxd2 28. Lxf3 med remislut) 21. Sb3! Txd3 (sämre är 21. – Ta8 efter 22. Txc6! Lxc6 23. Sxa5 Txa5 24. Lxb4 Dc7 25. Lxa5 Dxa5 26. Sxe5! Lxg2 27. Sd7) 22. Dxd3 (22. Lxb4? Sxb4 23. Sxa5 La8; 23. Sc5 Lxf3) Sxd3 23. Lxe7 Lxe7 24. Tc3 Td8 (24. – e4 25. Sfd4) 25. Td1! (25. Sxa5? Sxa5 26. Txb5 Lb4; 25. Lf1 Scb4) e4 26. Sfd4 Sxd4 27. Sxd4 och vits ställning är att föredra.

20. Sb3 Tfe8

Nu är 20. – Sdxb4 ännu sämre än i föregående varianter.

21. Sc5 La8

Och om nu 21. – Sdxb4? 22. La3! (22. Sxb7 Dxb7 23. Sxe5 Lxe5 24. Lxe5 Db6 [24. – Txe5 25. Txb4 Te6 26. d4] 25. Lc7 Dxc7 26. Txb4 Da5!) a5 23. Sxe5! (23. Sxb7 Dxb7 24. Sxe5 Txe5!) Sxe5 (23. – Lxe5 24. Sxb7 Dxb7 25. Lxb4 axb4 26. Lxc6 +-) 24. Sxb7 Sexd3 (24. – Txd3 25. Lxb4 axb4 26. f4) 25. Td1 Td7 26. Txd3! Txd3 27. Lxb4 Dd7 28. Sc5 +-.

22. La3 a5

Ett alternativ var 22. – f5!?. Till intressanta förvecklingar leder 22. – e4?! efter 23. Sxe4! (23. dxe4 Sc3 24. Txc3 Lxc3 25.Dxb5 med oklar ställning) f5 24. Sc5 (24. Seg5? h6) Sc3 25. Txc3 Lxc3 26. d4! a5 (26. – Sxd4 27. Sxd4!) 27. bxa5 b4 28. Lb2!.

23. bxa5 b4 24. Lb2

24. – e4?

Nödvändigt var 24. – Sxa5.

25. Sxe4!

Sämre var 25. dxe4 eftersom springaren på c5 förlorar fotfästet efter 25. – Lxb2 26. Dxb2 (26. exd5 Lxc1 27. dxc6 Dxc5 -+) Sc3 27. Txc3 bxc3 28. Dxc3 -+.

25. – f5 26. Sc5 Lxb2 27. Dxb2 Sc3 28. Txc3 bxc3 29. Dxc3

Vit har två centrumbönder, en fri kantbonde och en stark springare på c5 för ett ynka torn och därmed har han uppnått en strategisk vinstställning.

29. – Tb8 30. Tc1 Sb4 31. d4 Kg7 32. Dd2 Ld5 33. Se5 Dd6 34. Sc4 Lxc4

Annars sätter sig springaren på stödjepunkten b6.

35. Txc4 Sd5 36. Tc1 Te7 37. a6 h5 38. h4 Sf6 39. Lb7!

Detta fina drag sätter definitivt punkt för partiet.

39. – Db6 40. Da2 Da7 41. Db3 Sd7 42. Sxd7 Txd7 43. De6 uppgivet.

Vit bryter in på sjätte raden.

Mats Eriksson

SM-blixten

Den traditionella SM-blixten samlade 126 startade. A-finalen gav följande resultat:

1) Christian Jepson, Lunds ASK 7 (av 9), 2) Stefan Solbrand, Solna SS 6½, 3) Harry Schüssler, Limhamns SK 6½, 4) Mats Lindgren, SK Rockaden, Umeå 5, 5) Johan Hellsten, Limhamns SK 5, 6) Axel Ornstein, Södra SASS 4½, 7) Arvid Wikner, SS Manhem 3½, 8) Jan-Olov Lind, Örebro SS 3, 9) Curt Gruvaeus, Örebro SS 2, 10) Peter Strömberg, Bollmora SK 2.

Övriga finaler (B-, C, D- etc) vanns av Robert Åström, SS Luleå, Jan Johansson, Upsala ASS, Patrik Lyrberg, SK Rockaden, Stockholm, Tomas Granath, Västerås ÖSK, Ulf Sjödell, Västerås ÖSK, Leif Westlund, Linköping, Matthias Nilsson, Eskilstuna SK, Karl-Olof Carlsson, Upsala ASS, Henrik Nässén, Arosspringaren, Västerås, Ulf Hammarström, Borlänge SK, Bo Hansson, Arkelstorp/Näsum Alliansen samt Tobias Fromm, SK Rockaden, Stockholm.

■ Man skulle kunna göra en hel tidskrift enbart om SM, som för många är årets schackliga höjdpunkt. Vi är tvungna att dela materialet och spara resultatlistor mm till nästa nummer.

BRA BETYG ÅT BORLÄNGE

för Dalarnas första SM sedan Avesta 1961

1983 invigdes Folkets hus i Borlänge. Det var ett kontroversiellt projekt som fortfarande inte är riktigt accepterat i alla läger. En sak är emellertid säker:

För schackspelare är det en utomordentlig anläggning. Det är många år sedan SM-tävlingarna spelades i så trivsamma lokaler. Lovorden flödade över arrangörerna, som trots ovana vid evenemang av den här storleksordningen uträttade ett fint arbete. Överledaren Siewert Relefors och hans mannar anslog tonen redan från början:

– Vanliga problem löser vi direkt, för de omöjliga behöver vi en kvart…

En sak gick man dock bet på:

En klass II-spelare förvandlade en bonde till dam av fel färg (!) men upptäckte inte detta förrän han hade förlorat partiet. Tillkallad tävlingsledare kunde endast skaka på huvudet…

Till den allmänna trevnaden bidrog fikapriser på en nivå som starkt påminde om förhållandena förra gången SM arrangerades i Dalarna, i Avesta för 31 år sedan.

Under Sveriges Schackförbunds jubilemsbankett antydde kommunalrådet Peter Hultqvist att Borlänge kanske kommer att ansöka om SM igen inom en inte alltför avlägsen framtid. Vi tror att många gärna återvänder.

Totalt 812 starter var något lägre än man kalkylerat med men likväl en god siffra i dessa dagar då sommarmånaderna är späckade med tävlingar både inom och utom landet.

Om SM-gruppen berättar vi på annan plats. Här ska vi försöka spegla något av det som hände på andra håll.

Klass M har urholkats på senare år, inte minst genom tillkomsten av Mästarelit. På sistone har man börjat diskutera möjligheterna att reformera denna klass och ett förslag från Regel- och Domarkommittén kan väntas så småningom. En idé är att synkronisera spelet med klasserna I–III och således skära ner

Borislava Borisova ledde ett tag sin klass M-grupp men efter ett par onödiga förluster blev det fjärde plats – vackert så! Foto: Bo Plato.

speltiden till en vecka. På så sätt skulle man måhända kunna locka tillbaka en del lite äldre spelare, som nu drar sig för att offra två semesterveckor.

Enligt obekräftade uppgifter deltog spelare, som är kvalificerade för klass M, i klass I i Borlänge. En sådan utveckling kan ingen önska.

Hälften av de sex grupperna avgjordes i år genom inbördes möte. Bland segrarna fanns 1988 års Sverigemästare i korrschack, Johnny Becker, Hedemora SS samt Mats-Ove Persson, Karlstads ASS och Andreas van der Wal, Wasa SK, båda med drygt 2000 i ranking.

Damlandslagets Borislava Borisova, Kristallens SK fick uppenbarligen ny inspiration under OS. Hon efteranmälde sig och blev fy-

ra i sin grupp. Inte dåligt med tanke på att hon inte har tävlat i SM sedan Degerfors 1978.

För Patrick Rundqvist, Linde SK tycks det däremot vara omöjligt att vinna klass M. I tolfte ronden förbiså han en endragsmatt och kom trea, en halv poäng efter segraren Robert Ericsson, Linköpings ASS. I Sundsvall 1989 råkade Rundqvist ut för exakt samma sak – han missade en endragsmatt och blev trea, distanserad med en halv poäng...

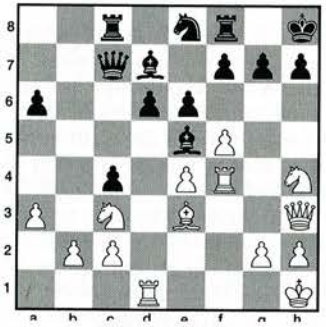
Som vanligt härjade juniorer och kadetter vilt i de lägre klasserna. Bland de mest framgångsrika var Stefan Schneider, Limhamns SK, Joakim Nyander, Schack 08, Henrik Axelsson, SS Manhem, Peter Månsson, Limhamns SK och Toni Johansson, SK Passanten, Huddinge som vann var sin klass I-grupp.

I klass III noterade vi gruppseger för bl a Evert Nord, 82, Solna SS som gjorde sin 45:e SM-start och för flicklandslagets Nina Kiema, SK Rockaden, Stockholm.

24 starter gjordes för övrigt av kvinnliga spelare, som var representerade överallt utom i SM-gruppen, Mästarelit och veteranernas elitgrupp. För en intressant come back svarade Anneli Dalmau, Solna SS. I Linköping 1984 kvalificerade hon sig som första flicka till finalen om juniormästerskapet och i Uppsala året därpå tävlade hon i klass M. Sedan dess har utbildning och annat kommit i första hand.

Nu belade Anneli fjärde plats i en klass I-grupp. Och visst har hon kvar blicken för kombinationer:

Rune Sandström
SK Rockaden, Umeå

Anneli Dalmau
Solna SS

21. Sg6†! Kg8 22. Dxh7†! uppgivet (22. – Kxh7 23. Th4† Kg8 24. Th8† matt!).

1. Bengt Andersson, Kymbo SK	–	0	½	1	½	1	1	1	5
2. Gunnar Johanson, Nyköpings ASK	1	–	½	1	0	1	0	1	4½
3. Sven Hagberg, Upsala ASS	½	½	–	1	½	1	0	½	4
4. Anders Sahl, Lundby SS	0	0	0	–	1	1	1	1	4
5. Karl Erland Gannholm, Burs SK	½	1	½	0	–	0	1	1	4
6. Hugo Florin, SS Manhem	0	0	0	0	1	–	1	1	3
7. Axel Lindqvist, SK Rockaden, Umeå	0	1	1	0	0	0	–	1	3
8. Harry Larsson, Uddevalla SS	0	0	½	0	0	0	0	–	½

Det är inte ofta någon lyckas upprepa en seger i veteranernas elitgrupp två år i rad. I själva verket har det inte hänt sedan Åke Boman vann 1980 och 1981.

Därför var det en bedrift av Bengt Andersson att försvara fjolårstiteln trots att han i andra ronden blev besegrad av sin, som det skulle visa sig, svåraste konkurrent Gunnar Johanson. Dessa båda delade efter fyra ronder ledningen tillsammans med Anders Sahl (vinnare 1989), som har för vana att starta i ursinnigt tempo.

I femte tappade Andersson en halva mot svårslagne Sven Hagberg samtidigt som Johanson oväntat förlorade mot en av kömännen. Via seger mot K E Gannholm – som genomförde sitt 53:e SM i rad (!) – gick Sahl upp i täten.

Näst sista ronden innehöll toppmötet Andersson – Sahl. Det vanns av den förstnämnde som därmed övertog ledningen. Johanson blev av med en halva mot Hagberg, som emellertid hade spelat för många remier för att själv kunna vara med i slutstriden.

Före sista omgången ledde Andersson med en halva till godo på Sahl som i sin tur var en halva före Johanson. Avslutningen blev dramatisk med Johanson som segrare mot Sahl samtidigt som Andersson lyckades bärga en livsviktig halvpoäng i ett hårt parti mot Gannholm. Om den sistnämnde vunnit hade inbördes möte avgjort turneringen.

KONGRESSEN SOM ALDRIG VILLE TA SLUT...

■ Sveriges Schackförbunds 76:e kongress hölls i Borlänge Folkets hus. Det blev en mycket välbesökt men tyvärr onödigt seg tillställning som krävde mer än sju timmar. Egentligen tog den aldrig riktigt slut – svårlösta frågor hänsköts till en s k organisationsutredning.

Första punkten på dagordningen, kongressens öppnande, tog en timme och tio minuter, vilket förmodligen är rekord.

Ordförande Christer Wänéus höll parentation över medlemmar som avlidit under det gångna verksamhetsåret: Nils Kellgren, Uppsala, Tore Johansson, Klemensnäs, Evert Sahlström, Skara, Erik Olsson, Helsingborg och Jan Wettfors, Göteborg.

Collijnplaketten i guld tilldelades Berndt Söderborg, Stockholm medan Rolf Lindén, Falun och överledaren för SM-tävlingarna i Borlänge, Siewert Relefors, erhöll silverupplagan. Till hedersledamöter i förbundet kallades Rune Emanuelsson, Skara och Arne Nyberg, Hallsberg. Riltonfonden och Ungdomskommittén delade också ut utmärkelser till förtjänta schackledare.

Wänéus framhöll i sitt inledningsanförande att antalet juniorer har ökat för fjärde året i rad. Han ansåg att förbundet har en stabil ekonomi och en fungerande organisation. Målsättningen är att öka ledarutbildningen ännu mer, även på det administrativa planet. Vidare avslöjade han att en Schackets dag kommer att bli verklighet hösten 1993.

Förhandlingarna leddes av kommunalrådet Peter Hultqvist, som blev något av kongressens behållning. Hans tålamod med ombuden, alla ovidkommande inlägg samt de ständigt begärda voteringarna var änglalikt. Efteråt fick Hultqvist dagens längsta och mest välförtjänta applåd.

Tidigare har Västergötland varit kongressernas svarta får. Den rollen har nu uppenbarligen Nordvästra Skånes Schackförbund (NvSF) påtagit sig. Det hade varit på sin plats att NvSF redan förra året hade framlagt några av motionerna i Borlänge vid kongressen i Helsingborg. Eller ansågs det inte lämpligt att testa de egna kommunrepresentanternas tålamod på hemmaplan?

Verksamhetsberättelsen jämte resultat- och balansräkning godkändes. Innan frågan om ansvarsfrihet kunde tas upp hade NvSF många kritiska synpunkter på centralstyrelsen: Behandlingen av avgående ledamoten Hakon Persson, motionernas handläggning, sponsringen, avsaknaden av protokoll från arbetsutskottet, den beramade jubileumsmiddagen, damernas OS-lag.

En irriterad Christer Wänéus gick i svaromål och frågade retoriskt om Cs gör allting fel. Kongressen beviljade sedan ansvarsfrihet.

Propositionen avseende ändring av SSF:s tävlingsbestämmelser i samband med SM-tävlingarna blev en komplicerad historia. Väsentligaste förändringen är att 16-mannagrupperna reduceras till 14 spelare.

12 motioner hade lämnats in, de flesta från NvSF. För att undvika nattplenum fick organisationsutredningen ta hand om de mest tungrodda ärendena. Motionerna om eventuella förändringar i allsvenskan fick inte kongressens gehör, även om det var nära i ett par fall.

Det blev så gott som uteslutande omval. Även valberedningen fick förnyat förtroende – men NvSF reserverade sig. En onödig och föga ärofull markering som satte punkt för en kongress under vilken man kände vinglagen från äldre och oroligare tider.

■ VALEN

Ordförande: Christer Wänéus, Norrköping.

Ledamöter: Sven-Olof Andersson, Östersund, Ove Attefall, Haparanda, Lars Borgström, Göteborg, Ingvar Carlsson, Linköping (nyval), Ingvar Persson, Malmö, Berndt Söderborg, Stockholm.

Suppleant: Viljo Koski, Lidköping, Nils Uhlén, Mora (nyval).

Revisorer: Sverker Thulin, Malmö, Sven-Olov Ulverius, Skara.

Suppleanter: Johan Sigeman, Lund, Anders Wengholm, Alingsås.
Ordförande i UK: Björn Ansner, Malmö.
Ledamot: Rune Emanuelsson, Skara.
Valberedningen: Siewert Relefors, Avesta (ordf), Sten Broddefalk, Västervik, Gösta Wiklund, Sandviken.

■ UTMÄRKELSER

Ungdomskommittén utdelade stipendier till följande personer:
Ingvar Carlsson, Linköping, William Litzell, Fagersta, Daniel Malmgren, Göteborg, Ingvar Mellros, Eslöv, Tapio Tikkanen, Kil.
Riltonfondens guldplakett: Björn Ansner, Malmö, Göran Malmsten, Arboga.
Silverplakett: Olle Eleby, Stockholm, Mats Eriksson, Göteborg, Conny Holst, Malmö, Jonas Sandbom, Stockholm.
Brons: Bengt Ingre, Mora, Thomas Lundqvist, Fagersta, Bo Wik, Hammerdal, Ari Ziegler, Göteborg.

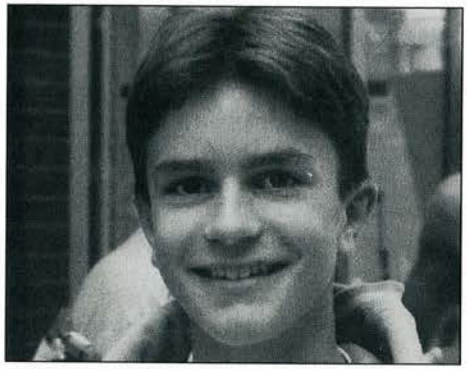
■ SM-GRUPPEN

Från den 1 januari 1993 kommer SM-gruppens 14 spelare att nomineras enligt följande:
❑ Sju spelare från föregående SM-grupp.
❑ Tre spelare från Mästarelit.
❑ Två spelare från Öppna SM som inte redan är kvalificerade.
❑ Svenske juniormästaren.
❑ En spelare utses av Cs.
Men tänk om t ex Ulf Andersson och Pia Cramling skulle vilja ställa upp i SM – vad gör man då?

Krister Berg

■ Under Sveriges Schackförbunds jubileumsbankett, som ägde rum på kongressdagens kväll, tog Åke I Glas, Sundsvall intiativet till en spontan insamling till förmån för de nödlidande i Jugoslavien. Den inbringade 851 kronor.

■ SK Rockaden, Stockholm blev för sjunde året i rad bästa klubb med 55 "medaljpoäng". Det var nästan dubbelt så mycket som tvåan och trean, SS Manhem, Göteborg respektive SK Rockaden, Umeå, lyckades få ihop.

Stefan Schneider var suverän i juniorernas kvalturnering. Foto: Bo Plato.

■ Juniorkvalet

Denna turnering formade sig till en imponerande uppvisning av blott 14-årige Stefan Schneider, Limhamns SK, som efter sju raka segrar kunde kosta på sig en avslutande remi.

I fjärde omgången vann Schneider som svart ett viktigt parti mot topprankade Patrick Duncan, Solna SS (2062), som nästan bokstavligt talat offrade ihjäl sig. Den helpoängen avgjorde tävlingen.

För en stark insats svarade Nils-Johan Ohlzon, 18, KH-Alliansen -72, som med 1661 hade mer än 30 spelare före sig på listan. Tredje plats och +102 visade än en gång att rankingtalen inte alltid säger hela sanningen.

Den åtråvärda fjärdeplatsen kneps av Thomas Brejding, Bollmora SK (1711), som i sista ronden slog schackgymnasisten Mårten Howe, Kristianstads SK (1958) och hade två kvalitetspoäng till godo på de närmaste konkurrenterna.

Resultat: 1) Stefan Schneider, Limhamns SK 7½ (av 8), 2) Patrick Duncan, Solna SS 6½, 3) Nils-Johan Ohlzon, KH-Alliansen -72 6, 4) Thomas Brejding, Bollmora SK 5½, 5) Joakim Nyander, Schack 08 5½, 6) Richard Persson, Limhamns SK 5½, 7) Morten Strandberg, Schack 08 5½, 8) Christin Andersson, Limhamns SK 5, 9) Niklas Eriksson, Kolmårdens SK 5, 10) Per Johnsson, Västerås ASK 4½, 11) Henrik Axelsson, SS Manhem 4½, 12) Leon Lindbäck, SK Rockaden, Stockholm 4½, 13) Mårten Howe, Kristianstads SK 4½, 14) Josef Ask, Schack 08 4½, 15) Magnus Källström, Avesta SS 4½ (45 deltagare).

Kadettkvalet:
HÄR KAN MAN INTE VINNA PÅ BESTÄLLNING

■ Ett spontant intryck av årets kadettkval är att det inte är lätt att vinna på beställning. Högrankade spelare brukar ha det ganska tufft i denna typ av tävlingar och "fel" resultat i partier där det skiljer ett par hundra rankingpoäng mellan motståndarna är inte ovanligt.

Det finns förstås undantag. Johan Upmark, SK Rockaden, Stockholm (2055) och Henrik Enström, Majornas SS, Göteborg (2002) var överlägset högst rankade. Båda infriade förväntningarna och vann var sin grupp.

Totalt 102 spelare startade, en liten minskning jämfört med i fjol. Två av 1991 års finalister deltog. En av dem, Upmarks klubbkamrat Johan Henriksson, lyckades kvalificera sig till final även den här gången.

I grupp 1 var Johan Upmark överlägsen. Efter ett par inledande ettor spelade han i tredje ronden remi mot klubbkompisen Per Wallin, rankad som tvåa. I sjunde omgången gav han ifrån sig ytterligare en halva, mot Manhems påläggskalv Gustaf Trolle, som gick in på andra plats. Ett annat namn att lägga på minnet är tolfteplacerade Pontus Carlsson, Linköpings ASS. Han har ännu inte fyllt 10 år.

Henrik Enström startade trevande i grupp 2. I andra ronden spelade han remi mot tippade toppkonkurrenten Anders Nilsson, Åstorps SS och sedan förlorade han mot Mats Persson, Karlstads ASS. En långspurt med fem raka segrar behövdes för att han skulle klara förstaplatsen med en halv poängs marginal till Oscar Björnham, SK Rockaden, Umeå. Anmärkningsvärt i det här sammanhanget var att både Upmark och Enström trots turneringssegern förlorade rankingpoäng.

Även Johan Henriksson i grupp 3 fick vidkännas en inledande förlust, i andra ronden mot klubbkamraten Anders Livner. En avgörande duell utkämpades i sjätte ronden mellan Henriksson och fjolårsfinalisten Krister Holmberg, Åstorps SS. Den sistnämnde hade dittills endast tappat en halv poäng. Nu förlorade han både detta och de två återstående partierna. Det i näst sista ronden var särskilt betydelsefullt, eftersom vinnaren Tommy Andersson, Arvika SK knep andraplatsen med hjälp av denna seger.

De största favoritfallen inträffade i grupp 4, där de båda Rockadenspelarna Rasmus Holving och Adam Birgivi var topprankade. Den sistnämnde bäddade väl för sig genom att vinna det inbördes mötet i andra ronden men råkade därefter ut för ett par nollor. Övriga resultat gick lite hit och dit så Birgivi hade ändå en finalplats inom räckhåll då sista ronden började. Han måste dock nöja sig med remi mot ledande Oskar von Bahr, SK Passanten, Huddinge samtidigt som lågrankade toppkonkurrenten Mattias Konradsson, SS Luleå (1494) vann mot en annan lågrankad överraskningsman, Pirun Supasree, KH-Alliansen -72 (1446).

De bästa resultaten i kvalturneringarna:

Grupp 1: 1) Johan Upmark, SK Rockaden, Stockholm 7 (av 8), 2) Gustaf Trolle, SS Manhem 6, 3) Andreas Carlsson, Arosspringaren, Västerås 5½, 4) Per Wallin, SK Rockaden, Stockholm 5½, 5) Max Karle, Alingsås SS 5, 6) Henrik Nordvall, Fagerviks SK 5, 7) Anders Westlin, Ockelbo SK 4½, 8) Marcus Bergqvist, Ockelbo SK 4½, 9) Pierre Ivarson, KH-Alliansen -72 4½, 10) Fredrik Sassenberg, SK Rockaden, Stockholm 4 (26 delt).

Grupp 2: 1) Henrik Enström, Majornas SS, Göteborg 6½, 2) Oscar Björnham, SK Rockaden, Umeå 6, 3) Mats Persson, Karlstads ASS 5½, 4) Anders Nilsson, Åstorps SS 5½, 5) Peter Månsson, Limhamns SK 5, 6) Jakob Melchior, SS Manhem 5, 7) Dennis Rylander, SK Rockaden, Stockholm 5, 8) Sara Granath, Västerås ÖSK 5, 9) Fredrik Hallberg, SK Rockaden, Stockholm 4½, 10) Robert Wikström, SK Rockaden, Stockholm 4½ (26 delt).

Grupp 3: 1) Johan Henriksson, SK Rockaden, Stockholm 6½, 2) Tommy Andersson, Arvika SK 6, 3) Andreas Bylund, SK Rockaden, Stockholm 6, 4) Anders Livner, SK Rockaden, Stockholm 5½, 5) Björn Tagesson, Upsala ASS 5½, 6) Kent Johansson, SK Passanten, Huddinge 5, 7) Krister Holmberg, Åstorps SS 4½, 8) Sebastian Wahlström, SK Rockaden, Stockholm 4½, 10) Lovisa Jorner, Ervalla SS 4½ (26 delt).

Grupp 4: 1) Oskar von Bahr, SK Passanten. Huddinge 6, 2) Mattias Konradsson, SS Luleå 6, 3) Adam Birgivi, SK Rockaden, Stockholm 5½, 4) Anders Frölander, SK Rockaden, Stockholm 5½, 5) Rasmus Holving, SK Rockaden, Stockholm 5, 6) Pirun Supasree, KH-Alliansen -72 5, 7) Peter Svensson, Schack 88, Hammerdal 5, 8) Stefan Ottoson, Upsala ASS 4½, 9) Jonas Granath, Västerås ÖSK 4½, 10) Mattias Karlsson, SK Rockaden, Stockholm 4½ (26 delt).

Rockadens tur i år

1. Johan Upmark, SK Rockaden	–	1	1	½	1	1	½	1	6
2. Tommy Andersson, Arvika SK	0	–	1	½	1	1	1	1	5½
3. Oskar von Bahr, SK Passanten, Huddinge	0	0	–	½	1	1	1	1	4½
4. Henrik Enström, Majornas SS	½	½	½	–	½	0	1	1	4
5. Johan Henriksson, SK Rockaden	0	0	0	½	–	1	½	1	3
6. Gustaf Trolle, SS Manhem	0	0	0	1	0	–	½	1	2½
7. Oscar Björnham, SK Rockaden, Umeå	½	0	0	0	½	½	–	0	1½
8. Mattias Konradsson, SS Luleå	0	0	0	0	0	0	1	–	1

När årets kadettkval startade bad vi SK Rockadens ungdomsledare Olle Eleby om ett favorittips. Han drog lite på svaret men så sade han:

– Det är vår tur i år…

– ?

– Vi brukar ta titeln vartannat år. 1990 vann Erik Hedman, 1988 Mikael Jonsson och 1986 Stefan Solbrand, som då tävlade för Rockaden…

Två Rockadenspelare av de 33 (!) som deltog i kvalet gick till final och det blev Johan Upmark, 15, förunnat att försvara klubbens stolta traditioner efter en väl genomförd turnering med fem vinster och två remier.

Av rankingtalen att döma skulle Henrik Enström, Majornas SS bli den svåraste konkurrenten. Riktigt så blev det inte. Värmlänningen Tommy Andersson, som tidigare låtit tala om sig i Skol-SM-sammanhang, ledde efter tre ronder med full pott sedan Upmark och Enström remiserat i andra omgången.

I fjärde ronden vann Upmark mot Andersson och två dagar senare fick Enström, som redan förlorat tre halvor, en nolla mot lokalkonkurrenten Gustaf Trolle. Tommy Andersson höll dessutom remi mot Enström i sista ronden och erövrade en god andraplats, bara en halv poäng efter segraren.

Och Olle Eleby, han sken förstås som en sol…

Johan Upmark – obesegrad kadettmästare. Foto: Bo Plato.

■ Äldst i SM var Karl Hammarström, 87, Ludvika SK som tävlade i klass III, och yngst Fredrik Andersson, 9, Enköping som spelade för SK Rockaden, Stockholm i kadettkvalet.

MICHAIL TAL DÖD

❑ Exvärldsmästaren Michail Tal, 55, Riga avled den 28 juni. Därmed har schackets värld förlorat en av sina populäraste invånare.

Hans tid som på VM-tronen blev kort, endast ett år, men den framstår fortfarande som ett slags guldålder. Många kan än idag inte begripa hur Tal, detta sekels största kombinationsgeni, kunde förlora 1961 revanschmatch mot Michail Botvinnik.

En av förklaringarna var hans dåliga hälsa. Det sovjetiska schackförbundet ville skjuta upp matchen, och Botvinnik hade samtyckt, men Tal lyssnade sällan eller aldrig till råd i den riktningen.

Han fortsatte att kedjeröka, han fortsatte att spela blixt nätterna igenom, ja han fortsatte att prata om schack med läkaren som skulle operera honom ända tills narkosen började verka.

Möjligen var Tal en människa som älskade schack mer än han älskade livet. I varje fall kunde han inte leva utan schack.

Under en av sina talrika sjukhusvistelser – man opererade bort en njure 1969 – fick han en gång besök av några vänner. De visste att han var svårt sjuk och blev förfärade när de upptäckte att hans rum var tomt.

De hittade patienten i en sal i närheten. Där gav Tal, iförd sjukhusets långa vita nattskjorta, en improviserad simultan mot några för tillfället lediga läkare och sjuksköterskor.

Han rymde ofta. Sjukhuspersonalen brukade hitta honom på närmaste schackklubb.

Michail Tal var son till en läkare. Han lärde sig pjäsernas gång i faderns väntrum och blev skolmatt i sitt första parti. Något underbarn var han inte, även om han 1957 blev den då yngste Sovjetmästaren genom tiderna. Han skulle segra, eller dela segern, ytterligare fem gånger i denna tävling. Den prestationen tangeras endast av Botvinnik.

Den meteorliknande karriären, som krönts med VM-titeln år 1960, fascinerade publiken, inte därför att den vara så snabb utan därför att den var så underbar. Här kom en ung, glad student och slog världseliten sönder och samman. Han satte folk matt till höger och vänster och fanns det bara en något så när öppen linje på brädet så vann han. Offer och kombinationer – det är ju vad vi alla drömmer om, eller hur?

Michail Tal i Skellefteå 1989. Foto: Lennart Friberg.

Man döpte honom till "Trollkarlen från Riga". Botvinnik sade att han om bara lärde sig planera skulle det vara omöjligt att spela mot honom.

Men Tal förblev under hela sin bana den store improvisatören.

Några fler VM-matcher blev det inte. Världseliten tillhörde han emellertid i 35 år och han var en av de få som hade plusstatistik mot Bobby Fischer (+4 =5 -2). Så sent som 1985 var han på vippen att än en gång bli VM-kandidat på Jan Timmans bekostnad.

1989, vid Världscupturneringen i Skellefteå, var Tal en märkt man och att han kunde genomföra denna tävling är ett mysterium. I ytterligare tre år höll han sjukdomen på avstånd. Sin sista riktiga turnering spelade han i Barcelona i maj i år. Sortin var stilenlig:

När Vladimir Akopian i sista ronden avböjde ett tidigt remianbud kavlade Tal upp ärmarna och kombinerade ut honom.

I sju schackolympiader spelade han för Sovjet (+59 =21 -2 !). När den 30:e olympiaden invigdes i Manila stod Lettland på startlinjen för första gången sedan 1939 – utan Tal. Han hade just lagts in på sjukhus för sitt, som det visade sig, sista parti med den motståndare som till slut besegrar oss alla.

NYA ELOLISTAN

❑ FIDE:s nya elolista, som gäller från den 1 juli, omfattar 150 spelare (146 herrar och fyra damer), en ökning med sex under det senaste halvåret.
På världslistan har Ulf Andersson dalat till 41:a plats. Thomas Ernst går här in som nr 75.

1.	Ulf Andersson	g	2605	(–)
2.	Thomas Ernst	g	2570	(+35)
3.	Jonny Hector	g	2535	(–)
4.	Ferdinand Hellers	g	2500	(–10)
5.	Lars Karlsson	g	2480	(–)
6.	Mats Sjöberg	m	2470	(+90)
7.	Ralf Åkesson	m	2470	(+ 5)
8.	Harry Schüssler	g	2465	(–)
9.	Lars Degerman	m	2460	(+40)
10.	Tom Wedberg	m	2460	(– 5)
11.	Stellan Brynell	m	2455	(+40)
12.	Lars-Åke Schneider	m	2455	(+10)
13.	Richard Wessman	m	2445	(+ 5)
14.	Jaan Eslon	m	2440	(+20)
15.	Michael Wiedenkeller	m	2435	(–20)
16.	Axel Ornstein	m	2435	(– 5)
17.	Dan Cramling	m	2435	(+15)
18.	Patrik Lyrberg	m	2425	(+30)
19.	Christer Bergström	m	2420	(–)
20.	Björn Ahlander	f	2415	(–)
21.	Roland Ekström	m	2415	(–)
22.	Jonas Barkhagen		2405	(+25)
23.	Jan Johansson	m	2390	(+10)
24.	Thomas Engqvist	f	2390	(–15)
25.	Ingvar Andréasson		2390	(–)
26.	Dan Uddenfeldt		2385	(–20)
27.	Bengt Svensson	f	2380	(–)
28.	Thomas Welin	m	2375	(–)
29.	Nils-Gustaf Renman	m	2375	(–)
30.	Jesper Hall		2365	(– 5)
31.	Rikard Winsnes		2360	(+15)
32.	Bengt Hammar	f	2360	(–)
33.	Lars-Erik Johansson		2360	(–)
34.	Per Larsson	f	2355	(–)
35.	Magnus Eriksson		2350	(+55)
36.	Gösta Svenn	f	2350	(–)
37.	Jan-Olov Lind		2345	(+50)
38.	Magnus Holm		2345	(ny)
39.	Christer Hartman	m	2345	(– 5)
40.	Robert Bator	m	2345	(–10)
41.	Bengt Lindberg	f	2345	(–)
42.	Caspar Carleson	f	2345	(–)
43.	Zbigniew Bator	f	2345	(–)
44.	Johan Ingbrant	f	2345	(–)
45.	Stefan Sandén		2340	(+70)
46.	Reynir Helgason	f	2340	(+ 5)
47.	Konstanty Kaiszauri	m	2340	(–)
48.	Robert Callergård		2335	(–)
49.	Björn Andersson	f	2330	(–)
50.	Pontus Sjödahl	f	2325	(–20)
51.	Krister Olsson		2325	(ny)
52.	Magnus Carlhammar		2325	(+45)
53.	Anders Burman		2325	(–)
54.	Simon Silseth		2320	(ny)
55.	Franko Lukez	f	2320	(–)
56.	Lennart Liljedahl		2320	(–)
57.	Emil Hermansson		2315	(+20)
58.	Jörgen Magnusson	f	2315	(+ 5)
59.	Peder Berkell	f	2315	(–)
60.	Christian Jepson		2310	(+60)
61.	Slavko Cicak		2310	(–)
62.	Carl-Magnus Björk	f	2310	(–)
63.	Per Vernersson		2310	(–)

Damer

1.	Pia Cramling	(g)	g	2530 (–)
2.	Borislava Borisova		m	2170 (–)
3.	Viktoria Johansson			2140 (–15)
4.	Anna Benér			2060 (–)

VÄRLDSTOPPEN

1.	Garri Kasparov, Ryssland		g	2790 (+10)
2.	Vasilij Ivantjuk, Ukraina		g	2720 (–)
3.	Anatolij Karpov, Ryssland		g	2715 (–10)
4.	Aleksej Sjirov, Lettland		g	2710 (+55)
5.	Viswanathan Anand, Indien		g	2690 (+20)
6.	Boris Gelfand, Vitryssland		g	2685 (+20)
7.	Nigel Short, England		g	2680 (– 5)
8.	Jevgenij Barejev, Ryssland		g	2670 (+35)
9.	Jan Timman, Holland		g	2665 (+45)
10.	Valerij Salov, Ryssland		g	2655 (–)
11.	Gata Kamsky, USA		g	2655 (–)
12.	Artur Jusupov, Ryssland		g	2640 (–15)
13.	Lev Polugajevskij, Ryssland		g	2640 (+10)
14.	Leonid Judasin, Ryssland		g	2635 (+55)
15.	Aleksander Chalifman, Ryssland		g	2635 (+10)
16.	Jaan Ehlvest, Estland		g	2635 (+20)
17.	Curt Hansen, Danmark		g	2635 (+15)
18.	Vladimir Jepisjin, Ryssland		g	2630 (+10)
19.	Robert Hübner, Tyskland		g	2630 (+15)
20.	Michail Gurevitj, Belgien		g	2625 (–10)
21.	Jeroen Piket, Holland		g	2625 (+10)
22.	Eric Lobron, Tyskland		g	2625 (+50)
23.	Larry Christiansen, USA		g	2625 (+30)
24.	Vladimir Kramnik, Ryssland		g	2625 (+30)
25.	Predrag Nikolić, Bosnien		g	2625 (–10)
26.	Ivan Sokolov, Bosnien		g	2625 (– 5)
27.	Rustem Dautov, Ryssland		g	2625 (+15)
28.	Simen Agdestein, Norge		g	2620 (+30)
29.	Z. Azmajparasjvili, Georgien		g	2620 (+10)
30.	Rafael Vaganian, Armenien		g	2615 (+25)
31.	Alexey Yermolinsky, USA		g	2615 (+20)
32.	Josif Dorfman, Frankrike		g	2610 (+ 5)
33.	Michael Adams, England		g	2610 (+20)
34.	Boris Gulko, USA		g	2610 (+50)
35.	Zoltán Ribli, Ungern		g	2610 (+15)
36.	Sergej Dolmatov, Ryssland		g	2610 (+15)
37.	Kiril Georgiev, Bulgarien		g	2610 (+ 5)
38.	Andrej Sokolov, Ryssland		g	2605 (+40)
39.	Yasser Seirawan, USA		g	2605 (+ 5)
40.	Henrique Mecking, Brasilien		g	2605 (– 5)
41.	Ulf Andersson, Sverige		g	2605 (–)

Damer

1.	Judit Polgár, Ungern	(g)	g	2575 (+25)
2.	Zsuzsa Polgár, Ungern	(g)	g	2540 (+10)
3.	Pia Cramling, Sverige	(g)	g	2530 (–)
4.	M. Tjiburdanidze, Georgien	(g)	g	2505 (–20)
5.	Jun Xie, Kina		g	2480 (–)

Schack i "svinottan"

I TfS nr 4/92 framför Sven-Gunnar Samuelsson kritiska synpunkter på Malmö Open. I nr 5 bemöter Björn Ansner kritiken. En sak verkar man dock vara överens om, nämligen att det är olämpligt att börja en rond redan klockan 10 på morgonen. Samuelsson betecknar tidpunkten som "svinottan" och avvisar med förtrytelse inbjudan till Öppna SM.

Men snälla nån, det stora flertalet deltagare i svenska tävlingar är ju amatörer! Knegare, med schacket som hobby på fritiden. De flesta arbetar dagtid och förväntas fungera fullgott redan ett par timmar före den tidpunkt Samuelsson reagerar mot. En speltid mellan 10 och 15 eller 10 och 16 ryms väl inom ramarna för en normal svensk arbetsdag.

Läsarbrev

Samuelsson tycker att varje ansvarsfull arrangör i första hand ska tänka på spelarnas och deras familjers trivsel. Nu är det ju i alla fall fråga om **tävling**, i det här fallet t o m Sverigemästerskap, så jag tycker nog att man i första hand ska sörja för att så många som möjligt ska kunna göra sitt bästa. Vilket betyder spel på dagtid för svenska schackamatörer. Eventuella övriga familjemedlemmar får i vilket fall som helst vara beredda att roa sig på egen hand allt emellanåt under turneringen.

Åke Westin
Påarp

Domare i Danmark

I TFs nr 5/92 skriver Svend Novrup i sitt "Danmarksbrev" att det har bildats en dansk schackdomarförening, och att den ska "se till att FIDE:s regler översätts till danska".

Läsaren får intrycket att Danmark är ett schackligt u-land. Jag kan upplysa om att FIDE:s regler har översatts till danska sedan Dansk Skak Union anslöt sig till FIDE 1926.

DSU har dessutom i många år organiserat utbildning av schackdomare, både via internatkurser och per korrespondens. Utbildningen avslutas med skriftliga prov.

Steen Juul Mortensen

Kommentar: Svend Novrup är oskyldig. Hans citerade text beskars kraftigt i samband med översättningen och följande försvann i hanteringen:

"... snabbt och korrekt varje gång ändringar sker...".

Red

Inga schacktidskrifter finns...

❑ I SSKK-bulletinen nr 3/1987 hade jag en notis om att **korrespondensschack** och **korrschack** kommit in i Svenska Akademiens då nyligen utkomna 11:e upplaga av ordlistan (SAOL). I det följande numret bekräftade Gunnar Johansson min förmodan att orsaken var goda förbindelser med ordboksredaktionen i Lund.

Jag kom att tänka på detta häromdagen då samtalet vid besök av Erik "Mr Korrschack" Larsson kom in på hur man behandlat ordet schack med sammansättningar i ordlistans senaste tre upplagor:

9:e (1950) 25
10:e (1978) 21
11:e (1986) 14

Antalet har alltså successivt skurits ner, främst för att hålla bokens omfång inom rimliga gränser vid tillkomsten av alla nya ord. Det har också gällt för alla sammansättningar med idrottsord, t ex bordtennis-, fotboll-, ishockey-, som jag redovisat i Riksidrottsförbundets officiella organ *Svensk Idrott* för fem år sedan. Kanske kan vi just här som ett kuriosum notera att **schacktidskrift** försvunnit...

Jag vill betona vår uppgift att i framtiden bevaka vad som skett och sker. Då senast (1986) också **blixtschack** och **-turnering** finns med bör vi se till att det allt populärare **snabbschack** införs, en relativt ny benämning som säkert kommit för att stanna. Och – för att avrunda med anknytning till ingressen – också **närschack** bör uppmärksammas som benämning på den "vanliga" och äldre formen av schack.

Per-Gösta Högborg
("korrspelare")

■ Viktor Kortchnoi gifte sig den 21 maj med sin mångåriga följeslagerska Petra Leeuwerik. Sedan 15 år är den f d VM-utmanaren bosatt i Schweiz. Han blev nyligen schweizisk medborgare.

■ Den 30:e schackolympiaden i Manila, Filippinerna var den första i Fjärran Östern och med all säkerhet den starkaste genom tiderna. Materialet från OS är rikt och därför måste vi dela reportaget. I nästa nummer följer rond-för-rond-referat och partier.

GODKÄND INSATS I OS
– *damlaget Nordens bästa*

Det svenska herrlaget, rankat som nr 12, på artonde och damlaget, rankat som nr 33, på 33:e plats – var det bra eller dåligt? Herrarna tog en halv poäng mindre än för två år sedan medan damerna presterade exakt samma resultat. Förbundskapten Håkan Åkvist sammanfattade omedelbart efter sista ronden:

– Konkurrensen var mycket hårdare än tidigare tack vare tillkomsten av många nya nationer. Mot den bakgrunden får Manila 1992 betraktas som likvärdigt med Novi Sad 1990, då vi kom på elfte plats. Alla gjorde vad de skulle utom Pia Cramling som presterade mer än någon kunde begära. Vi hade goda chanser i sista ronden, så det kunde ha varit ännu bättre...

– Något var det emellertid som inte stämde. Sålunda fick vi extremt dålig utdelning i de vita partierna.

– Damlaget startade till synes dåligt men mötte starkt motstånd och växte med uppgiften. Viktoria Johansson gjorde en god insats på första bord och det var roligt att se Borislava Borisova i gammal god form.

– Sverige blev bästa nordiska nation bland damerna och "Bori" var ytterst nära bronsmedaljen för sitt resultat på andra bord.

Många nya nationer – visst var det så. Av de tidigare Sovjetrepublikerna saknades endast Vitryssland och Tadzjikistan. Från det forna Jugoslavien deltog Slovenien, Kroatien samt Bosnien-Hercegovina. Med all önskvärd tydlighet illustrerades den enorma bredd som fanns i de gamla statsbildningarna och Sverige var inte ensamt om att få erfara nykomlingarnas slagkraft. England, Tyskland och Israel fick alla stryk av Uzbekistan som dessutom spelade oavgjort mot Holland. Ingen i denna stormaktskvartett hade faktiskt med medaljstriden att göra.

I väst okända eller föga ryktbara spelare, som förr aldrig kunnat drömma om att få tävla i OS, kunde för några veckor glömma de bistra förhållandena därhemma och i inspirerande miljö (lyxhotell, utomordentligt kök etc) representera sin egen nation, med en tidigare förbjuden flagga på bordet. De gav sitt yttersta och belöningen för Uzbekistan blev silver, för Armenien brons.

Garri Kasparov sporrade det ryska herrlaget (utan Anatolij Karpov) till stordåd med 8½ poäng av 10 på första bord. Då halva turneringen avverkats stod det ganska klart att Ryssland skulle överta Sovjets position i toppen. Men världsmästaren var inte ensam, även om han i en och annan intervju antydde att han drog ett tungt lass.

Förste reserven, 17-årige Vladimir Kramnik, som när tävlingarna började inte ens var IM, gjorde ett fantomresultat med 8½/9. Aleksander Chalifman, Sergej Dolmatov och Aleksej Vyzjmanavin tog alla minst 60 %. Aleksej Drejev på fjärde bord var däremot ur slag och fick bara 4/9.

Av västnationerna klarade sig USA bäst, trots att man tog stryk av både Litauen och Lettland, vilka tillsammans med Estland deltog för första gången sedan 1939.

Island svarade för en sensationellt fin insats med segrar mot bl a England, Holland och Tyskland. Ingen i det isländska laget tog mindre än 50 % och Hannes Stefánsson klarade som förste reserv 7/9. Visst inger Islands resultatrad för de senaste åren respekt: Femte plats 1986, femtonde 1988, åttonde 1990, sjätte 1992.

I damturneringen var konkurrensen lika skarp som bland herrarna. Georgiens lagkapten Nana Aleksandrija grät av glädje när hon mottog segertrofén, erövrad efter en förbittrad kamp mot i första hand Ukraina och Kina. Stor del i framgången hade exvärldsmästarinnan Maja Tjiburdanidze, som spelade bättre än på mycket länge (11½/13). Hon kommenterade, med en blick på pokalen:

– Den har vi vunnit många gånger, åt Sovjet...

För två år sedan tog Ketevan Arachamija fantastiska 12/12 i det sovjetiska damlaget i Novi Sad. Hon fick inte plats (!) i Georgiens lag, som förutom Maja bestod av Nona Gaprindasjvili, Nana Ioseliani och Nino Gurieli...

Ungern, utan systrarna Polgár, erövrade med nyblivna IM Ildikó Mádl som ankare fjärde plats före bl a Ryssland och det var starkt gjort. Meningen var uppenbarligen att både Zsuzsa och Judit skulle ha ingått i herrlaget men det ungerska schackförbundet fann villkoren för detta oacceptabla. Det gav veteranen Lajos Portisch, nu på andra bord efter Gyula Sax, tillfälle att sätta världsrekord med 17 OS. Den finske stormästaren Heikki Westerinen genomförde sitt 16:e OS i följd.

Schackolympiaden var det största internationella evenemanget någonsin på Filippinerna, en nation som består av drygt 7 000 öar och har mer än 60 miljoner invånare. Av dem bor en sjättedel i huvudstaden Manila på ön Luzon. 95 % av befolkningen är katoliker, ett resultat av mer än 300 år under spanskt herravälde.

I ekonomiskt avseende har Filippinerna sackat efter "de fyra tigrarna", dvs Taiwan, Sydkorea, Singapore och Hongkong. Arbetslösheten är hög, befolkningsutvecklingen explosiv och dagliga strömavbrott i Manila vittnar om en akut energikris. Detta drabbade bl a produktionen av den engelskspråkiga OS-bulletinen, som inte alls höll samma klass som i Novi Sad.

Men detta var i stort sett det enda arrangörerna misslyckades med.

På de solstekta öarna i Kinesiska sjön bor ett vänligt och gästfritt folk, vars kultur bär

Herrarna

1. Ryssland	39
2. Uzbekistan	35
3. Armenien	34½
4. USA	34
5. Lettland	33½
6. Island	33½
7. Kroatien	33½
8. Georgien	33
9. Ukraina	33
10. England	33
11. Israel	32½
12. Bosnien-Hercegovina	32½
13. Tyskland	32½
14. Tjeckoslovakien	32½
15. Schweiz	32½
16. Kina	32½
17. Ungern	32
18. Sverige	32
19. Bulgarien	32
20. Colombia	32
21. Slovenien	32
22. Indien	31½
23. Holland	31
24. Litauen	31
25. Estland	31
26. Peru	31
27. Frankrike	31
28. Brasilien	31
29. Italien	30½
30. Turkmenistan	30½
31. Filippinerna A	30½
32. Polen	30
33. Norge	30
34. Argentina	30
35. Moldavien	30
36. Rumänien	30
37. Turkiet	30
38. Kirgisien	29½
39. Grekland	29½
40. Indonesien	29½
41. Spanien	29½
42. Filippinerna C	29½
43. Portugal	29½
44. Filippinerna B	29½
45. Kazachstan	29
46. Australien	29
47. Österrike	29
48. Danmark	28½
49. Finland	28½
50. Belgien	28½

Damerna

1. Georgien	30½
2. Ukraina	29
3. Kina	28½
4. Ungern	26½
5. Ryssland	26
6. Rumänien	25
7. Azerbajdzjan	25
8. Kazachstan	24½
9. USA	24½
10. Tjeckoslovakien	24
11. Estland	24
12. Lettland	24
13. Polen	23½
14. Bulgarien	23½
15. Kirgisien	23
16. Litauen	23
17. Moldavien	23
18. Indonesien	22½
19. Schweiz	22½
20. Grekland	22½
21. Turkmenistan	22½
22. England	22
23. Mongoliet	22
24. Indien	22
25. Israel	22
26. Slovenien	22
27. Bangladesh	22
28. Holland	21½
29. Argentina	21½
30. Kroatien	21½
31. Bosnien-Hercegovina	21½
32. Armenien	21½
33. Sverige	21½
34. Vietnam	21½
35. Brasilien	21½
36. Tyskland	21
37. Norge	21
38. Australien	21
39. Filippinerna A	21
40. Österrike	20½
41. Spanien	20½
42. Skottland	20½
43. Venezuela	20½
44. Finland	20
45. Kanada	20
46. Frankrike	20
47. Malaysia	20
48. Turkiet	20
49. Portugal	20
50. Italien	20

vittnesbörd om influenser från många håll. Nästan alla talar engelska. Det inhemska språket *tagalog* skrivs i motsats till exempelvis kinesiska, japanska och thailändska med latinska bokstäver.

President Corazon C Aquino har utsatts för flera kuppförsök men den bräckliga demokratin har överlevt, mycket tack vare stöd från den West Point-utbildade förre försvarsministern Fidel V Ramos. Denne utsågs under OS till ny president efter en mer än månadslång röstsammanräkning. Han har tidigare ingått i det filippinska schackförbundets styrelse.

Det tycks ha rått allmän enighet om att satsa på schack-OS för att visa upp landets organisatoriska förmåga och försöka tvätta bort bilden av Filippinerna som "Asiens sjuke man". Senatens 23 medlemmar donerade på stående fot vardera 250 00 pesos (totalt cirka 1,5 miljoner) för ändamålet.

Ändå kan man förstås inte låta bli att undra om ett mångmiljonprojekt som schackolympiaden är bästa sättet att använda pengarna i ett land där behoven är gigantiska. De senaste åren har dessutom en serie naturkatastrofer ansträngt de knappa resurserna till bristningsgränsen. 1990 inträffade den värsta jordbävningen i nationens historia och i fjol gjorde vulkanen Pinatubo – nio mil norr om Manila – en miljon människor hemlösa. 700 dödsoffer krävdes.

En stor del av äran för den 30:e schackolympiaden tillfaller FIDE-presidenten Florencio Campomanes, den ende filippinske medborgare som är chef för en global organisation.

Under hans tid har Filippinerna utvecklats till Asiens starkaste schacknation (sjunde plats i OS 1988). Tack vare Campomanes' utomordentliga förbindelser med regeringar av olika kulör har man också stått i första ledet som arrangör. Junior-VM, ett par interzonturneringar samt VM-matcher för både herrar och damer finns på meritlistan.

Det var också Filippinerna som på 1970-talet bröt Kinas isolering och bidrog till att detta jätteland upptog normala schackliga kontakter med omvärlden.

Rosendo Balinas och Eugenio Torre var länge Asiens enda stormästare. Nu har en sponsor utlovat en miljon pesos (cirka 250 000 kr) till näste filippinske GM.

Sveriges resultat rond för rond

	1 För. Arabem.	2 Colombia	3 Kroatien	4 Moldavien	5 Turkmenistan	6 Frankrike	7 Uzbekistan	8 Italien	9 Tjeckoslovakien	10 Israel	11 Indien	12 Kina	13 Peru	14 Brasilien	Poäng	Procent
1. U Andersson	–	–	½	½	–	½	–	1	½	½	½	½	½	1	6	60,0
2. T Ernst	1	½	–	½	–	½	1	–	½	0	–	½	1	0	5½	55,0
3. J Hector	1	1	0	–	½	1	0	½	1	0	–	½	1	½	7	58,3
4. P Cramling	1	1	½	–	1	½	–	0	1	–	½	–	1	1	7½	75,0
5. T Wedberg	–	½	0	1	1	–	0	–	–	–	½	0	–	–	3	42,8
6. S Brynell	1	–	–	0	½	–	0	½	–	1	0	–	–	–	3	42,8
	4	3	1	2	3	2½	1	2	3	1½	1½	1½	3½	2½	32	

	Ungern	Venezuela	Wales	Estland	Australien	Mexico	Filippinerna	Algeriet	Litauen	Armenien	Frankrike	Malaysia	Argentina	Kroatien	Poäng	Procent
1.V Johansson	0	1	1	–	½	0	1	1	1	0	1	½	½	0	7½	57,7
2. B Borisova	–	½	1	0	0	1	1	1	1	0	–	1	½	1	8	66,7
3. E Jiretorn	0	–	½	0	½	0	–	–	0	–	0	–	–	–	1	14,3
4. L Samuelsson	½	0	–	0	–	–	1	½	–	½	½	1	½	½	5	50,0
	½	1½	2½	0	1	1	3	2½	2	½	1½	2½	1½	1½	21½	

En formidabel insats av Pia Cramling, som föranledde en inofficiell men utan tvivel längtansfull suck av Frankrikes lagledare Josif Dorfman, tidigare Sovjetmästare:

– Hon begriper mer av schack än hela det franska laget tillsammans…

Ulf Andersson var liksom i Novi Sad obesegrad och hans s k rating performance uppgick till 2631 (Pia presterade 2605). Men två vinster var ovanligt lite så glöden är kanske inte är densamma som förr.

Skapliga resultat noterades för både Thomas Ernst och Jonny Hector medan Tom Wedberg och Stellan Brynell saknade var sin vinst för att komma upp i 50 procent. Wedberg drabbades emellertid av en elak släng av magsjuka och inte heller Brynell var riktigt kurant.

Främsta laginsatsen var utan tvekan segern mot Tjeckoslovakien, som Sverige inte har slagit sedan 1927 – jo, det är sant!

Borislava Borisova gjorde en utmärkt turnering i sin sjätte OS-start. Hon är nu bara en poäng efter Pia i statistiken över damlandslagets främsta poängplockare genom tiderna.

Viktoria Johansson hade en tuff uppgift på första bord men skilde sig med heder från uppgiften. Det gjorde även Lena Samuelsson, som OS-debuterade redan 1980 men som sedan låtit utbildning och annat gå före tävlingsschacket. Eva Jiretorn var däremot helt ur slag och flera hyggliga ställningar förstördes i hennes kroniska tidsnöd.

Bästa matchen? Segern mot Litauen och den oavgjorda duellen mot Argentina!

■ I och med matchen mot Tjeckoslovakien gick Ulf Andersson förbi Erik Lundin i landskampsstatistiken. Han ligger nu på andra plats men har en bra bit fram till Gideon Ståhlberg (155 respektive 123½ p).

Kjell Krantz kommenterar:

I GARRIS GRYMMA GREPP

■ Då halva OS-turneringen hade avverkats intervjuades den franske stormästaren Joël Lautier i TV. Han tillfrågades vilket lag han trodde skulle vinna. Svaret: Vilket lag som helst, med Garri Kasparov i...

Då hade världsmästaren, som gjorde entré i Rysslands lag i tredje ronden, tagit 4½ poäng av 5 möjliga. Han inledde med att spela remi mot Jan Timman, Holland, varpå han i tur och ordning slog Mišo Cebalo, Kroatien, Aleksej Sjirov, Lettland, Valerij Loginov, Uzbekistan och Gata Kamsky, USA.

Fortsättningen bjöd på seger mot Vasilij Ivantjuk, Ukraina, remi mot Rafael Vaganian, Armenien, vinst mot Jóhann Hjartarson, Island och Predrag Nikolić, Bosnien-Hercegovina samt remi mot Lev Psachis, Israel. 85 % var ett resultat som ingen spelare på första bord kunde matcha.

Alla var vederbörligen imponerade och utspelningen av Kamsky, som i en intervju hade excellerat i förolämpande påståenden, hälsades med smattrande applåder.

Kjell Krantz har studerat partierna. Han kommenterar tre exempel på vad som kunde hända den som fastnade i Garris grymma grepp:

Fotograferna flockades kring Garri Kasparov (t v), här mot Gata Kamsky. Foto: Bo Plato.

KUNGSINDISKT FÖRSVAR (E 99)

Aleksej Sjirov (Lettland) – **Garri Kasparov** (Ryssland)

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Lg7 4. e4 d6 5. Le2 0–0 6. Sf3 e5 7. 0–0 Sc6 8. d5 Se7 9. Se1 Se8!?

Anses inte lika starkt som 9. – Sd7, främst beroende på att vit lättare genomför c4–c5. Intressant är nu 10. Sd3 f5 11. f4!?.

10. Le3!?

Tajmanovs drag från Sovjetmästerskapet 1952, då han besegrade såväl Aronin som Bronstein. Men redan nästa år var löpardraget deklasserat (alltså med 9. – Sd7) i och med partiet Tajmanov – Najdorf, Zürich 1953.

Senare rehabiliteringsförsök från vits sida har inte fallit väl ut. Sjirovs linje i vårt parti är mycket intressant och kommer säkert tillbaka.

10. – f5 11. f3 f4 12. Lf2

Bronstein liknar vits bondeformation g2 till c4 vid en tandställning. Lf2 fungerar som amalgamet mellan tänderna.

12. – h5!?

Garri leker vidare. Boken har enbart 12. – g5. Det kan dock påpekas att Aronin i stampartiet spelade h7–h6 före g5, men redan i drag 11.

13. c5!

Här behövs ingen förberedelse typ b2–b4.

13. – g5 14. cxd6 cxd6 15. a4

Frågan är vad som händer om vit fortsätter som Sjirov, fast *utan* a2–a4. Det ger i varje fall snabbare spel på damflygeln.

15. – Sg6 16. Sb5 a6 17. Sa3 Sf6 18. Sc4 g4 19. Db3

Denna intressanta ställning tycks inte finnas i teorin. Skälet är att vit har underlåtit det brukliga Se1–d3.

19. – g3! 20. hxg3 fxg3 21. Lxg3 h4 22. Lh2 Sh5 23. Db6 Dg5 24. Sd3!?

En av finesserna (trodde jag) var att låta Se1 stå kvar och gardera g2–f3. Man kan därför tänka sig ett direkt 24. Sxd6 och vidare 24. – Shf4 25. Lc4 eller 24. – Sg3 25. Tf2 Sf4 26. Lc4. Textdraget släpper i stället f3-bonden.

24. – Sg3 25. Tf2 Sxe2† 26. Txe2 Txf3 27. Sxd6!

Livligt och fyndigt spel å ömse sidor.

27. – Txd3

På 27. – Tf6 finns paraden 28. Dd8† Kh7 29. Tf2 Lh3 30. Sf7!.

28. Sxc8 Kh7

Inte 28. – Txc8? 29. De6†. En svår miss på textdraget vore 29. Dxb7? Dg4! och svart har ett dubbelhot. Om vidare 30. Tc2 Td1† etc.

29. Sd6

Försöket 29. De6? strandade på 29. – Sf8 30. De8 Dg4 med redan känt dubbelhotsmotiv.

29. – Sf4 30. Lxf4 exf4 31. Sf5

Ospelbart vore 31. Sf7? Dh5! 32. De6 Tf8, men inte 31. – Dg4 32. De6! och vit kanske klarar sig.

31. – Tg8 32. Dxb7

Sjirov glufsar i sig bönder och spikar samtidigt Lg7. Nog så viktigt i följande variant: 32. Tf1 f3 33. Tef2 fxg2 34. Txg2?? Ld4† jämte 35. – Dxg2† matt!

32. – f3 33. Tf2 Td2 (?)

Det är mycket möjligt att detta är fel och borde ha ersatts av något annat, t ex 33. – h3. På textdraget går inte 34. Txd2 Dxd2 35. Sxh4 De3† och svart har vinstspel.

34. Da7 Kh8

Enligt min bedömning är det är partiet avgörs. Jag menar, att vit ska spela 35. Txd2 Dxd2 36. Df2. Därefter är det svart som får se sig om efter utjämning. Tvunget tycks 36. – Dxf2† 37. Kxf2, varefter 37. – Lxb2? 38. Th1 är torsk. Enda möjligheten tycks vara 37. – fxg2 38. Sxg7 Txg7 39. Kg1 h3 40. Te1, men nog ser även detta förlorat ut för svart!?

Sannolikt var Sjirov i tidsnöd, ty...

35. De3? Dxe3 36. Sxe3 Ld4!

Säkerligen utfört under väldig grimasering. Om nu 37. Te1 Txf2 38. Kxf2 fxg2 -+. Sjirov säljer sig dyrare...

37. Txd2 Lxe3† 38. Kh2 Lxd2 39. gxf3 Tg3

Slutspelet är säkerligen vunnet för svart. Det stora kruxet vore om vit kunde få bort svarts a-bonde plus tornbyte. Den fällan ramlar inte Garri i. Vi låter slutdragen passera utan kommentarer.

40. Td1 Lf4 41. d6 Txf3† 42. Kg2 Tg3† 43. Kh1 Tg8 44. d7 Td8 45. Kg2 Kg7 46. Td5 Lc7 47. b4 Kf7 48. a5 Tg8† 49. Kh3 Ld8 50. b5 axb5 51. Txb5 Tg3† 52. Kh2 Ta3 53. Th5 Ke6 54. a6 Kxd7 55. Th6 Lg5 56. Th5 Le7 57. Th6 Ta4 58. e5 Ta5 59. Tb6 Txe5 60. a7 Ta5 61. Tb7† Ke6 62. Kh3 Ta4 63. uppgivet.

Ett mycket trevligt parti. Jag tycker Garri var pressad ganska länge.

KUNGSINDISKT FÖRSVAR (E 84)

Garri Kasparov (Ryssland) – **Valerij Loginov** (Uzbekistan)

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Lg7 4. e4 d6 5. f3 0–0 6. Le3 a6 7. Dd2 Sc6!?

Den s k Pannovarianten i Sämisch. Den har tappat något av sin tidigare popularitet. Sällan ser man Garri använda den som svart numera.

8. Sge2 Tb8 9. h4 b5!?

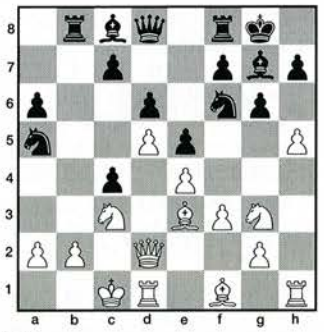
John Nunns specialare 9. – h5 kan besvaras på flera sätt, enklast kanske med 10. Sc1 e5 11. d5 Sd4 12. Sb3 Sxb3 13. axb3 c5 14. Le2.

10. h5 e5 11. d5 Sa5 12. Sg3 bxc4

Alternativet 12. – Sxc4 13. Lxc4 bxc4 har testats en del i korr. Efter ytterligare 14. 0–0–0 Sd7 15. De2! har vit i regel fått bra spel.

13. 0–0–0

Denna kända teoriställning har faktiskt misshandlats av Garri för ett decennium sedan. Så här fortsatte partiet Timman – Kasparov, Bugojno 1982: 13. – Sd7? 14. hxg6 fxg6 15. Sb1! Tb5 16. b4 cxb3 17. Lxb5 +- (dock remi efter 28 drag). Som förstärkning angav han 13. – c6, men, som Fedorowicz påpekade, vederläggs detta av det simpla 14. dxc6!

13. – Tb4!

En mycket intressant och, såvitt jag förstår, god nyhet. En av poängerna är att tornet inte kan fördrivas: 14. Sb1 Ta4 15. Sc3? Txa2! 16. Kb1 Ta1†!.

14. Lh6 Lxh6 15. Dxh6 De7

Standardförsvaret mot h-linjeangreppet.

16. Le2 Ld7?!

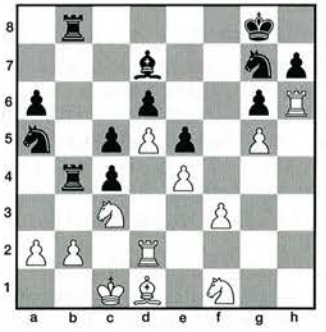
Schablon. Betydligt vassare är 16. – Sd7! med överföring till c5. Efter 17. hxg6 fxg6 18. Th4 Sc5 19. Tdh1 Tf7 kommer vit inte vidare. Garris följande manöver är lärorik och effektiv…

17. Sf1! Tfb8 18. Td2 c5 19. Ld1! Se8?

Svarts pjäser står i vägen för varandra, ett dåligt tecken. Bättre verkar dock 19. – Le8 20. hxg6 fxg6 jämte 21. – Db7.

20. hxg6 fxg6 21. g4 Dg7 22. g5! Dxh6 23. Txh6 Sg7?!

Alternativet var att ställa ett torn på b7 och sedan backa Ld7–c8. Svart får då en helt pattställd kantspringare. Garris nästa drag imponerar…

24. f4!

Djupsinnigt. Man hade väntat sig 24. Sg3 jämte inslag på h7. Men svart kan konstra: 24. – Sb7! 25. Tdh2 Sd8 26. Txh7 Sf7 och vits g5-bonde faller. Världsmästaren lägger därför om rälsen. Han ser att han kan få stor nytta av f-linjen.

24. – exf4 25. Tdh2 Te8

Åsyftar ett eventuellt 26. – Te5. Dåligt var 25. – Sh5? 26. Lxh5 gxh5 27. Txd6. Och 25. – Sb7 26. Txh7 Sd8 27. Th8† Kf7 28. Tf2 är inte stort bättre.

26. Sd2 Teb8 27. Txh7 Txb2 28. T2h4!

Som synes måste Sg7 stå kvar som gard åt Ld7. Vit står säkert på vinst.

28. – T2b7 29. Th8† Kf7 30. Txf4† Ke7 31. Th7 Tg8 32. Tf6 Le8 33. e5!

Här kunde Uzbekistans topplirare lämpligen gett upp. Slutet har sadistiska inslag…

33. – Tb6 34. Sde4 Sb7 35. exd6† Sxd6 36. Te6† Kd7 och svart gav samtidigt upp.

Det verkar som om Garri "njöt" av slutet. Annars hade han väl blixtsnabbt klämt in springaren på f6!?

SLAVISKT FÖRSVAR (D 10)

Garri Kasparov Ryssland — **Predrag Nikolić** Bosnien-Hercegovina

1. d4 d5 2. c4 c6 3. Sc3 e5!?

Nästan ett svenskvapen, främst tack vare Jonny Hector och Thomas Engqvist. Winawers motangrepp kan för övrigt användas även mot den slaviska avbytesvarianten: 3. cxd5 cxd5 4. Sc3 e5!?. Jonny Hector demonstrerade detta med all önskvärd tydlighet mot tjecken Meduna i ronden innan.

4. dxe5 d4 5. Se4 Da5† 6. Ld2!?

Här spelas nästan automatiskt 6. Sd2. Varför textdraget skulle vara sämre är svårbegripligt. Fördelen är i stället uppenbar; nästan all teori saknas på 6. Ld2.

6. – Dxe5 7. Sg3 (!)

ECO ger enbart 7. Sg5 Sf6 8. S1f3 Dd6 med liten fördel för svart. Skulle alltså textdraget vara en TN (teoretisk nyhet)? Svårt att tänka sig!?

■ Predrag Nikolić, som varje kväll kunde se hemska TV-bilder från det sönderskjutna Sarajevo, ville av förklarliga skäl inte återvända till Bosnien efter OS. I stället kommer han under det närmaste året att ha Färöarna som bas. Schackvänner har ordnat bostad åt honom och hoppas förstås att hans närvaro ska medföra ett uppsving.

Bäst tycks nu 7. – c5. Intressant (och i Hectors anda) vore annars 7. – h5!? med idén 8. Sf3 Dc7 9. Sxd4 h4 och frågan är om springarparet överlever.

7. – Dd6?! 8. Sf3 Sf6 9. Dc2 Le7

Nikolić undviker fortlöpande c6–c5. Snart blir han bestraffad…

10. 0–0–0 0–0 11. e3 dxe3?!

Härefter får Garri som han vill. Lite trams fanns fortfarande med 11. – c5, t ex 12. exd4 cxd4 13. Le3 Da6.

12. fxe3! Dc7 13. Lc3 Lg4

Svart fruktade 14. Sg5.

14. Ld3 Sbd7 15. Lf5

Hotar 16. Txd7. Om nu 15. – Lxf3 16. gxf3 Se5 17. f4 och c4-bonden är tabu.

15. – Lxf5 16. Sxf5 Tfe8

17. Sxg7!

Tuffa jobb, som brukligt är hos Garri. Denna gång är han ute efter skönhetspriset. Annars dög väl det närliggande 17. Sg5!?, varefter 17. – Sf8 verkar tvunget. Om i stället 17. – Lf8? så 18. Txd7! Dxd7 19. Lxf6 gxf6 20. Se7† jämte mattsättning.

17. – Kxg7 18. Df5 Sf8!

Säkerligen bästa försvaret. Nikolić siktar på dambyte och något sämre slutspel. Alternativen var mindre lockande, exempelvis 18. – Kf8 19. Sg5 h6 20. Txd7! Dxd7 21. Sh7† och vinst.

19. h4 h6

På 19. – Dg3 finns alltid 20. Dg5†. Mera komplicerat är 19. – h5. Förutom det intressanta 20. g4!? finns 20. Dg5† Sg6 21. Sd4 jämte 22. Sf5† och vinstspel såvitt jag kan finna.

20. g4 Dc8!

Nu är dambytet praktiskt taget tvunget.

21. Dxc8 Taxc8 22. g5 Sh7

OS-bulletinen har i stället 22. – Sd7. Utan tvivel en lapsus calami på grund av svaret 23. Txd7. Om i stället 22. – hxg5 23. hxg5 Tcd8 24. Tdg1 Sg6 så är 25. Sh4! äckligt, t ex 25. – Td3 26. gxf6† Lxf6 27. Sf5† med pjäsvinst.

23. e4! Tcd8 24. Tdf1

Garri skördar frukterna av sitt starka 12:e drag. Men ännu är loppet långt ifrån kört.

24. – Kf8 25. gxf6 Lxf6

Om 25. – Sxf6 26. Thg1.

26. e5 Lg7

Varken 26. – Le7 27. e6 eller 26. – Lh8 27. Lb4† Kg8 28. Thg1† Lg7 29. Tg2 var att föredra.

27. Thg1 c5

Nikolić försvarar sig hårdnackat. Här förhindras 28. Lb4†/Sd4. Hur vinner vit egentligen, börjar man fråga sig. Garri har hittat luckan, den finns faktiskt på damflygeln!

28. Kc2 Te6 29. Tg4 Lh8

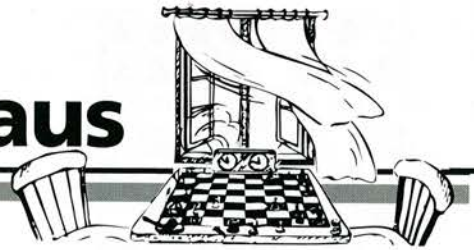
Passivitet är av nöden. På 29. – Tg6 vinner enklast 30. Txg6 fxg6 31. Sg5† Kg8 32. Sxh7 Kxh7 33. Tf7.

30. b4!

Som en blixt från en klar himmel. Vi har det klassiska angreppsmönstret. Frontalangreppet måste ofta, när resurserna inte räcker till, brytas med en motstöt på alldeles motsatta flygeln. På så sätt öppnas nya angreppslinjer. Personligen tycker jag att textdraget är det bästa i detta parti. ▶

Vädringspaus

i Manila

Vädringspaus behövdes sannerligen i Manila där den fuktiga tropikvärmen (35 grader) slog emot besökaren som en vägg. Men, som Hasse Alfredson säger i en av sina monologer, airconditioningen var ju bra...

☆ ☆ ☆

OS invigdes av Filippinernas president Corazon C Aquino vid en stilfull ceremoni, som direktsändes i TV. I ett spirituellt anförande citerade hon både Capablanca, Aljechin och Tartakower samt refererade till bl a sin företrädare, den framlidne diktatorn Ferdinand Marcos och dennes omstridda hustru Imelda:

– Han kunde kanske ha klarat sig genom att offra damen. Nu var det bönderna, dvs folket, som avgjorde...

☆ ☆ ☆

Viktor Kortchnoi, i sällskap med nyblivna hustrun Petra Leeuwerik, förstärkte Schweiz' lag då halva turneringen hade avverkats. Han hade nyligen genomgått en ögonoperation och bar en stor svart lapp för vänstra ögat. Den allmänna meningen var att en entusiast som Viktor hade spelat även om han haft lappar för båda ögonen.

Viktor Kortchnoi

Rani Hamid

Pia Cramling var inte ensam dam i herrturneringen. På andra bord för Bangladesh spelade Rani Hamid, 47, som tog 4½/12. Hon fanns med i sitt lands herrlag även 1984 och 1988.

☆ ☆ ☆

Norges lagledare Ragnar Hoen blev sur på Sylvia Johnsen när hon i åttonde rondens match mot Schweiz bytte ner från ett remibetonat tornslutspel till ett förlorat bondeslutspel. Partiet gick till avbrott, varefter Hoen förgäves försökte få henne att ge upp. Morgonen därpå åkte Sylvia ensam till spellokalen för att kämpa vidare. Två timmar senare ringde hon och meddelade triumferande att hon hade vunnit.

▶ **30. – b6 31. bxc5 bxc5 32. Tb1 Ta6?!**

Här börjar försvaret svikta. Segare var 32. – Tb6, även om svart efter t ex 33. Tb5 har det kämpigt.

33. Tb2 Lg7? 34. Tb7!

Det var naturligtvis inte lätt att (i tidsnöd) se att löparen står sämre på g7 än på h8. Textdraget hotar dubbelt 35. e6/Tf4.

34. – Txa2† 35. Kb3 Ta6 36. e6! Txe6

Eller 36. – Lxc3 37. Txf7† Ke8 38. Tg8† jämte matt.

37. Txg7 uppgivet.

Ett fint parti. Men var det verkligen den mest gnistrande olympiska pärlan? Det tror vi inte riktigt på!

Filippinerna hade satsat hårt för att göra ett bra resultat inför hemmapubliken. I förberedelserna för tre ungefär likvärdiga herrlag ingick ett tio månaders (!) träningsläger i Baguio, den stad där VM-matchen mellan Karpov och Kortchnoi ägde rum år 1978.

☆ ☆ ☆

Kvällen före första ronden meddelade arrangörerna att 116 nationer skulle delta i herrturneringen och cirka 70 i damturneringen. Siffrorna visade sig vara alltför optimistiska. De korrekta talen var 102 herrlag från 100 nationer respektive 62 damlag från 61 nationer. Starkast av dem som stannade hemma var Kuba.

☆ ☆ ☆

Ett par veckor före OS bannlystes Jugoslavien av FN. FIDE-presidenten Florencio Campomanes ville ändå låta detta land, som har arrangerat tre schackolympiader, senast 1990, delta under FIDE:s flagga. Förslaget tillbakavisades av regeringarna i både Belgrad och Manila.

The Business Star placerade "Campo" i utvisningsbåset och menade att han, om någon, borde veta att idrotten inte kan isolera sig från den politiska utvecklingen. FIDE-presidenten borde i stället, ansåg tidningen, använda sin energi till att bekämpa den serbiska regeringen som hölls ansvarig för "det värsta blodbadet i Europa sedan andra världskriget".

☆ ☆ ☆

Bosnien-Hercegovinas ordinarie damtrio hade i god tid före avresan till Manila samlats i Frankfurt. Från Argentina kom sedan Predrag Nikolić, från Spanien Ivan Sokolov, från Förenade Arabemiraten Bojan Kurajica och från Italien Emir Dizdarević – men i Sarajevo satt samtliga reserver fast. FIDE vädjade förgäves till FN om hjälp för att få ut dem.

Sverige använde en dator under förberedelserna inför matcherna i Manila. Den hade Tom Wedberg ordnat tack vare kontakter på svenska ambassaden. Förste skötare var Thomas Ernst, vars rum blev något av en central för variantforskarna.

☆ ☆ ☆

Det svenska damlaget fick några dagar före avresan välkommen finansiell förstärkning. 25 000 kronor damp ner hos sponsorjägaren Eva Jiretorn som svar på ett brev med en bön om stöd. Heder och tack åt Craafordska stiftelsen i Lund!

☆ ★ ☆

Azerbajdzjan och Venezuela var ensamma om att ställa upp enbart med damlag. I herrturneringen gjorde El Salvador entré först då fem ronder hade spelats. Resten av tävlingen fullföljde man med tre spelare och lämnade en w o i varje match.

☆ ☆ ☆

En av TV-kanalerna bjöd varje kväll på en halvtimmes schack med resultat, intervjuer, partier etc. Närmast självskriven i intervjuhörnan var Pia Cramling, som gjorde utmärkt reklam för Sverige. Även Ulf Andersson medverkade som kommentator av sitt parti mot Lubomir Ftáčnik.

☆ ☆ ☆

I herrarnas tävling deltog 115 stormästare och 148 IM. Motsvarande siffror för damerna var 28 respektive 55.

★ ☆ ☆

En inträdesbiljett till tävlingarna i PICC (Philippine International Convention Centre) kostade 20 pesos (cirka 5 kr).

	ROND	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Poäng
1. Ulf Andersson	GM 2605	½ 6	½ 7	½ 8	½ 9	1 10	½ 6	½ 7	1 8	½ 9	½ 10	6
2. Thomas Ernst	GM 2540	½ 7	0 8	½ 9	½ 10	½ 6	1 7	½ 8	½ 9	½ 10	½ 6	5
3. Jonny Hector	GM 2535	0 8	1 9	½ 10	0 6	0 7	½ 8	1 9	½ 10	1 6	0 7	4½
4. Tom Wedberg	IM 2465	1 9	0 10	½ 6	0 7	0 8	½ 9	0 10	½ 6	1 7	½ 8	4
5. Stellan Brynell	IM 2410	½ 10	0 6	1 7	½ 8	1 9	1 10	½ 6	½ 7	0 8	0 9	5
	Rondpoäng	2½	1½	3	1½	2½	3½	2½	3	3	1½	
	Totalpoäng	2½	4	7	8½	11	14½	17	20	23	24½	
6. Edvins Kengis	LETTLAND GM 2575	1 ½	1 5	4 ½	1 3	2 ½	½ 1	5 ½	½ 4	3 0	½ 2	5½
7. Sergej Tivjakov	RYSSLAND GM 2575	2 ½	½ 1	5 0	1 4	3 1	0 2	1 ½	½ 5	4 0	1 3	5
8. Andrej Charlov	RYSSLAND IM 2545	3 1	1 2	1 ½	½ 5	4 1	½ 3	2 ½	0 1	5 1	½ 4	6½
9. Roberto Cifuentes	CHILE GM 2540	4 0	0 3	2 ½	½ 1	5 0	½ 4	3 0	½ 2	1 ½	1 5	3½
10. Lars Bo Hansen	DANMARK GM 2510	5 ½	1 4	3 ½	½ 2	1 0	0 5	4 1	½ 3	2 ½	½ 1	5
	Rondpoäng	2½	3½	2	3½	2½	1½	2½	2	2	3½	
	Totalpoäng	2½	6	8	11½	14	15½	18	20	22	25½	

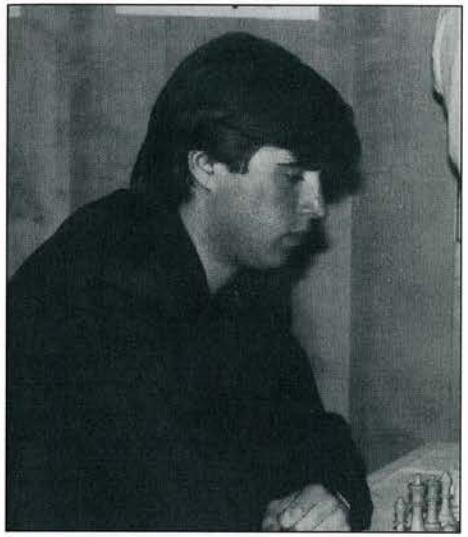
KNAPP SVENSK FÖRLUST I HANINGETURNERINGEN

■ Det svenska olympialaget led en knapp förlust i matchturneringen i Haninge mot den starka internationella kombination som stod för motståndet. Siffrorna 24½–25½ faställdes under ett par dramatiska tidsnödsminuter i sista ronden. De kunde lätt ha varit de omvända.

När Sweden Chess Tournament efter tre framgångsrika år inställdes i fjol därför att den tilltänka huvudsponsorn hoppade av i sista stund var man beredd att avskriva Haninge som turneringsalternativ. Att återuppväcka en tradition som brutits är svårt, det visar all erfarenhet.

Så sent som en månad före den planerade starten den 4 maj visste ingen om det skulle bli någon tävling över huvudtaget. Att på så kort tid arrangera en internationell turnering är så gott som omöjligt. Men Sweden Chess Tournament har uppenbarligen blivit en angelägenhet för många goda krafter och med en väldig ansträngning lyckades man ro årets halvmiljonprojekt i hamn.

Stor andel i framgången hade Hotel Najaden i Haninge som dels ställde en utomordentlig spellokal till förfogande, dels åtog sig att svara för kost och logi åt spelarna. Med normalt marknadspris var detta en affär på ett par hundra tusen.

Andrej Charlov – bäste poängplockare i Haninge. Foto: Hans Svedbark.

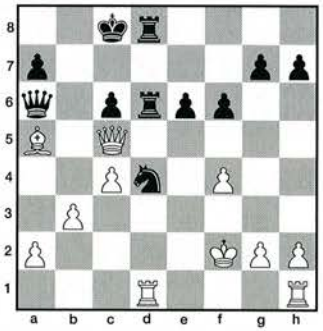
Trots den korta förberedelsetiden gjorde arrangörerna ett bra arbete. Även om de skamligt låga publiksiffrorna i varje fall delvis berodde på utebliven marknadsföring kan man inte låta bli att undra om Stockholmsregionen egentligen förtjänar ett evenemang av den här klassen...

Det blev alltså en matchturnering, en tävlingsform som är ny i Sverige men relativt vanlig på kontinenten. I den internationella kombination som agerade sparringpartner ingick från början den ungerske stormästaren Gyula Sax. Han lämnade återbud en dryg vecka före start och ersattes i sista stund av den 23-årige ryssen Andrej Charlov, som blev tionde man i det allsovjetiska mästerskapet i höstas och har uppfyllt fordringarna för GM-titeln.

Sax är emellertid superstormästare så medelrankingen sjönk. Nu blev det en kategori XII-turnering för svenskarna medan motståndarlaget spelade en turnering av kategori XI.

Ulf Anderssons parti i första ronden sköts upp sedan Edvins Kengis, 33, rankad tvåa i den framstående schacknationen Lettland, blivit försenad på grund av en flygstrejk i Tyskland. Charlov, som kom direkt från Gausdal med ett förstapris i bagaget, presenterade sig på det här sättet:

Charlov

Hector

22. – Td5! 23. Txd4

På 23. cxd5 följer 23. – De2† 24. Kg3 Sf5† 25. Kh3 Dh5† matt.

23. – Txd4

Inte 23. – Txc5 24. Txd8† med remischackar.

24. Te1

På 24. Lxd8 följer 24. – Dxa2†. Bättre var väl 24. g3 men textdraget förkortar plågan.

24. – Txf4† 25. Kg1 Tf5 26. uppgivet.

Detta parti gav Charlov ett specialpris för bästa kombination.

Tom Wedberg utjämnade sedan han offrat två pjäser för torn och två bönder samt vunnit slutspelet mot den chilenske stormästaren Roberto Cifuentes Parada, 33, som sedan knappt ett halvår är bosatt i Holland.

Thomas Ernst hade en merbonde i ett tornslutspel mot Sergej Tivjakov – merittyngd 19-åring som är en av världens högst rankade juniorer – men kunde inte vinna. Även partiet mellan Stellan Brynell och Danmarks tredje stormästare Lars Bo Hansen, 23, slutade med remi.

I fortsättningen blev det kärvare bud för svenskarna och då halva turneringen avverkats stod det 14–11 till kombinationen. Jonny Hectors spel stämde illa, Wedberg hade problem med koncentrationen och Ernst fick inte ut mycket av sitt slit.

Den glada överraskningen var Stellan Brynell, som aldrig tidigare spelat en så stark turnering och nu drog fördel av sitt bedrägligt låga rankingtal.

I andra ronden besegrade Danmarks tredje stormästare Tom Wedberg på ett sätt som gav honom pris för bästa angreppsparti:

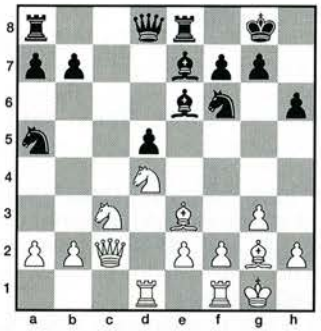
DAMGAMBIT (D 34)

Lars Bo Hansen Danmark — **Tom Wedberg** Sverige

1. Sf3 c5 2. g3 Sc6 3. d4 d5 4. Lg2 Sf6 5. 0–0 e6 6. c4 Le7 7. Sc3 0–0 8. cxd5 exd5 9. Lg5 cxd4 10. Sxd4 h6 11. Le3 Te8 12. Da4 Ld7 13. Tad1 Sa5?

Det rätta är av allt att döma 13. – Sb4 14. Db3 a5, varefter vits dam inte får tillgång till det viktiga fältet c2. Ivkov anger nu 15. a4 med något bättre ställning för vit. Däremot går inte 15. Sxd5? på grund av 15. – Sbxd5 16. Lxd5 Sxd5 17. Dxd5 Lh3! (18. Dxd8 Taxd8 19. Tfe1 Lb4), enligt partiet Vaganian – Ivkov 1975.

14. Dc2 Le6

15. Lxh6! gxh6 16. Sxe6 fxe6 17. Dg6† Kf8 18. e4 Sg8 19. exd5 Lf6 20. dxe6 De7 21. Td7 Dxe6 22. Ld5! Dxd7 23. Dxg8† Ke7 24. Df7† Kd8 25. Dxf6† De7 26. Dxh6 Tc8 27. Lf7! Tc6

Eller 27. – Dxf7 28. Td1† Kc7 29. Dd6† matt.

28. Td1† Kc8 29. Dh3† uppgivet.

Efter fyra remier i följd vann Ulf Andersson i femte ronden ett teoretiskt intressant parti:

SLAVISKT FÖRSVAR (D 10)

Ulf Andersson Sverige — **Lars Bo Hansen** Danmark

1. d4 d5 2. c4 c6 3. cxd5 cxd5 4. Sc3 Sc6 5. Lf4 e5!?

En idé som har lanserats av Jan Timman.

6. Lxe5 Sxe5 7. dxe5 d4 8. Se4

Inte 8. Da4† b5! 9. Sxb5 Ld7 med bra spel för svart.

8. – Db6 9. Sf3

Svart kommer bättre efter 9. Sd6† Lxd6 10. exd6 Dxb2.

9. – Dxb2 10. Tb1 Lb4† 11.Sed2 Lxd2† 12. Sxd2 Dxa2 13. e3 dxe3

Hittills har man följt partiet Jusupov – Timman, Linares 1989, som slutade med remi efter 30 drag. Jusupov slog nu tillbaka på e3 och i sina kommentarer gav han efteråt 14. Lb5† ett frågetecken på grund av 14. – Kf8 15. fxe3 Le6.

Ulf Andersson kände inte till det här partiet (men det gjorde Hansen) så han spelade…

14. Lb5†!? Kf8 15. fxe3 Le6 16. 0–0 Td8 17. Tf2 Sh6 18. h3 g6

19. Dc1!

Vit hotar plötsligt att fånga damen med 20. Sc4. Om svart nu spelar 19. – Tc8 kan följa 20. Sc4 Txc4 21. Dd1! Da5 22. Lxc4 Lxc4 23. e6!? Lxe6 24. Dd4 jämte 25. Txb7 och svart har stora bekymmer.

19. – Dd5 20. Lc4 Dc6 21. Lxe6 Dxe6 22. Txb7 Kg7

Efter 22. – Dxe5 23. Sf3 Dd5 24. Db2 får svart inte ut tornet på h8.

23. Sf3 Thf8 24. Txa7 Ta8 25. Tc7 Sf5 26. Kh2 Tac8 27. Tfc2 Se7 28. e4!

Svarts springare ska inte få komma i spel.

28. – Txc7 29. Txc7 Tc8 30. Txc8 Dxc8 31. Df4 Sg8

Fel vore 31. – De6? 32. Sg5 Dc4 33. Df6† osv.

32. Dd2 Dc7 33. Kg3 h6 34. Dd4 Kh7 35. Dd6 De7 36. Kf4 Kg7 37. Ke3 Da7† 38. Dd4 Dxd4†

Frågan är om svart har något bättre.

39. Kxd4 Se7 40. Kc5 g5 41. Kd6 Kf8 42. e6 Sc8† 43. Kc7 Sa7 44. exf7 Kxf7 45. Kd7 uppgivet.

I andra halvlek fick svenskarna bättre ordning på spelet och åt successivt in försprånget. Två ronder före slut var man i kapp och i nästa sista tog man ledningen. Innan vi övergår till den dramatiska slutomgången ytterligare några partier från ronderna 6, 7 och 8:

NIMZOINDISKT FÖRVAR (E 39)

Lars Bo Hansen Danmark — **Stellan Brynell** Sverige

1. d4 e6 2. c4 Sf6 3. Sc3 Lb4 4. Dc2

Ett drag som har varit populärt i stormästarkretsar i flera år. Vit vill tillskansa sig löparparet utan att dra på sig en dålig bondeställning. Bönderna på c-linjen (c3 och c4 efter bxc3) är svarts vanliga angreppsmål i Nimzoindiskt.

4. – c5 5. dxc5 0–0 6. a3 Lxc5

Spelet leds snart in i något som påminner om Tarraschförsvaret i Damgambit. Svarts isolerade d-bonde är en svaghet i slutspelet, men i mittspelet ger den öppna linjer (c och e) samt en viktig stödjepunkt på e4. Brynell är något av expert på liknande ställningar i Franskt och känner sig säkert hemmastadd.

7. Sf3 b6 8. Lf4 Sc6 9. Td1 Lb7 10. h3 Tc8 11. Db1

Damen står säkert men på b1 uträttar den inte mycket. Vits partianläggning präglas av en viss passivitet.

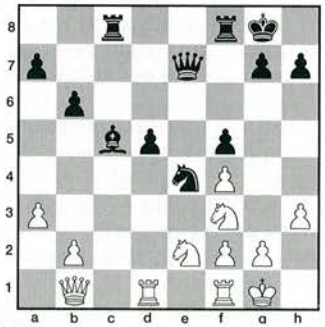
11. – Se7 12. e3 Sg6 13. Lh2 d5 14. Le2 De7 15. cxd5 exd5 16. Sb5 Se4 17. Sbd4 f5!

Vit har fått en fin blockadspringare på d4 och svart måste spela aktivt för att inte komma sämre. F-bondens framryckning rimmar bra med denna strategi.

18. Lf4?! Sxf4 19. exf4 La6!

Vackert spelat. Svart utnyttjar öppnandet av e-linjen till en dödlig kombination. Slag på a6 går naturligtvis inte på grund av avdragaren.

20. 0–0 Lxe2 21. Sxe2

21. – Sxf2!

Bindningen mot g1 möjliggör en avveckling till ett vunnet slutspel med tunga pjäser och en fri merbonde på d-linjen.

22. Txf2 Dxe2 23. Sd4 De4 24. Dd3 Lxd4!

Ett något överraskande beslut. Att behålla trycket mot d4 ytterligare något drag hade varit normalt, men svart har upptäckt att tornslutspelet (efter finessen i 25:e draget) är vunnet.

25. Dxd4 Tc1! 26. Td2 Txd1† 27. Txd1 Dxd4† 28. Txd4 Td8

Normalt finns det goda remichanser i tornslutspel, även med bonde mindre. Den avgörande skillnaden här är att merbonden är en fribonde.

29. Td2 Kf7 30. Tc2 Ke6 31. Kf2 Kd6 32. b4?!

Vit hjälper motståndaren genom att försvaga sin damflygel. Att gå under i överksamhet var på andra sidan inget muntert alternativ.

32. – Te8 33. b5 Te4 34. g3 Ta4!

Naglar fast svagheten på a3.

35. Tc6† Kd7 36. Tc3 d4 37. Tb3 Kd6 38. Ke2 Kd5 39. Kd3 Kc5 40. g4 g6!

Brynell är säkerheten själv i tornslutspelet. Vit ges ingen utbrytningsmöjlighet.

41. gxf5 gxf5 42. Ke2 Kd5 43. Tg3 Ke4 44. Tg7 h5 45. uppgivet.

(Kommentarer: Richard Wessman)

Brynell gjorde som sagt en stark turnering trots att han förlorade de två sista partierna. Då näst sista ronden började behövde han "bara" två remier för att erövra sin första GM-norm. Så som spelet flöt i Haninge är denna inte långt borta!

Följande parti var ett av turneringens mest komplicerade och det som väckte de hetaste känslorna under efteranalyserna:

SICILIANSKT PARTI (B 33)

Thomas Ernst Sverige — **Andrej Charlov** Ryssland

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 Sf6 5. Sc3 e5

Svesjnikovvarianten, i vilken svart släpper kontrollen över fältet d5 och hoppas få aktivt spel i utbyte.

6. Sdb5 d6 7. Lg5 a6 8. Sa3 b5 9. Lxf6 gxf6 10. Sd5 Lg7!?

En av de populäraste fortsättningarna. Löparen skyddar en framtida rockadställning och blir aktiv efter ett senare f6–f5. Samtidigt förbereds Sc6–e7.

11. Ld3 Se7 12. Sxe7 Dxe7 13. c4

Teorin ger 13. c3 som alternativ. Idén är att flytta springaren från a3 till e3 via c2.

13. – f5 14. 0–0 0–0 15. Df3 bxc4 16. Sxc4 d5!

Svart offrar en bonde för att öppna ställningen för sitt löparpar. Bönderna på f5 och e4 blir en farlig duo, som i rätt läge kan störta fram mot vits kungsställning.

17. exd5 e4 18. De2 Lb7

Ett kritiskt läge i partiet. Det känns som om svart har bra chanser.

En positionellt intressant idé är att bilda blockad på de svarta fälten med 18. – Dc5!? 19. Lc2 a5 20. Tad1 La6 21. b3 Tfd8. Vit kan behålla fribonden med 22. Dd2! (inte 22. d6 Txd6 23. Txd6 Lxc4), men svart står inte dåligt efter t ex 22. – a4.

Med textdraget förbereds en stormning av vits kungsställning.

19. d6 De6?

Mer i linje med svarts aggressiva planer var 19. – Dg5. Efter 20. Lc2 Tae8! var ett farligt angrepp på gång med idéer som Te8–e6–g6, Lg7–e5 och f4–f3. Damen garderar dessutom g5 från förvandlingsrutan d8, vilket hjälper till att stoppa vits motspelschanser.

20. Lc2 f4 21. Lb3 f3

Svarts idé, ett direkt angrepp mot g2, ser dödande ut, men Ernst försvarar sig skickligt.

22. Dd2 a5?!

Tvivelaktigt. Det var nödvändigt att fortsätta attacken. Efter 22. – Lh6 23. Se3 Dg6 24. g3 Tad8 25. Tfd1 Lf4!? är ställningen svårbedömd.

Under efteranalyserna lyckades Ernst bevisa att vits kung inte är så lätt att komma åt. I många varianter kan svart byta på e3 och när vit tar tillbaka med f-bonden dra nytta av den framskjutna fribonde som uppkommer på f3.

23. Se3 Dh6 24. Tfd1 Le5 25. g3 Tfd8 26. d7 a4 27. Db4!

Ett överraskande drag. Från b7 når vits dam de framskjutna bönderna på e4 och f3. När dessa faller är vits kung äntligen säker.

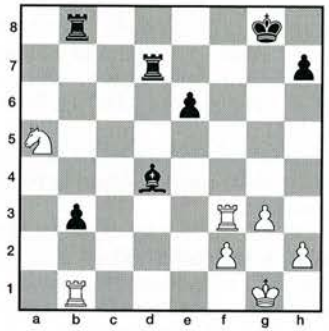
27. – axb3 28. Dxb7 Txa2 29. Dxe4

Hårdare var 29. Dc8. Efter 29. – Df8 (annars riskerar damen att hamna under beskjutning av vits springare, t ex 29. – Dg5 30. h4 De7 31. Sd5!? Dxd7 32. Se7†) 30. Tac1 är svart pressad av fribonden på d7. Textdraget är lugnare och säkrar en klar fördel.

29. – De6 30. Sc4 Lg7 31. Dxe6 fxe6 32. Tac1 Ta7 33. Td3!

Bönderna på f3 och b3 går nu förlorade och ett slutspel med tre bönder mot två på kungsflygeln börjar skönjas.

33. – Taxd7 34. Txf3 Tb8 35. Sa5 Lxb2 36. Tb1 Ld4

37. Sc6?

För att förstå varför detta är fel måste man känna till hur det förhåller sig med de lätta pjäsernas relativa styrka. Vid spel på en flygel gäller nämligen, generellt sett, att springaren är starkare än löparen.

Detta är ren matematik och naturligtvis känt av Ernst. Varför spelade han då inte det riktiga 31. T1xb3! ? Svaret är att han förmodligen trodde att tornslutspelet gav bättre vinstchanser än vad det gjorde i verkligheten.

I efterhand kan man konstatera att vit ser ut att kunna nå tornbyte och därmed en idealställning med torn, springare och tre bönder mot torn, löpare och två bönder. En sådan ställning ger, även utan torn, utmärkta vinstchanser och bör teoretiskt kunna ses som vunnen. En möjlig variant är 37. T1xb3! Tc8 38. Tb7! och svart är i svårigheter. Från b7 kan springaren försöka nå idealfältet e4 via d6.

37. – Tb6 38. Sxd4 Txd4 39. Tfxb3 Txb3 40. Txb3 Kg7 41. Tb7† Kg6 42. Te7 Td6

I tornslutspel med två bönder mot tre på samma flygel brukar man som regel kunna hålla remi. Trots att svarts e-bonde är svag utgör det här partiet inget undantag.

43. h4 h6 44. Kg2 Kf6 45. Th7 Kg6 46. Ta7 Td5 47. Ta4 h5 48. Kf3 Tf5† 49. Tf4 Ta5 50. Ke4 Tb5 51. f3 Tb1 52. Ke5 Tg1 53. g4 Te1† 54. Te4 Tf1 55. Kxe6 Txf3 56. g5 Th3 57. Ke5 Th1 58. Ta4 Kg7 59. Ta7† Kg6 60. Ta6† Kg7 61. remi.

(Kommentarer: Richard Wessman)

Ulf Andersson fick pris för turneringens bästa parti (liksom Hector för sin vinst mot Cifuentes i andra ronden). Och visst visade sig Andersson här från sin bästa sida, då han överraskade både åskådarna och motståndaren, dittills obesegrade Charlov, med ett damoffer:

SICILIANSKT PARTI (B 31)

Andrej Charlov — Ryssland

Ulf Andersson — Sverige

1. e4 c5

Efter turneringen påpekade Andersson, intervjuad av radions Uno Hedin, att det inte är så viktigt att känna till spelöppningsteorins senaste rön. Förr eller senare kommer ju ändå partiet alltid till en punkt där spelarna måste klara sig på egen hand.

Även om inte Ulf känner till de senaste teoretiska finesserna så har han enorm erfarenhet av t ex Sicilianskt. Eftersom han byter öppningar relativt sällan befinner han sig ofta på "hemmaplan". Den tid han lagt ner vid brädet och vid efteranalyser på att utforska just denna öppning hade nog varit tillräcklig för en doktorsavhandling, om nu schack hade varit en vetenskap som andra.

2. Sf3 Sc6 3. Lb5 g6 4. Lxc6!?

Ger svart löparparet och stärker svarts inflytande i centrum. Paradoxalt nog är avbytet kanske ändå gynnsamt för vit. Problemet för svart är att hans ställning tenderar att bli trång och att löparen på c8 kan bli svår att utveckla.

4. – bxc6 5. 0–0 Lg7 6. Te1 Sf6 7. e5 Sd5 8. c4 Sc7 9. d4 cxd4 10. Dxd4 Se6 11. Dh4

Genom att jaga svarts springare runt brädet har vit fått en klar utrymmesfördel. På svarts pluskonto finns den stabilt placerade springaren på e6. Härifrån kan den ingripa på båda flyglarna och givetvis i centrum.

11. – h6

Nödvändigt för att förhindra Lh6. Ett byte av svartfältslöpare hade allvarligt försvagat svarts kungsflygel.

12. Sc3 d6?!

Svart vill byta mot e5, vits starka punkt som ligger till grund för terrängfördelen. Detta är naturligtvis en sund positionell tanke, men svart blir nu utsatt för press på d-linjen.

13. Td1! Lb7!

Exakt försvar. Nu kan tornet på a8 ta tillbaka på d8 efter byte på d6. Löparen kan också bli aktiv efter c6–c5 eller d6–d5.

14. Le3!?

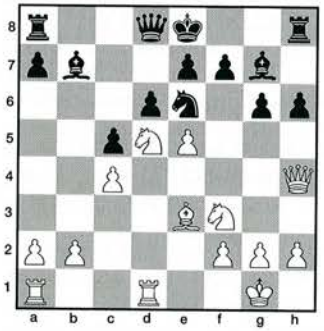
Charlov är en snabb spelare och han använde bara 56 minuter för hela partiet mot 1.56 för Andersson. I denna kritiska fas av partiet borde han kanske ha använt mer tid för beräkning i stället för att lita till sin naturliga känsla för vad som är rätt eller fel. Med textdraget utvecklar vit sin sista pjäs, men andra, mer direkta drag stod till buds.

Efter 14. exd6!? exd6 15. Dg3 är d6 utsatt. Svart kan välja mellan 15. – d5 16. cxd5 cxd5 17. Le3 (med viss positionell fördel för vit eftersom 17. – d4 strandar på 18. Sxd4! och svart blir bunden på d-linjen) och 15. – 0–0.

Starkt är 14. Se4! d5 (14. – g5 15. Dg4 och Se4–g3–f5 eller h2–h4 kan störa svart) 15. Le3 och Se4–c5 är irriterande. 15. – Da5 bemöts med 16. b4! Dxb4 17. cxd5 cxd5 18. Sf6† med damvinst.

14. – c5 15. Sd5?

Nödvändigt var att genast sätta press på den enda svagheten i svarts ställning, nämligen d6. Efter 15. exd6! exd6 16. Dg3 står vit inte sämre. I stället är det svart som får söka utjämning med t ex 16. – Lxf3.

15. – dxe5! 16. Sf6† Lxf6 17. Txd8† Txd8 18. Dg3

Torn, löpare och bonde är normalt tillräcklig kompensation för damen. Här har svart dessutom löparparet, d-linjen och fin samverkan mellan pjäserna.

18. – h5!

Förhindrar 19. Sxe5 (19. – h4!) och lockar fram en försvagning av vits kungsflygel.

19. h4 0–0!

Andersson visar här sin styrka. Genom att offra e5-bonden blir han av med vits löpare.

20. Sxe5 Sd4! 21. Lxd4

Tvunget.

21. – Txd4 22. Te1 Tfd8 23. Db3?

Jag tror att vit bör pröva offret 23. Sxg6! fxg6 (23. – Tg4 24. Dc7! Txg2† 25. Kf1 Td2 26. Te2 Td1† 27. Te1 är en annan möjlighet, med remi som troligt resultat) 24. Dxg6† Kf8 (efter 24. – Kh8 leder 25. Dh6† till remi) 25. Dh6†! (vit vill locka kungen till f7 eller e8 så att h5 faller med schack) Lg7 26. Dxh5. Vits dam och bönder är nu tillräckligt starka för att hålla stånd mot tornet och löparna eftersom damen är aktiv och svarts kungsställning försvagad. Efter 26. Dxh5 står c5 i slag och 26. – Txc4 faller på 27. De2 Te4 28. Df3†.

23. – Le4 24. Sf3?

Det avgörande feldraget. I det följande slutspelet är svarts fribonde på c-linjen omöjlig att hejda. Sista chansen var 24. f3!. Efter 24. – Lxe5 25. Txe4 Td1† 26. Kf2 T8d2† räddar sig vit med 27. Te2, då 27. – Lg3† inte går på grund av 28. Kxg3 Txe2 29. Dxd1.

Bättre är 27. – Ld4† 28. Kg3 Txe2 29. Dxd1 Txb2 men med den viktiga skillnaden jämfört med partiet att svart inte har någon fri c-bonde. Efter 30. Da4 är remi en trolig utgång. Svarts enda chans att spela på vinst är att skapa hot mot vits kung.

24. – Lxf3 25. Dxf3 Txc4 26. g3 Tc2 27. Te2 Txb2 28. Txb2 Lxb2 29. Db7 Td1† 30. Kg2 Ld4

Tornet, löparen och c-bonden bildar en effektiv trio. Den avslutande planen är enkel och vinnande: Tornet på andra raden, följt av c4–c3–c2–c1D.

31. Dxa7 Td2 32. a4 c4 33. Dc7 c3 34. a5 Txf2† 35. Kh3 e5 36. Dc4 c2 37. a6 Le3 38. uppgivet.

(Kommentarer: Richard Wessman)

Slutrondens parti mellan Kengis och Ernst började redan klockan 9 på morgonen eftersom Kengis hade en flygtid att passa. Det slöt med remi efter 27 drag sedan Kengis hade offrat två bönder men tvingats ta ut dragupprepning.

Även Charlov var på offensivt humör och gav ett par bönder mot Wedberg. Han fick dock inte ut något utan måste ta ut remischackar. Ulf Andersson bidrog med ytterligare en halva mot Lars Bo Hansen och då den första tidskontrollen närmade sig tycktes en svensk slutseger vara inom räckhåll. Under ett par ödesdigra tidsnödsminuter skiftade bilden:

Brynell, som under större delen av partiet varit pressad av Cifuentes, var på väg att vrida sig loss då han gick rakt in i en springargaffel, blev av med kvalitet och hamnade i ett hopplöst slutspel. Nästan samtidigt vann Hector en bonde mot Tivjakov, tyckte sig se en vinstfortsättning, valde fel väg och måste ge en pjäs för att parera ett mattangrepp.

Små marginaler avgjorde men slutresultatet var ingalunda orättvist. Det spelades flera intressanta partier och svenskarnas insats var klart godkänd. Cifuentes var uppenbarligen ur slag men de fyra övriga i kombinationen, med ett särskilt plus för Charlov, gjorde ett gott intryck.

Av den sammanlagda prissumman på 105 000 kronor gick 50 000 till den segrande internationella kombinationen och 25 000 till det svenska laget.

Schack-Gideon för 1991 utdelades på den avslutande banketten av Sveriges Schackförbunds ordförande Christer Wänéus till Jonny Hector, vars kombination mot Cifuentes i sjunde ronden får utgöra en passande slutvinjett:

Cifuentes

Hector

51. Txe6! Txd3 52. Txf8†! Kxf8 53. Da8† uppgivet.

Richard Wessman:

GODA SVENSKA INSATSER I NEW YORK OPEN

■ När jag för två år sedan deltog i New York Open imponerade det starka startfältet. En stor del av de bästa sovjetiska och amerikanska stormästarna fanns på plats. Med största säkerhet var det då världens starkaste, årligen återkommande öppna turnering.

Nu har den allmänna ekonomiska krisen satt sina spår. Arrangörerna, med ägaren av en italiensk importfirma, Mr Cucchi, i spetsen, har tvingats trappa upp speltakten till två ronder om dagen och dessutom halverat förstapriset.

Trots dessa försämringar höll årets turnering hög klass. Från Norden deltog bl a Island med tre av sina stormästare. Starkt dominerande var naturligtvis annars USA och det tidigare Sovjetunionen.

Eric Lobron är en av de unga spelare som försöker konkurrera med Robert Hübner om förstaplatsen i Tyskland. Här tog han ett stort kliv på vägen. Efter sex (!) inledande vinster kunde han runda av med tre remier.

Tom Wedberg svarade för en fin prestation. I sista ronden mötte han Polens starkaste spelare Alexander Wojtkiewicz. Vinst i det partiet skulle ge Wedberg delad andraplats – men polacken visade sig vara en seg försvarsspelare:

SICILIANSKT PARTI (B 80)

Tom Wedberg Sverige — **Alexander Wojtkiewicz** Polen

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 Sf6 5. Sc3 a6

Najdorfvarianten, vilken jag sett Wojtkiewicz använda många gånger.

6. Le3 e6 7. f3 b5 8. g4

Det engelska angreppet. Vit flyttar omedelbart fram positionerna på kungsflygeln; svart tvingas söka motspel på damflygeln. Grundidén för vit är att spela fram bönder till g5 och h5 för att kunna genomföra det ofta mördande genombrottet g5–g6. Vanligen rockerar vit långt.

8. – Lb7 9. g5 Sfd7 10. Dd2 Sb6!

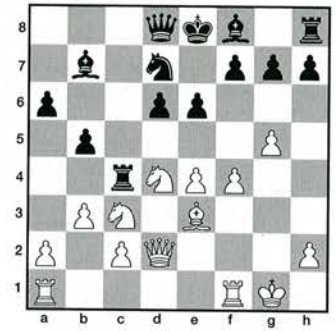
Svart hittar den rätta planen. Fältet c4 ska besättas av en springare efter manövern Sb8–d7–e5. Om vit tvingas göra b2–b3 blir damflygeln försvagad (särskilt fältet c3).

11. Ld3 S8d7 12. f4 Tc8 13. 0–0!?

En ovanlig lösning på vits problem. På 13. 0–0–0 är 13. – d5 med (idén Lb4) obehagligt och efter 14. exd5 Sxd5 15. Sxd5 Lxd5 16. The1 är 16. – Lxa2 möjligt, eftersom 17. b3 strandar på 17. – La3† matt.

Vits kung är naturligtvis i ett utsatt läge på kungsflygeln, men det är inte särskilt lätt att komma åt den. Wedberg hoppas även kunna utnyttja tornet på f1 i ett angrepp på f-linjen.

13. – Sc4 14. Lxc4 Txc4 15. b3

15. – Tc8?

Enligt min mening ett grovt feldrag, som lägger grunden till senare bekymmer. Svart måste glömma de normalt gällande materiella reglerna och genast gå till attack. Priset är en kvalitet: 15. – Txc3! 16. Dxc3 Sc5!! och en mycket behaglig ställning. Eftersom 17. e5?? stupar på 17. – dxe5 18. fxe5 Dd5! med matthot på diagonalen vinner svart bonden på e4.

Viktigare än bondevinsten, som i och för sig kunde uppnås direkt med det sämre 16. – Lxe4, är att springaren får en idealplacering

på e4. Ett par belysande varianter: 17. f5 Sxe4 18. De1 e5! (inte 18. – Sxg5 19. h4!) 19. Sf3 Dc7! med idén d6–d5 samt 17. Tae1 Sxe4 18. Dd3 Le7! med avsikten att först rockera och sedan placera dam och löpare på diagonalen mot g2 och h1.

16. f5!

Nu tar vit initiativet på kungsflygeln.

16. – e5 17. Sde2 Sc5 18. Sg3 Da5 19. Tad1!

Bondeförlusten gör inte så mycket; kompensationen i form av en hopträngd svart ställning är riklig.

19. – Sxb3 20. cxb3 Dxc3 21. Df2 Dc2!

Tanken bakom detta mellandrag är att störa sambandet mellan vits torn.

22. Td2 Dc7 23. Tdd1!?

Katt- och råttalek snarare än ett remianbud. Wojtkiewicz vill förmodligen varken ha remi eller spela på vits villkor utan avvisar tufft.

23. – Dd7 24. Td3 f6 25. Tfd1 Df7 26. h4 Le7 27. De2 Td8 28. Dg4 Lc8 29. Tc1 Ld7 30. Tc7 Tg8?

Svarts defensiva taktik med en lustig klump av pjäser runt kungen på e8 är inte så lätt att knäcka. Efter 30. – g6! hade Wojtkiewicz kommit till motspel på samma sätt som i partiet. Nu får vit en extra chans, vilken han dock missar.

31. Dd1?

Efter 31. g6! passiviseras tornet på g8. Jag föreslog detta drag efter partiet och våra analyser visade att svart fick stora problem. Vi tittade länge på slutspelet efter 31. – hxg6 32. Dxg6 Dxg6 33. fxg6 f5 (enda chansen att bryta sig ut) exf5 Lxh4 35. Se4 Le7 36. Sxd6† Lxd6 37. Txd6 Lxf5 och svart hade fått svettas för remi.

31. – g6!

Med aktivt spel mot vits kung räddar svart med nöd och näppe en halv poäng.

32. fxg6

Wedberg förklarade efter partiet att hans "planerade vinst" 32. Lc5 fxg5 33. Txd6 faller på det fräcka 33. – gxh4 och det är schack på c5 efter slag på d7. Vilken skillnad det hade varit med kungen på en annan ruta än g1! Den korta rockadens skuggsida, kungens nakenhet, räddar svart i partiets slutforcering.

32. – Txg6 33. Lc5 fxg5 34. h5 Tf6 35. Lxd6 Txd6 36. Txd6 Lxd6 37. Dxd6 Df4 38. Sf5 Dg4† 39. Kf2 Df4† 40. Kg1 remi.

Wedberg slutade på utmärkta 6½/9. Själv fick jag en fin start men stoppades av en legendarisk hemmaspelare, Roman Dzindzihashvili, en till New York från Sovjet (Georgien) emigrerad stormästare.

CARO-KANN (B 10)

Roman Dzindzihashvili USA — **Richard Wessman** Sverige

1. c4 c6 2. e4 d5 3. exd5 cxd5 4. cxd5 Sf6 5. Lb5†!?

En av teorin rekommenderad schack. Svart får svårt att ta tillbaka bonden på d5.

5. – Sbd7

Bättre än 5. – Ld7?! 6. Lc4!.

6. Sc3 g6 7. d4 Lg7 8. d6 exd6 9. De2† De7 10. Lf4

Här tog mina teorikunskaper slut och jag var tvungen att tänka länge för att försöka hitta en väg ut ur svårigheterna. Framför allt är bonden på d6 ett problem. Kungen måste gardera d6 från e7 men blir känsligt placerad.

10. – Dxe2† 11. Lxe2!

Löparna blir maximalt aktiva från f3 och f4.

11. – Ke7 12. Lf3 Sb6 13. Sge2 a6?!

Mycket intressant och betydligt aktivare var 13. – Lg4. Efter 14. Lxb7 Tb8 15. Lf3 (15. La6 Sbd5 med idén Sb4; 15. Lc6 Thc8) Lxf3 16. gxf3 Sbd5 har svart bra kompensation för bonden.

14. a4!

Springaren på b6 har nu ont om fält.

14. – Sc4?!

Min ursprungliga plan var 14. – Tb8!? 15. a5 Sa8 och trots ett nertryckt läge har svart vissa försvarsresurser (b7–b5, Sa8–c7). Textdraget vederläggs effektivt av vit.

15. 0–0!

Med idén 15. – Sxb2 16. Lg5! och 17. Sd5† är ett farligt hot.

15. – Le6

Enda chansen, men otillräckligt på grund av vits starka 19:e drag.

16. b3 Sb6

Inte 16. – Sa5 17. b4! Sc6? 18. d5.

17. Lxb7 Ta7 18. Lf3 Sbd5 19. Lg5!

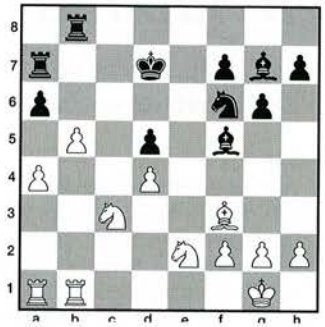
Om svart hunnit med Tb8 och Tab7 hade allt varit under kontroll. Nu forcerar vit en fribonde på damflygeln och ställningen är tekniskt vunnen.

19. – Kd7 20. Lxf6 Sxf6 21. b4 Tb8 22. b5 d5

Tvunget för att förhindra 23. Lc6†.

23. Tfb1 Lf5

En av de snygga ryskor som brukade hänga i turneringslokalen gav mig en lång blick och skakade på huvudet. Då förstod jag att något var allvarligt fel.

24. b6!!

Med ett kvalitetsoffer dödar vit varje uns av hopp hos svart.

24. – Tab7 25. a5 Lxb1 26. Txb1 Kd6 27. Sa4 Te7

Efter 27. – Sd7 vinner t ex 28. Tc1.

28. Sc5 Sd7 29. Sxa6 Ta8 30. Sc5 Lxd4

Efter detta "krångeldrag" brakade plötsligt min stol ner genom podiet. Genom en balansakt lyckades jag hålla mig upprätt men ett förskräckt sorl spred sig bland den talrika publiken. När turneringspersonalen försökte pussla ihop min bit av podiet och "Dzindzi" tryckte in sitt svarsdrag kände jag mig besegrad på alla fronter.

31. Sxd7! Txa5 32. Sxd4!

Naturligtvis hade 32. b7? La7 33. b8D Lxb8 34. Sxb8 Tb7! varit en "höjdare".

32. – Txd7 33. Sb5† Kc6 34. Sc7 Kb7 35. Sxd5 Tdxd5 36. Td1 uppgivet.

Slutställning: Eric Lobron, Tyskland 7½ (av 9), Jaan Ehlvest, Estland, John Fedorowicz, USA, Igor Ivanov, USA, Alonzo Zapata, Colombia och Aleksander Sjneider, Ryssland 7, ... Tom Wedberg, Wasa SK 6½, Richard Wessman, Wasa SK 6, Jan-Olov Lind, Örebro SS 5½, Pelle Lindberg, Täby SK 3½, Niclas Hedin, Täby SK 2½.

Ernst till Passanten

Stormästaren Thomas Ernst kommer att spela för SK Passanten, Huddinge i Elitserien i höst. Hans tidigare klubb Wasa SK drabbas också av en annan kännbar förlust i det att Jonas Barkhagen har beslutat att gå tillbaka till SK Rockaden.

Klasskontroll eller...

Sveriges Schackförbund förfogar nu över ett register där huvuddelen av landets klass M-, I- och II-spelare finns förtecknade med klubb, ålder och rankingtal. Registret lider än så länge av vissa barnsjukdomar.

Några klubbar (bland dem två Elitserieföreningar) förmådde under det förra spelåret inte prestera uppgifter om sina spelare. I en del fall har spelare glömts bort eller fått felaktig klass angiven av sin klubb. Slutligen har också resultatrapporteringen klickat för någon arrangör av sanktionerad turnering. Med den översyn som registeransvarige Ingemar Eriksson planerar till hösten hoppas vi att ett komplett och korrekt klassregister kommer att finnas en bit in på säsongen.

Hur ska Schack-Sverige utnyttja registret? Två användningsområden kan lätt urskiljas:

1) Statistikändamål. Hur många juniorer är mästarklassare? Vilken är medelrankingen i klass I? etc.

2) Kontroll av att spelare ställer upp i rätt klass.

Regel- och Domarkommittén (REDO) anser att registret bör användas för bägge dessa syften. Kontroll kan förstås vara kontroversiellt. Man kan t ex fråga sig om Sveriges schackspelare har för vana att anmäla sig till fel klass.

Ja, antagligen gör några så. Vid en liten pilotundersökning i klass M vid årets SM-tävlingar kom REDO fram till tiotalet oklara fall (av 64). Vi kommer att tillskriva spelarna i fråga och be om en förklaring till deras eventuellt felaktiga anmälan (och SM-start).

Vid kommande SM, Öppna SM och sanktionerade turneringar har vi tänkt oss lite hårdare tag i samarbete med arrangörerna. Felaktiga anmälningar kommer att justeras och om felaktiga starter ändå slinker igenom måste detta på något sätt beivras (obligatorisk retur till rätt klass oavsett resultat?). REDO har annars svårt att se vad vi ska ha ett klassystem till. En spelare som tycker sig höra hemma i annan klass har givetvis fortfarande möjlighet att söka dispens.

Vad säger Sveriges schackspelare? Blir det hela alltför polisiärt? Ska man i stället själv få välja klass? Vi välkomnar synpunkter!

SSF:s Regel- och Domarkommitté
Per Sundelius
Sekreterare

Flicksnärtorna som slog schackvärlden med häpnad

– Ta stryk av en sån där flicksnärta, fnyste en äldre herre sedan han vid en simultanföreställning i Haninge år 1990 blivit nerspelad av den då 13-åriga Judit Polgár.

Han har numera sällskap av många olycksbröder som upplevt "smäleken" att besegras av kvinnliga motståndare, inte minst systrarna Polgár.

Nya böcker

Cathy Forbes: *The Polgar Sisters. Traning or Genius?* Batsford, 1992, 10.99 pund.

Sedan de här flickorna för drygt tio år sedan dök upp på arenan har inget varit sig riktigt likt. I den nästan helt mansdominerade schackvärlden har uppstickarna mottagits med blandade känslor. Men de har också blivit hett nyhetsstoff, inte minst sedan den yngsta, Judit, i slutet av förra året blev ungersk mästare och samtidigt schackhistoriens yngsta stormästare någonsin. Vid 15 års ålder slog hon förre världsmästaren Bobby Fischers rekord från 1958.

Nu har Cathy Forbes, en av Englands ledande kvinnliga spelare, skrivit en bok om de tre systrarna och deras märkliga karriär. Det handlar alltså om Zsuzsa, född den 19 april 1969, Zsófia, född den 2 november 1974, och Judit, född den 23 juli 1976. De är döttrar till László och Klara Polgár, båda lärare. László har psykologi som specialitet och Klara är språkpedagog.

Från sin grunduppfattning att utbildning och uppfostran snarare än medfödda anlag bestämmer ett barns utveckling har László Polgár lagt upp en utbildningsplan med tonvikt på schack. Flickorna har inte gått i skola, all undervisning har skett i hemmet och kunskaperna har granskats vid examinationer.

Denna individualistiska undervisning var en nagel i ögat på den kommunistiska regimen och bragde familjen i upprepade konflikter med myndigheterna. Konflikterna skärptes inte minst därför att systrarna nästan genomgående vägrade delta i damturneringar. Flickorna har, uppges det, ägnat åtta till tio timmar om dagen åt schackstudier. Trots detta hårda program har de skaffat sig bred utbildning – deras omfattande språkkunskaper, t ex, är omvittnade.

Polgár-programmet har naturligtvis diskuterats och även kritiserats. Världsmästaren Garri Kasparov anser att flickorna har dresserats som hundar och enligt hans mening är kvinnliga schackspelare psykiskt och fysiskt underlägsna de manliga. Ungerns toppspelare under många år, Lajos Portisch, talar om exploatering av barn. Han erkänner systrarnas stora talang men tillägger:

– En kvinnlig världsmästare? Det vore mot naturen...

Replik från en av de berörda, Zsuzsa, från 1985:

– När män förlorar har de alltid huvudvärk eller något annat i samma stil. Jag har aldrig vunnit över en helt frisk man...

I boken hävdas att nedvärderingen av kvinnliga schackspelare beror bl a på manschauvinism och fördomar. Forbes konstaterar för egen del att Polgár-experimentet visar att kvinnor kan spela schack lika bra som män.

Cathy Forbes, som väl känner familjen Polgár, ger en bred skildring av flickornas karriär år för år, belyst med representativa och välkommenterade partier. Zsuzsa började tävla vid fyra och ett halvt års ålder. Hon blev snabbt mycket framgångsrik och var klar för en manlig IM-titel 1984. Samma år ockuperade hon förstaplatsen på FIDE:s världslista för damer. Vid denna tid hade också Zsófia och Judit inlett sina karriärer.

Systarnas framträdande i Wijk aan Zee 1990 uppmärksammades i schackkretsar mer för storleken på deras startpengar än för insatserna på brädet. Publiciteten och framgångarna hade nu sitt pris. Fenomenet kommenterades av Kasparov som hävdade att flickorna förstörde den professionella världen med sina krav. Ingen skall ha mer än han förtjänar, och det är inte bra att man ger en Polgár-syster mer än t ex Kortchnoi, ansåg han.

Vid OS i Novi Sad försvarade systrarna sitt OS-guld, varpå 1991 blev det stora året. Zsuzsa säkrade i oktober stormästartiteln i Brno och något senare samma månad tog Judit sin andra GM-norm i stormästarturneringen i Wien. Två månader senare erövrade Judit det ungerska mästerskapet före inte mindre än nio stormästare, däribland de tidigare VM-kandidaterna Adorján, Portisch och Sax. Därmed var GM-titeln i hamn och Judit schackhistoriens yngsta stormästare.

Cathy Forbes sammanfattar sina intryck i följande slutord:

– Hur framtiden än kommer att gestalta sig för systarna Polgár så borde den bli ljus – så sympatiska flickor kommer aldrig att vara utan vänner...

Lennart Hansson

Toppbetyg åt jubileumsboken

Man hade nästan börjat misströsta vad det gäller svenska schackböcker. Så plötsligt ligger den på bordet, ett utmärkt verk av några svenska entusiaster. Varför skulle det ta så herrans många år?

Jag ger Sveriges Schackförbunds jubileumsbok **Schack 92 Svenskt schack under 75 år** (red Lars Borgström) högsta betyg. De olika artiklarna behandlar olika sidor av vårt kära spel. Jag kan inte finna att något väsentligt har förbisetts.

Den bästa artikeln svarar Sthig Jonasson för. Den heter *Rudolf Spielmanns sista år* och gör upp räkningen med en riktigt präktig skamfläck i svenskt schack. Hur många av oss schackspelare visste att Sveriges Schackförbund under åren 1942–43 tillhörde det nazistiska ESF (Europeiska Schackförbundet)? Säkert inte många.

Skamfläckar ska tvättas rena, vilket Jonasson gör med säker hand. Det är även en hederssak för SSF att inte smussla undan obehagligheter. Om detta ämne har mycket lite skrivits sedan det var aktuellt.

Ett plus i boken är de många "infällda" kuriosanotiserna, oftast med humor i. Ett minus är de kommenterade partierna, där de spelade dragen borde ha skrivits med fetstil.

Vi tackar sålunda Lars Borgström och övriga skribenter för trevlig lektyr. Kom gärna igen, helst inom 25 år!

Som avslutning ett litet partiexempel ur Pia Cramlings repertoar. Så här anges slutet av hennes parti mot Schmidt (PL), Novi Sad 1990 (OS):

I partiet följde:
38. Lb1? Lxe4 39. Th3 Dxh3! 40. gxh3 Sf3† 41. uppgivet.

Som kommentar anges att även 38. Te3 Tg8 förlorar för vit. Partiet finns dessutom i Informator med ungefär samma bedömning, nämligen att vit redan i drag 33 försatte sina räddningschanser.

Men – i diagramställningen finns 38. Df2!, varefter jag inte kan finna någon vinst för svart. Vad säger Pia?

Kjell Krantz

FOTNOT: Jubileumsboken kan beställas från Sveriges Schackförbunds kansli i Norrköping. Pris 125 kr + porto.

Agdestein vann i Östersund

Stormästaren Simen Agdestein, Norge vann i början av augusti Nordiska Mästerskapet i Östersund. Andra plats delades av Ferdinand Hellers, Sverige och Jóhann Hjartarson, Island. Dessa två får i höst särspela om den andra platsen i interzonturneringen.

Referat och partier i nästa nummer!

Ungdomssidorna

REDAKTÖR: Mats Eriksson, Pärt-Antons Gata 53, 421 79 Västra Frölunda

■ I fjol kombinerade Jesper Hall, Lunds ASK och Pontus Sjödahl, Schack 08 tågluffande med schack. Det gick så bra att de beslöt sig för en ny turné i våras. Starten i Budapest var inget vidare men sedan gick det desto bättre:

SVENSK IM-INTECKNING I OAKHAMTURNERINGEN

Den femte juniorturneringen i Oakham, England annonserades som den starkaste juniorturneringen i historien. Och visst var den det:

Med totalt 52 spelare från 25 länder med Aleksej Sjirov, Lettland, Michael Adams, England och Vladimir Akopian, Armenien som topprankade – alla över 2600 – samt ytterligare fem stormästare och 14 IM slogs alla tidigare JVM med god marginal.

Från starten 1982 har turneringen bara blivit bättre. Säkert betyder första pris på 1 500 pund (mer än 15 000 kronor) och bra startpengar för starka spelare en hel del, men det gör också det fantastiska arrangemanget som nästan tål att jämföras med Hallsberg.

Det är dock tveksamt om traditionen kommer att fortsätta, eftersom sponsorn, multimiljonären John Jerwood, tragiskt gick bort för ett år sedan. Man arbetar nu för högtryck för att få nya sponsorer. Frågan är om man kan skaka fram de 300 000 som årets budget omfattade eller om man tvingas sänka ambitionsnivån.

Poängmässigt blev turneringen en uppvisning av förhandsfavoriten Sjirov. Han rivstartade med 5/5 utan att behöva plocka fram sitt bästa spel. Hans partier var konstant oklara med missade möjligheter av båda parter. När han sedan högg till var det kört.

Själv sade Sjirov att han hade tankarna ett par veckor framåt i tiden, på superturneringen i Dortmund, där han för första gången skulle få mäta sina krafter med de riktigt stora.

I sjätte ronden blev tävlingen spännande igen, då Vladimir Kramnik – världens högst rankade FM med 2590 – som svart lekande lätt vann mot Sjirov. Därefter delades ledningen av Akopian, Kramnik och Sjirov med 5/6, en halv poäng före en rad spelare.

Partiet Sjirov – Akopian avgjorde turneringen. Efter hård kamp gjorde Akopian bort sig i ett likvärdigt slutspel och förlorade. Lite tråkigt, för Akopian var den som gjorde det starkaste intrycket på mig och det hade inte varit orättvist om han fått dela segern.

Men det är bara att gratulera Sjirov. Även då han inte är i bästa form satsar han stenhårt och han väjer aldrig för taktiskt betonade, kompromisslösa ställningstyper. Det är lite Fischer över honom! I Bundesliga har han tagit 8/8 mot ett genomsnittligt motstånd av 2560.

Att Oakhamturneringen var ett riktigt getingbo framgår av resultatlistan. Andrarankade Adams fick nöja sig med 5 poäng. Kramnik tog en GM-norm och inte mindre än sju spelare var sin IM-teckning. Bland dessa fanns artikelförfattaren med 5½ och delad nionde plats. Även Pontus Sjödahl svarade för en klart godkänd turnering med 4½ poäng mot högrankat motstånd.

Ett par partier:

SPANSKT PARTI (C 78)

Jesper Hall	**A Collinson**
Sverige	England

I åttonde ronden behövde både min motståndare och jag vinna för att ha chans till en IM-inteckning. Alltså var det upplagt för kamp, spänning och nerver.

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0–0 b5 6. Lb3 Lb7 7. c3 Sxe4 8. d4 Sa5 9. Sxe5!? Sxb3 10. Dxb3 Df6 (?!)

Archangelskvarianten har varit i ropet det senaste året. Först hade svart stora framgångar med det av Beljavskij introducerade pjäsoffret 9. Lc2 exd4 10. Lxe4 Lxe4 11. Te1 d5 12. b4 Sc4 13. Sxd4 c5 (!?) 14. bxc5 Lxc5 15. f3 0–0 16. fxe4 dxe4 17. Txe4 Dd5 med oklart spel. Nu har vit plus, kanske främst på grund av det solida 7. d3. Även den i det här partiet använda metoden verkar effektiv.

Det var intressant att se att både GM Flear, GM Sjirov och undertecknad hade kommit till samma slutsats beträffande 10. – Df6?! och att vi alla föredrog förstärkningen 10. – Sd6!?. Här finns utrymme för egna analyser. Min åsikt är att om svart kan utveckla sig med Le7, 0–0 och Lf6 har han minst lika spel. Vit måste alltså vara snabb i vändningarna.

För ögonblicket verkar 11. c4 vara värt uppmärksamhet, och teorin kommer nog att utvecklas ytterligare i denna variant.

11. f3 Sc5 12. Sg4 Sxb3 13. Sxf6† Ke7 (?)

I turneringen spelades 13. – gxf6 i partiet Gdański – Volzjin. Det är bättre än textdraget, men svart har en tråkig ställning att försvara efter 14. axb3 med en förlorad bondestruktur på kungsflygeln.

14. Lg5! Sxa1

Om 14. – gxf6 så 15. Te1† Kd6 16. Lf4† Kc6 17. axb3 och vit står bättre.

15. Te1† Kd6 16. Lf4† Kc6 17. d5† Kc5

På 17. – Kb6 följer 18. Sxd7† Ka7 (18. – Ka5 19. Lxc7† jämte 20. Sxb6†) 19. Le3†.

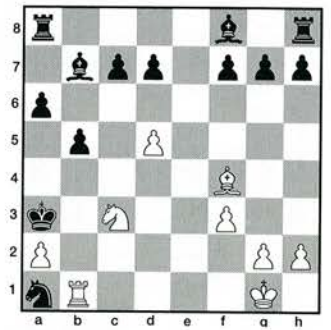
18. b4† Kc4 19. Sa3† Kxc3

Eller 19. – Kd3 20. Te3† Kd2 21. Se4†.

20. Se4† Kxb4 21. Tb1† Kxa3

På 21. – Ka5 vinner 22. Lxc7† Ka4 23. Sc3† Kxa3 24. Lf4.

22. Sc3

22. – uppgivet.

Ett riktigt skönhetsparti, kan man tycka, som bör ha gett kombattanterna nog av spänning. Men när man ser att vit har använt 20 minuter mot svarts 1 timme och 45 minuner börjar man undra. Allt är nämligen teori!

Collinson hade studerat Patrick Wolffs analyser av ställningen i Informator 52. Wolff kom fram till att det inte fanns någon matt för vit och gav omdömet -+, dvs svart har avgörande fördel. Vad Collinson inte visste var att i New In Chess nr 6/91 fanns en insändare av Larry Christiansen med hela partifortsättningen.

Fem minuter före spelstart gjorde min motståndare en snabbkoll men observerade inte att varianten var analyserad i Informator 53, som kom ut dagen innan partiet spelades. Ytterligare salt i såren var att Collinson missade IM-normen trots vinst i sista ronden.

För min del kändes det förstås smärtfritt. Fler inteckningar tas gärna på samma sätt – nervdaller klarar jag mig utan…

Här är finalpartiet i åttonde ronden:

DAMGAMBIT (D 45)

Aleksej Sjirov	**Vladimir Akopian**
Lettland	Armenien

1. d4 d5 2. c4 e6 3. Sc3 c6 4. e3 Sf6 5. Sf3 Sbd7 6. Dc2 Ld6 7. g4!?

En av de mindre hårda varianterna. Men det är Sjirov som har vit och då vet man aldrig när trollkonsterna börjar. Textdraget, som är en uppfinning av Sjirovs landsman Sjabalov, hade introducerats tre veckor tidigare i Reykjavikturneringen.

Tidigare har idéer som 7. h3 och 8. g4 förekommit men Sjirov vill spara tid. Om svart inte tar bonden är draget rättfärdigat, som t ex i partiet Sjabalov – Thorhallsson: 7.– 0-0 8. g5 Sh5 9. Ld2 (med avsikten 0–0–0 jämte Ld3) och bättre ställning för vit. Akopian testar det mera logiska…

7. – Sxg4 8. Tg1

8. – h5

Denna fortsättning förefaller däremot ologisk. Dock, efter 8. – Sxh2 9. Sxh2 Lxh2 10. Txg7 får man en ställning med stora komplikationer där minsta fel kan avgöra. Vit hotar att ta h7-bonden och/eller fånga svarts löpare med f2–f4.

Han kan också rockera långt och sedan öppna centrum. Här finns mycket att analysera och det är förståeligt att Akopian, oprepararerad, inte går in i en sådan djungel mot Sjirov, som dessutom är förberedd.

Ett par varianter, varav en är helt fantastisk:

a) 10. – Sf8 11. f4 Dh4† 12. Df2 Dxf2† 13. Kxf2 Sg6 14. Le2 (!) Kf8 15. Txg6 hxg6 15. Ld2 med idén Kg2 jämte Th1 och vit har de bättre chanserna,

b) 10. – Dh4 11. Ld3 Sf6 12. e4 Sxe4 13. Lxe4 dxe4 14. Lg5 Dg4 15. Sxe4 Dg1† 16. Ke2 Dxa1 17. Sf6† Kf8 18. Dxh7 (!) Dxb2† 19. Kf3 Da3† 20. Kg2 Txh7 21. Tg8† Ke7 22. Sd5†† Kd6 23. Td8† Ld7 24. Le7† matt!

9. h3 Sh6 10. e4

Sjirov vill mer än bara ha bonden tillbaka.

10. – dxe4 11. Sxe4 Lb4† 12. Ld2 Lxd2† 13. Dxd2 Sf6 14. Sc3 Sf5 15. 0–0–0

Vit har fått ett farligt initiativ för bonden. d4–d5 ligger i luften, eftersom svart är efter i utvecklingen. Men nu visar Akopian fina försvarstakter.

15. – Kf8 16. Ld3 Ld7

Om 16. – Sxd4 så 17. Lc2 c5 18. Dg5 med dubbelhot mot g7 och c5.

17. Se5 Le8

Åter var det farligt att slå på d4, t ex 17. – Sxd4 18. Lb1 (med idén 19. Dg5) och man kan offra springaren på g6 för att gå till c5 med damen.

18. Se2 Th7

En övergardering av g7 för att ta bort hotet Dg5.

19. Lxf5

Känns fel. Varför byta bort en pjäs när man har press på motståndaren? Jag föredrar 19. Df4 jämte 20. Sg3 för att efter ett eventuellt byte dubblera på g-linjen. Vit ser då ut att ha ett lovande initiativ.

19. – exf5 20. Sg3 Se4

Finessen med att byta bort vitfältslöparen var vits tjugonde drag som efter 20. – g6 21. Sxf5 gxf5 22. Dg5 med idéer som Td3–f3 (g3) nästan helt pattställer svarts pjäser. En ställning i Sjirovs smak – men Akopian tar det lugnare.

21. Sxe4 fxe4 22. Df4 Kg8 23. Dxe4 De7

Även om svart är bunden till de bakersta raderna är det inte lätt att komma åt honom. Om vit spelar i centrum kan löparen vakna till liv och en satsning på kungsflygeln ser inte ut att ge något speciellt. Vit bestämmer sig ändå för det första alternativet.

24. Df4 Td8 25. Tge1 Dd6 26. d5

Även om detta drag nästan forcerat vinner en bonde verkar det inte vara hundraprocentigt OK. Svart hinner komma ut med pjäserna och löparen är starkare än springaren vid spel på båda flyglarna.

Kanske hade 26. De3 Dh6 27. c5 med planen att placera springaren på d6 gett bättre möjligheter. Svart vill ju inte mura in tornet helt med f7–f6, så han hade haft en del svårigheter.

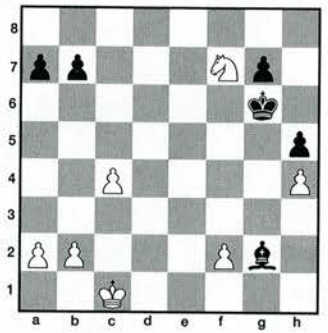
Sjua och åtta i Budapest

I Budapest deltog Hall och Sjödahl i en kategori III-turnering. Resultat: 1–2) Eric Tangborn, USA och René Stern, Tyskland 8½ (av 11), 3–4) Péter Sinkovics, Ungern och Turham Yilmaz, Turkiet 6½, 5) Nikola Stajčić, Österrike och Dirk Rosentahl, Tyskland 6, 7) Pontus Sjödahl, Sverige 5½, 8) Jesper Hall, Sverige 5 etc. De båda segrarna tog var sin IM-norm.

26. – Dh6 27. Dxh6 Txh6 28. dxc6 Txd1† 29. Txd1 Lxc6 30. Td8† Kh7 31. Tf8

Efter 31. Sxf7 Tf6 32. Th8† Kg6 33. Se5† Kg5 34. Sxc6 bxc6 hade svarts pjäser blivit aktiva.

31. – Tf6 32. Txf7 Lg2 33. h4 Txf7 34. Sxf7 Kg6

Ett intressant slutspel har uppkommit. Vit är bonde över men svart har löparen som spänner över båda flyglarna. Han har en aktivare kung och med g7–g5 kan han skapa en farlig fribonde på h-linjen. Ställningen torde vara ganska jämn.

35. Sd6 Kf6 36. Kd2

På 36. f4 Ke6 37. c5 följer 37. – b6! 38. b4 bxc5 39. bxc5 g6 40. Kd2 och lika chanser.

36. – g5 37. hxg5† Kxg5 38. Ke3 Kg4?

Nu är det bara svart som löper risk att förlora. 38. – h4 forcerar remi enligt följande: 39. Sf7† (39. Se4† Lxe4 40. Kxe4 Kg4 -+) Kf5 40. Sh6† Kg5 41. Sf7† Kf5 =. Om vit försöker med 40. f3 följer 40. – h3 41. Kf2 Kf4 och svart får övertaget. Efter 39. f4† Kg4 40. Kf2 Lc6 41. f5 h3 42. f6 h2 får svart dam först.

39. Sf7! h4 40. Se5† Kf5 41. Sf3

Med springaren på idealfälten d4 och f3 stoppar vit motståndarens aktivitet på kungsflygeln. Nu kan svart endast vänta på ett genombrott på damflygeln. Ändå borde partiet vara remi.

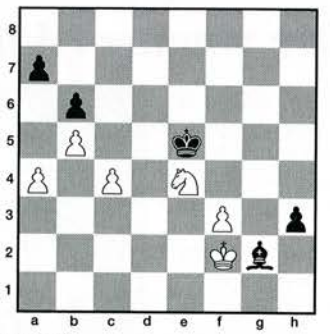
41. – Kg4 42. Sd4 Kg5

Inte 42. – h3 43. f3† (!) Kg3 44. Se2† Kh2 45. Kf2 och vit vinner.

43. b4 h3 44. Sf3† Kf5 45. b5 (!?) b6 46. Sh2 Ke5 47. f3 Kf5 48. a3 Ke5 49. a4 Lh1!

Svart har ställt upp sig så bra han kan och börjar avvakta. Fel vore nu 49. – Kf5?? på grund av 50. c5 bxc5 (annars följer 51. c6) 51. a5 Ke5 52. b6 axb6 53. a6 med vinst.

50. Sg4† Kd6 51. Sf2 Lg2 52. Se4† Ke5 53. Kf2

53. – Lxf3??

Förlorar. Men hur går det om svart bara fortsätter med sin vänta-och-se-taktik? Vad jag kan se blir partiet remi.

En viktig finess är att vit aldrig kan slå på g2 när kungen står på f2 för då kommer h3–h2. Står kungen på g3 kommer löparen till f1 och står den på g1 hänger f3-bonden. Det verkar alltså inte finnas några utsikter på kungsflygeln. Enda chansen är att spela f3–f4 i rätt läge, men då släpps löparen på g2 fri och kan börja dominera brädet.

En möjlig variant är 53. – Ke6 54. c5 bxc5 55. a5 Kd7 56. Sxc5† Kc7 och svart håller emot på damflygeln.

54. Kxf3 h2 55. Kg2 Kxe4 56. c5 Kd5

På 56. – bxc5 följer 57. a5 Kd5 58. a6! Kd6 (58. – c4 59. b6 c3 60. bxa7 c2 61. a8D†) 59. b6 axb6 60. a7.

57. c6 Kd6 58. Kxh2 Kc7 59. Kg3 Kd6 60. Kf4 Ke6 61. Ke4 Kd6 och svart gav samtidigt upp.

Slutställning: 1) Aleksej Sjirov, Lettland (2655) 7½ (av 9), 2–6) Sergej Tivjakov, Ryssland (2575), Vladimir Akopian, Armenien (2605), Viktor Bologan, Moldavien (2585), Jacek Gdański, Polen (2435) och Vladimir Kramnik, Ryssland (2590) 7, 7–8) Sergej Rublevskij, Ryssland (2505) och Aleksander Voltzjin, Ryssland (2370) 6, 9–14) Jean-Marc Degraeve, Frankrike (2470), Michail Ulybin, Ryssland (2585), Karsten Müller, Tyskland (2475), Jesper Hall, Sverige (2370), Matthew Turner, England (2255) och Jayant Gokhale, Indien (2230) 5½.

GM-norm erövrades av Kramnik, IM-normer av Hall, Voltzjin, Turner och Gokhale samt av Michael Hennigan, England, Aleksej Alexandrov, Ryssland och Shai Har-Zvi, Israel, WIM-norm av Nino Churtzidze, Georgien.

Jesper Hall

Tre vinnare i Västmanlands Schackfyra

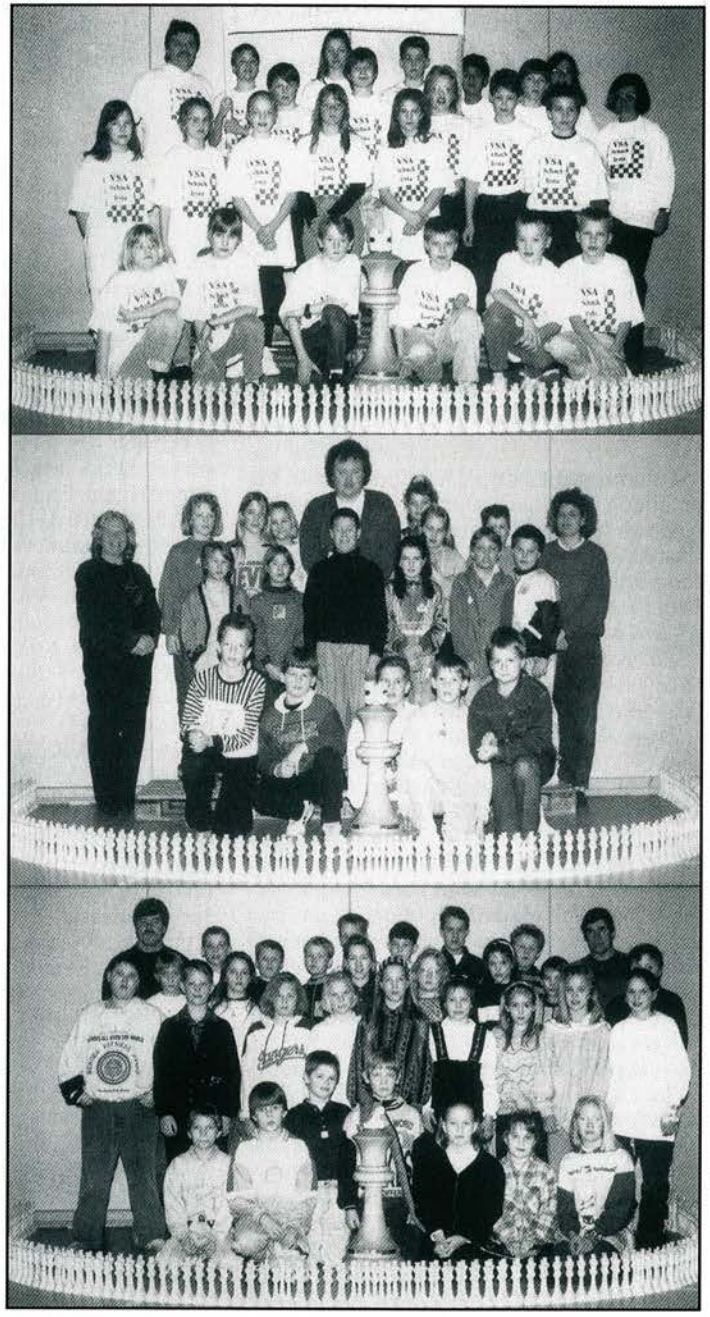
❑ Har ni någonsin varit på en schacktävling där en publik om 200 personer tjuter i högan sky på läktaren?

Det var vad som hände mellan ronderna i den trettonde finalen i Schackfyran, då det gällde att kora Västmanlands bästa schackklass. Finalen ägde rum den 7 mars i Västeråshallen och blev nog den mest spännande hittills. Tre lag slutade på samma poäng sedan fjolårsvinnarna Irsta gjort en stark uppjämtning i sista ronden.

I tävlingarna deltog 260 spelare. Av dem var 121 flickor.

Resultat (med antalet deltagare inom parentes): 1–3) Irsta Kyrkskola 4 C, Västerås (21), Virsboskolan, Virsbo (17) och Tärnsjö skola, Tärnsjö (30) 82½, 4) Centralskolan 4 B, Skinnskatteberg (17) 72, 5) Eldsbodaskolan, Hallstahammar (13) 69½, 6) Centralskolan 4 A, Östervåla (17) 66½, 7) Skiljeboskolan 4 G, Västerås (7) 65, 8) Hamreskolan 4 B, Västerås (19) 63, 9) Karlaskolan 4 B, Kungsör (7) 62, 10–11) Mariaskolan 4 B, Fagersta (16) och Karlaskolan 4 B, Kungsör 59.

15 lag deltog.

Nyordning i Tilburg

Arrangörerna av den högklassiga Interpolisturneringen i Tilburg, Holland överger i höst den traditionella formen med en dubbelrondig superstormästarturnering och arrangerar i stället en gigantisk utslagningstävling.

250 spelare med minst 2500 i elo har inbjudits och av dem har 200, representerande 40 nationer, svarat. Till första ronden inviteras 96 deltagare. Särskild inbjudan har utgått till 12-årige Péter Léko, Ungern och till den kinesiska världsmästarinnan Jun Xie.

De 48 som återstår efter första omgången utökas till andra ronden med 16 stormästare bland världens 25 högst rankade. 64 spelare tävlar sedan om ett förstapris på 100 000 floriner (ca 320 000 kr).

Tre dagar anslås för varje rond. De två första används för partier med normal betänketid medan den tredje behövs för eventuella förlängningspartier med förkortad betänketid.

Malmö Schacksällskap har nöjet att inbjuda till:

Claes Lindskogs minnesturnering

söndagen den 11 oktober 1992

Spelform: Snabbschack - 9 ronder monrad (i år utan handicap).
Spellokal: MSS Östra Farmvägen 46 (tel 040-797 79).
Betänketid: 15 minuter per spelare och parti.
Priser: 1:a 1.300 kr, 2:a 700 kronor, 3:e 600 kr, 4:e 400 kr, 5:e 300 kr. Arrangörerna förbehåller sig rätten att justera priserna vid färre än 50 deltagare. Dessutom ett ratingpris om 250 kr per 10 deltagare (ej de 10 högst rankade).
Startavgift: Endast 100 kr för seniorer och 30 kr för juniorer.
Anmälan senast den 2 oktober genom insättning av startavgiften på **postgiro 53 06 63-4 (Malmö Schacksällskap).**
Ange namn, klubb, rating och telefonnummer. Efteranmälningar i spellokalen i mån av plats.
Personlig anmälan: I spellokalen kl 11.00-11.30.
Information: Johan Sigeman (046-18 44 53) eller Gunnar Finnlaugsson (046-14 39 64).

VÄLKOMNA!!

VÄLKOMMEN TILL

SOLSTADSTRÄFFEN KARLSTAD

Allhelgonahelgen 31 oktober-1 november 1992

Karlstads allmänna schacksällskap inbjuder härmed till den 19:e upplagan av SOLSTADSTRÄFFEN.

Spelplats: Hotell Gustaf Fröding, Höjdgatan 3, 654 68 Karlstad, telefon 054-83 10 00 telefax 054-83 44 40.

Logi: Hotellet erbjuder följande förmånliga priser: Logi i dubbelrum inkl. lunch på lördag samt frukost och lunch på söndag 352:-. D:o men endast med frukost 260:- (extrabädd i dubbelrum 150:-) (enk.r.tillägg 105:-). Vid boende i dubbelrum måste ni vara två som delar rum. Angivna priser är per person. Luncherna är exklusive dryck. Bokning sker direkt hotellet tel. 054-83 10 00 fax 054-83 44 40.

Tid: Allhelgonahelgen lördag 31 okt.–söndag 1 nov. 1992. Personlig anmälan i spellokalen senast 12.30. Tävlingen beräknas börja ca kl. 13.00 på lördag men obs. att vi börjar klockan 09.00 på söndag. Prisutdelning ca klockan 14.45.

Spelform: Liksom tidigare år, indelning efter ratingtal i grupper om högst 22 spelare i varje grupp. Bergers system tillämpas d v s alla mot alla och med 15 minuter per spelare och parti.

Priser: Grupp 1, 5000, 2500, 1500, 1000, 600, 400. **Grupp 2,** 2500, 1250, 750, 500, 400, 300. **Grupp 3,** 1500, 750, 500, 400, 300, 200. **Grupp 4,** 1200, 600, 500, 400, 300, 200. **Grupp 5,** 1200, 600, 500, 400, 300, 200.

I efterföljande grupper samma priser som i grupp 5.

Solsta cup. 500:- till den gruppsegrare som har tappat minst poäng.

Startavgift: 270:- IGM och IM fri start. (Vi har möjlighet att ordna fritt logi till tre stormästare men först efter överenskommelse med arrangörerna).

Anmälan: Senast den 22 oktober (utlandet 16 oktober) genom insättande av startavgiften på postgiro 496 07 54-2 Karlstads ASS tävlingar. Notera ditt ratingtal och telefonnummer på talongen.Möjlighet till efteranmälan, utan extrakostnad finns, under förutsättning att vi har plats. Ring gärna och hör efter.

Info: Göran Persson 054-56 37 58, Kjell-Åke Andersson 054-51 38 37, Bo Hedlund 054-83 64 08, Elof Bodgren 054-15 97 08, telefax 054-15 97 08.

VÄLKOMNA TILL KARLSTAD

Problem

Bidrag och lösningar till Lennart Larsson
Häradsvägen 10 B, S-443 31 Lerum

15061. Vladimir V Sokolow
Heilbronn

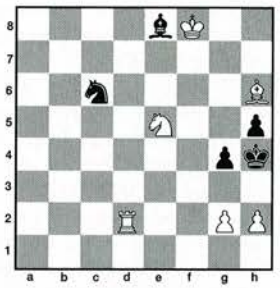
Matt i 2 drag

15062. Herbert Ahues
Bremen

Matt i 2 drag

15063. Leonid Makaronez
Haifa

Matt i 3 drag

15064. Bjarne Blikeng (Sjakklivs festskrift jan 1946). Vit: Kh1 De2 Tb3 Lc5 Sa7 Bd4. Svart: Kd5 La8 Lf4 Bf5 f6. Matt i 2 drag.

15065. Bo Lindgren (Dagens Nyheter 1982). Vit: Kh1 Df1 Tc2 La2 Lb6 Sf7 Sh5 Bb2 f5. Svart: Ke4 La8 Lh8 Ba3 b5 e3 g4 h4. Matt i 2 drag.

15066. Andrej Byljevskij, Uljanovsk. Vit: Ke3 Tf3 Lf1 Sb5 Sb6 Ba4. Svart: Kb8 Bf6 h4. Matt i 3 drag.

15067. R Millour (1 pr Israel Ring turn 1989). Vit: Kh2 De6 Ta6 Th6 Se7 Ba7 b7 c7 d7 e3 f5 f7. Svart: Kh8 Lg7 Lh7 Sf8. Matt i 3 drag.

Lösningsfrist 10 oktober.

Ramutis Juozenas, Kaunas har sänt följande korrektur till sin uppgift 15001, TfS 9/91. Vit: Kf7 Dh2 Ta7 La6 Lc1. Svart: Ka1 Lb6 Sa8 Bb7 d4 d5 g2 h3. 3 drag. 1. Dg1 Lxa7 2. Df2 (hot) bxa6 3. Db2. 1. – d3 2. Lxd3 Lxa7 3. Dxa7. 1. – Lc5 2. Lc4 Lxa7/Kb1 3. La3/Ld3. 1. – La5 2. Dxd4 Lc3 3. Ld3. Problemet överförs till 1992 års turnering.

I lösningen till uppgift nr 3 i jultävlingen (häfte 10/91) kan, som Christer Jonsson, Skärholmen påvisade, dragföljden från och med tredje draget avvika från författarens avsedda lösning. Spelet kan nämligen bli 3. e8D Te3 4. a8D Tc3 5. Dxf3 Tc1 6. Txc1 etc. Tyvärr kom Jonssons lösning ej att beaktas förrän den upprepats i ett senare brev. Jag (spaltred) ber om överseende för misstaget. Ett extrapris skall snarast sändas till Skärholmen!

Tidningen *Troll* utlyser tvåårsturneringar 1993–94 i tre avd: 2-drag (domare Hoffmann, 3-drag (Buschmann, och 4–6-drag (Degenkolbe). Sändningar till Udo Degener, E Thälmann-Str 39, D-1590 Potsdam, Tyskland.

Lösningar till problemen 15025–15034, TfS 2

15025 (Paslack). 1. Se3 (2. Se8) Sc6/Sd7/Tg4 2. Sc4/Sf5/Td1. Försök: 1. Te5? Sc7/Sd7 2. Lc5/Te6, men 1. – Tg4!. Mattväxling i kristallklar utformning.

15026 (Jonsson). 1. Lb2 (2. Lf5) Dc5/Df2 2. Sxd8/exd8S. Min tvåa från E-K 1942 har fått bättre inledning. Tack för det (L H P). Dualförhindring genom direkt fängsling. Vidare kan noteras några goda bivarianter.

15027 (Segers). 1. Dg6 (2. Sf5) d4/Lc2 2. Txd4/Sb5. Försök: 1. Td4? (2. Se4) e5/Txe3/Lc2 2. Dg6/Sc4/Sb5, men 1. – Tg1!. b) 1. Td4 (2. Se4) med samma variantspel som i diagramställningens försök. Försök: 1. Dg6? (2. Sf5) och här blir variantspelet identiskt med diagrammets lösning. Parad 1. – Txe3!. Ett av de hittills bästa ur författarens flertaliga tvillingproblem med likartat växelspel.

15028 (Makaronez & Nadezdin). 1. c5 (dragtvång) Lxg5 2. Dxg5 Ke6 3. Ld5. 1. – Lg7 2. g3 3. gxf4. 1. – Lf8 2. Ld5 Kxd5 3. Df5. 1. – bxc6 2. Le4 Kxe4 3. De6. Modellmattsproblem med stilla (ej schackande) andradrag är alltid tilltalande.

15029 (Fröberg). 1. De5 (2. Dd6). Här uppmärksammade givetvis flertalet lösare de självklara bilösningarna 1. Df7 och 1. Dxh7. Märkligt är att dessa möjligheter förbisågs av både författaren och red.

Fröberg har sänt följande korrektur: Kg8 De2 Lb7 Ld8 Sa5 Bd2 e6 – Ka7 Th2 Lg3 Lh1 Se1 Sf1 Bc4 d5 f2 f4 h4 h7. Matt i 3 drag. 1. De5 hot 2. Dd6 3. Lb6. 1. – Tg2 2. Dg7 3. Sc6. 1. – f3 2. Db2 Kb8 3. Sc6. 1. – d4 2. Dc5 Kb8 3. Lc7. Mattbildsproblem med intressant svart försvarsstrategi.

15030 (Juozenas). 1. Lg3 (dragtvång) c3 2. Tb4 Kxd5/Ke3 3. Td6/Lf2. 1. – e3 2. Tb5/Ke4/Kc3/c3 3. Tf4/Le5/Tf4. Förspel: 1. – c3/e3 2. Tb4/Tf4. Försök: 1. Tf5? c3/e3/Ke3 2. Tb4/Tf4/Tb3, men 1. – g3!. En hel del finesser ryms i den skenbart enkla positionen.

15031 (A & B Byljevskij). 1. Sf7 (2. Tg4/Txd5/Lf2).

15032 (Kondratjev). 1. Tf1 (2. Sg4).

15033 (Macleod). 1. Te3 (2. Se6). 1. Te1? dxc5!. 1. Te2? e5!.

15034 (Sokolow). 1. d4 (dragtvång) Ke4 2. Sc3 Kf4 3. Sb1 Ke4 4. Sd2 Kd5 5. e4. 4. – Kf4 5. e3. En fin liten uppgift med två modellmatter.

Prisböckerna i häfte 1 och 2 går till Antero Harju, Kuusankoski respektive Kjell Lindahl, Malmö.

Förutom de i TfS 4 omnämnda lösarna uppnådde även Kent Larsson, Täby 200 poäng med lösningarna till häfte 10/91. Lycka till i fortsättningen, K L!

De avslutande raderna i "Dom i Tidskrift för Schacks årsturnering för ortodoxa tredragsproblem 1991" i TfS nr 5 (sid 236) råkade tyvärr falla bort. Så här skulle avslutningen lyda:

Omnämnanden utan rangordning: 14937 Sokolow. Reciprokt spel i miniatyrform. 14947 Hildebrand. Dragplikt gläder alltid! 14963 (v) Lindberger. Nätt dragtvångstrea.

Mora i mars 1992
Bengt Ingre
Domare

Dom i Tidskrift för Schacks turnering för tvådragsproblem 1986–87

45 originalproblem med direktmatt i 2 drag publicerades i TfS 1986–87.

1 pris 14699 av J Künzelmann & F Pachl, Heidenau/Ludwigshafen. Vit: Kh6 Df1 Te6 Le7 Lf7 Sb5 Bc6 d4. Svart: Kd5 Tc1 Tc4 Se3 Bg4 g5. 2 drag. 1. Lg6 (2. Td6) Txc6/Txd4/Kxe6/Sf5 2. Te5/Sc7/Df7/Dxf5. Försök: 1. Lf6? (2. Sc7) Txc6 2. Te5, men 1. – Txd4!. 1. Le8? (2. Te5) Txd4 2. Sc7, men 1. – Txc6!. Försökens varianter och vederläggningar harmoniserar med lösningsspelet. God konstruktion.

2 pris 14754 av V Jerochin, S:t Petersburg. Vit: Kf1 De8 Td1 Te2 La3 La8 Se4 Sh3 Bb3 c3. Svart: Kd5 Tb4 Th6 Lb8 Ld3 Sb2 Bc6 f5. 2 drag. 1. Sd6 (2. Dxc6/De5) Lxd6/Txd6/Te4/Txf4 2. Dxc6/De5/Lxc6/Sxf4. Förspel: 1. – Ld6/Td6 2. Lxc6/Sf4. Tematiskt värdefullt. Visserligen saknas försöksspel men inledningen är raffinerad.

3 pris 14697 av N G G van Dijk, Bergen. Vit: Kd6 Dh7 Tc2 Le2 Sf1 Bh4. Svart: Kf4 Lb1 Bb6 d3 e4 g7 h3 h5. 2 drag. 1. Lf3 (2. Dxe4) Kxf3/exf3/g6 2. Df5/Tc4/Df7. Försök: 1. Lg4? (2. Df5) Kxg4 hxg4 2. Dxe4/Tf2, men 1. – g6!. Utsökt artisteri.

1 hedersomnämnande 14731 av L Larsen, Sönderborg. 2 ho 14689 av H Ahues, Bremen. 3 ho 14744 av L Zagoruijko, Moskva. 4 ho 14771 av H Hermanson (†).

Omnämnande utan rangordning: 14712 av A Piatesi (†), 14667 av C Groeneveld & J C van Gool, Aalten/Enschede, 14743 av L Makaronez, Haifa, 14721 av B Åkerlund, Sandviken, 14711 av F Hoffmann, Weissenfels, 14677 av E Backe, Hamar.

Lennart Larsson, Lerum
Domare

Studier

Originalstudier till: A Hildebrand
Gröna gatan 31 B III, 754 36 Uppsala.

FYRA STUDIER FRÅN FYRA LÄNDER

❑ Idag kan vi presentera en kvartett studier från lika många länder. Hittills har vi under 1992 haft originalbidrag från Armenien, Bolivia, Estland, Norge, Ryssland och Sverige. Nu tillkommer Bulgarien, Rumänien och Österrike. Författaren till 2635 är dessutom debutant i TfS.

2635. S Sjaigarovski
Bulgarien
Original

Remi

2636. H Steniczka
Österrike
Original

Remi

2637. E Dobrescu
Rumänien
Original

Vinst

2638. G Kasparjan
Armenien
Original

Vinst

Ställningen i **2635** är den enklast tänkbara. En avbrottsställning? Ja, varför inte. Frågan är vart den vita springaren ska gå för att kunna stoppa svarts fribonde. Är det 1. Sg6 eller 1. Sf7 som för till målet? Trots sin enkelhet är studien inte utan finesser och den kan vara ett lämpligt lösningsobjekt så här inför lösnings-SM-finalen

2636 och **2637** innehåller nästan identiskt material, men målsättningen och spelet skiljer dem åt. I den senare studien gäller det att tråckla rätt för att pressa fram vinsten.

"Studievärldsmästaren" bjuder på en tempoduell. Den 82-årige författaren är "still going strong".

En plagierare

Raimondas Senkus, Litauen, som ett tag flitigt försett såväl TfS som Springaren med sina kompositioner (både problem och studier), har visat sig vara en plagierare av stora mått. Redan för något över ett år sedan upptäckte vi att ett av hans bidrag till vår studiespalt var en känd studie av ryssen A Gurvitj fast i spegelbild.

Vi trodde då på en lump, trots att misstanken fanns där på grund av studiens komplicerade natur. Sedermera visade det sig att flera av de problem Senkus sänt världen runt var plagiat av andra författare, bl a L Loschinskij.

För någon månad fick vi ytterligare ett par "originalstudier" av Senkus. Efter en kontroll genomförd av holländaren Harold van der Heijden, som har 25 000 studier i sitt dataregister, avslöjades att det ena av de nyinsända bidragen var en studie av A Herbstman från 1964, medan det andra var komponerat av G Nadarejsjvili 1976. Båda, liksom RS' tidigare, i spegelbild (se även TfS nr 5/92, sid 235).

Lösningar till 2623–2626 TfS 4/92

2623 (L Werner). Kh1 Tb2 Ld1 – Kg3 Tf4 Bh4. Vinst. Materialmässigt är slutspelet remi, men den svarta kungen står trångt: **1. Tg2† Kh3 2. Tg1** (nu är det dukat för löparattacker, men på vilket sätt?) **Tf3!** (inledningen till en fascinerande L/T-duell; på t ex 2. – Te4? följer 3. Lf3 Tf4 4. Le2 och 5. Lf1†) **3. La4** (inte 3. Le2 eller 3. Lc2, som besvaras med 3. – Tg3/Tf2 =) **Tf5!** (bäst; efter 3. – Tf7/Td3 vinner 4. Lb5 direkt) **4. Lc6!** (enda draget; andra försök leder till remi: 4. Lb3? Te5! 5. La4 [5. Lc4/Lc2/Te2 Tg5! =] Tb5! 6. Lc2/Ld1 Tg5! =; inte heller 4. Le8? duger på grund av 4. – Td5! 5. Lf7/La4/Lc6 Td2 = eller 5. Lg6 Tg5! = [5. – Te5! 6. Lg6/Lc4 Tg5/Te2! =]; även 4. Lc2/Ld1? strandar på 4. – Tg5! =) **Td5! 5. Lb7!** (inte 5. La4/Le8? Td2 =) **Tc5 6. La6** (6. Le4/Lf3 Tg5! =) **Tc4 7. Lb5** och vinner.

En elegant duellstudie och en nästan otrolig prestation för att vara ett debutverk!

2624 (J Randviir). Kb8 Dh8 Ta8 Ba7 b7 d7 – Ka5 Dd2 Lf4 Ba4 b3 b5 d6. Vinst. Även här är den svarta kungen i trångmål. **1. Dc1** (hotar plattmatt, som inte kan pareras med 1. – Dd8† 2. Dc7† Dxc7† 3. dxc7† Kc8 4. Ld6 ±) **b6† 2. Ka6 Dc3! 3. Ld2! Dc2!** (den offervilliga damen ger sig inte i första taget) **4. a5 Dc8† 5. Dxc8† Kxc8 6. Lg5** (6. b4 räcker bara till remi) **Tb8** (6. – bxa5 7. Le3 eller 6. – Kb8 7. Ld8 osv) **7. Ld8! Kxd8** (7. – Tb7 8. axb6 eller 7. – bxa5 8. Lxa5 Tb7 9. Lc7 ±) **8. Kxa7 Kc8 9. a6!** och vinner.

Dragtvångsställningen på slutet verkar originell, däremot är bevisföringen efter 6. b4? lång och distraherande.

2625 (J H Ulrichsen). Kd3 Th1 Sc2 – Kb5 Tf4 Ba5 a6. Vinst. **1. Sd4† Kb4** (1. – Kb6 2. Tb1† Ka7 3. Sc6† med matt i följande drag, eller 2. Kc7/Kc5 3. Se6† och T-vinst; på 1. – Ka4 följer 2. Kc3 ±) **2. Tb1† Ka3 3. Kc3 Ka2** (3. – Tf2 4. Ta1† Ta2 5. Sc2† ±) **4. Tb2† Ka3 5. Sc2† Ka4 6. Ta2† Kb5 7. Sd4† Kb6 8. Tb2†** osv med vinst som ovan.

2626 (J H Ulrichsen). Kc2 Ba5 a6 b3 – Ka1 La2 Lf6 Bh6. Remi. **1. Kd3 Lxb3 2. Ke4 La4 3. Kd5 Lb3† 4. Ke4 Lc2† 5. Kd5 Ld1 6. Ke4 La4 7. Kd5** med positionell remi eller 5. – Ld3 6. a7 Lf1 7. a8D Lg2† 8. Kf6 Lxa8 9. Kxf6 =.

Den andra huvudvarianten är: **1. – Lb1† 2. Ke3 Le7 3. Kd4 Lh4 4. Ke3 Lg5† 5. Kd4** med analog positionell remi fast nu med sL av annan färg. Ekospel. Studien har mist sin miniatyrform genom sBh6 tillkomst, men innehållet är detsamma och genom sin ekoform originellt.

Max Euwes Minne

I den traditionella fyrmästarturneringen i Amsterdam till minnet av förre världsmästaren Max Euwe delades segern av Viswanathan Anand, Indien och Nigel Short, England enligt följande: Anand och Short 3½ (av 6), Yasser Seirawan, USA och Jan Timman, Holland 2½.

BJÖRKSTADSSCHACKET, UMEÅ 17–18 oktober 1992

SK Rockaden, Umeå har nöjet att inbjuda till den 14:e upplagan av den öppna turneringen Björkstadsschacket.

Spelform: 7 ronder Schweizer enligt det nordiska systemet. Betänketiden är 1 timme/spelare och parti.

Program: **Lördag 17/10** 12.30–14.30 rond 1. 14.50–16.50 rond 2. 17.40–19.40 rond 3. 20.00–22.00 rond 4. **Söndag 18/10** 09.00–11.00 rond 5. 11.20–13.20 rond 6. 13.40–15.40 rond 7. 16.00– prisutdelning.

Priser: Vi garanterar följande priser: 1:a 5.000:-, 2:a 3.000:-, 3:e 2.000:-, 4:e 1.500:-, 5:e 1.000:-. Dessutom ratingpriser 500:- för ca var 10:e deltagare med rating under 2200.

Anmälan: Görs genom insättning av startavgiften 200:- (sen), 100:- (jun + kad) på SK Rockadens, Umeå postgiro 20 17 34-1 senast fredagen 9/10. Märk talongen med "Björkstadsschacket" och ange klubbtillhörighet samt rating 1/9 1992. Fri startavgift för GM och IM. Vid efteranmälning tillkommer en avgift på 50:-

Bekräftelse: Samtliga anmälda före 12/10 erhåller en deltagarförteckning och karta.

Spellokal: Mimerskolans matsal (Gjallarhornet, samma som ifjol) i centrala Umeå. 100 meter från lokalbusstrafikens nav.

Pers anm: Görs i spellokalen på lördagen kl. 10.00–12.00 och är obligatorisk för samtliga deltagare.

Logi: Turistbyrån tfn 090-16 16 16 kan ge upplysning om bra och billiga alternativ. Om intresse finns kan ev grupplogi ordnas, hör av Er till Jonas Burman (tfn se nedan). Fixa logi i god tid!

Information: Lämnas av Jonas Burman 090-13 51 18, Mats Lindgren 090-19 56 87 eller Jan-Peter Sundför 090-12 85 10.

VÄGEN TILL UMEÅ:

Flyg: Endast 60 min från Arlanda. Avgångar varje timme. Goda möjligheter att utnyttja ungdomspris samt lämpliga röda avgångar.

Tåg: Nattåg avgår till Umeå från alla delar av landet. Uppmärksamma röda avgångar och andra rabatter.

Buss: Norrlandskusten trafikerar dagligen sträckan Sundsvall-Umeå-Luleå, snabbt och bekvämt.

VÄLKOMMEN TILL UMEÅ – BJÖRKARNAS STAD!

NYINKOMMEN LITTERATUR

Karlsson/Linder: Svenska schacktriumfer	221 s	i	190:–
Eszik: Praktiska slutspel	244	h	50:–
Soltis: Gewinnen mit 1.d4	158	h	96:–
Silman: Gewinnen mit Sizilianischen Verteidigung	120	h	92:–
Varnusz: Semi-Slawisch. Die Meraner Verteidigung	160	h	115:–
Nesis: Tactics in the Grünfeld	173	h	167:–
Speelman/Keene: Essential Chess Openings	160	h	141:–
Tirabassi m fl: Kings Indian Defence. Sämisch Variation	223	h	137:–
Dunne: How to become a Candidate Master	250	h	156:–
Polugayevsky: The Sicilian Labyrinth, vol. 2	163	h	161:–
Smith: 2. c3 vs. The Sicilian and the Smith-Morra Gambit Declined	173	h	151:–
Smith/Hall: Winning with the Center Counter 1. e4 d5!	93	h	124:–
Soltis: Winning with the Ruy Lopez Exchange Variation	147	h	151:–
Tseitlin: Winning with the Schliemann	155	h	128:–
Trends: Open Games, London System, Stonewall Attack & Colle, QGD Tarrasch and Semi-Tarrasch, Smith-Morra Gambit,Classical Caro-Kann, Modern Benoni 2, Petroff 2	per st		48:–

Schackdatorer: Vi är den detaljist som har det största urvalet. Ring eller skriv till oss och begär upplysningar. Snabba leveranser. Begär prislista!

SKÅNES SCHACKFÖRLAG AB (Sven Klerstam)

Linnégatan 65, 216 16 Malmö. Ordertelefon 040-16 28 61. Postgiro 63 19 45-3

HANINGE OPEN

26–27 September 1992

Haninge Schacksällskap inbjuder till 1-timmesturnering som spelas lördag/söndag den 26/9 och 27/9 1992. Personlig anmälan i spellokalen den 26/9 senast 9.30.
Spelform: 6 ronder Monrad med 1 timmes betänketid per spelare och parti.

Priser: 1:a pris 4.000:-, 2:a pris 2.500:-, 3:e pris 1.500:-, 4:e pris 1.000:-, 5:e pris 500:-.

Dessutom ratingpriser till ca var 15:e deltagare.
Ovanstående pristablå gäller vid minst 80 deltagare.

Anmälan: Inbetalning av startavgiften 200:- (juniorer födda 1972 och senare 150:-) till Haninge Schacksällskap senast den 22 september på postgiro 67 27 89-5. Vid efteranmälan tillkommer 50:- (IGM och IM fri start). Ange klubbtillhörighet och rankingtal på postgirotalongen.

Spellokal: Torvalla Sporthall i Haninge.

Program:	Rond 1	Lördag	26/9	kl	10.00-12.00	4 Söndag	27/9	kl	10.00-12.00
	2	Lördag			13.00-15.00	5 Söndag			13.00-15.00
	3	Lördag			15.30-17.30	6 Söndag			15.30-17.30

Prisutdelning söndag ca kl. 17.45

Information: Algot Jönsson tel: 0750-224 61
Arne Strååt tel: 0750-208 51

Lokaltåg: Från Stockholm C mot Västerhaninge varje halvtimme. Avstigning Haninge Centrum. Restid ca 25 minuter.

Logiförslag: Hotell Najaden i Haninge Centrum. Tel 08-745 74 00

STOCKHOLMS SCHACKFÖRBUND GP STOCKHOLMS SCHACKFÖRBUND

Chess Informant AVAILABLE IN AUGUST 54

TOURNAMENTS / MATCHES

Taastrup, Bern, Reykjavik, Beer-Sheva, Linares, Ter Apel, Seirawan–Mecking, Buenos Aires, Leon, New York, Dortmund, Barcelona, Short–Karpov, Timman–Yusupov, Munich, Amsterdam, Madrid

CONTRIBUTORS

Kasparov, Karpov, Ivanchuk, Short, Anand, Gelfand, Shirov, Kamsky, Yusupov, Salov, Gurevich, M., Speelman, Timman, Beliavsky, Huebner, Piket, Seirawan, Christiansen, Adams, Illescas

New FIDE Rating List

FIDE and Chess Informant have agreed: to make Chess Informant's publications available to all FIDE member countries.

Florencio Campomanes
FIDE

Aleksandar Matanović
Chess Informant

Chess Informant

POSTTIDNING

B POST

Avsändare:
Tidskrift för
Schack
Gethornskroken 21
281 49 Hässleholm

ISSN 0040-6848

Jorden Runt

Fischer tillbaka?

Bobby Fischer, 49, ska enligt uppgifter från Jugoslavien möta Boris Spasskij i en match med start den 2 september. Först till tio vinster får fem åttondelar av den uppsatta prissumman 5 miljoner dollar (nära 27 miljoner kronor).

Adams snabbsegrare

Michael Adams, England vann den stora snabbschacktävlingen i Bryssel, som spelades i form av en utslagningsturnering med 32 deltagare. I finalen besegrade han Eric Lobron, Tyskland. Ulf Andersson blev, liksom bl a Anatolij Karpov, utslagen i första omgången. Predrag Nikolić vann med 1½–½ medan Yasser Seirawan slog ut Karpov med samma siffror.

Degerman etta på Åland

Lars Degerman vann för fjärde året i följd Schackrutans vårturnering, den 21:a i ordningen, i Mariehamn, Åland. Han gav bara ifrån sig en remi, mot Anders Lundin, och hade bl a två finska stormästare efter sig i prislistan. 84 spelare deltog.

Resultat: 1) Lars Degerman, Sverige 6½ (av 7), 2) Heikki Westerinen, Finland 6, 3) Stefan Sandén, Sverige 5½, 4) Yrjö Rantanen, Finland 5½, 5) Aarne Hermlin, Estland 5½, 6) Anders Lundin, Sverige 5, 7) Staffan Ericsson, Sverige 5, 8) Kalle Kiik, Estland 5, 9) Malte Burwick, Sverige 5, 10) Tapio Talasterä, Finland 5, 11) Tony Johansson, Sverige 5, 12) Eric Cruz, Sverige (1746) 5.

Panno slog Amura

En av västra halvklotets starkaste kvinnliga spelare, argentinskan Claudia Amura, 21, tog sensationellt ledningen med 2–0 i en match mot rutinerade stormästaren Oscar Panno (som var med redan i Göteborg 1955). Panno kunde dock vända på steken och vinna med 5½–3½.

Karpov i form igen

Utan nederlag, med sex segrar och tre remier, visade Anatolij Karpov i en turnering i Madrid att han är tillbaka i gammalt gott slag. Han var hela två poäng före före bl a Judit Polgár som han spelade remi mot: Karpov 7½ (av 9), Judit Polgár, Ungern och Vladimir Jepisjin, Ryssland 5½, Leonid Judasin, Ryssland, Alfonso Romero Holmes, Spanien och Valerij Salov, Ryssland 4½ etc.

Kasparov till Helsingfors

En stor internatonell turnering arrangeras i Helsingfors den 19–27 september. Medarrangör är nybildade Chess Union International, vars president Garri Kasparov inviger.

Stormästare och IM med minst 2500 inbjuds. Även vanligt folk utan elotal kan vara med men får betala 450 finska mark (knappt 600 kr) för nöjet. Har man elotal kommer man undan med 350 mark.

Den totala prissumman uppgår till 50 000 dollar.